

Els determinants socials de l'ocupació i l'activitat

Enquesta de condicions de vida
i hàbits de la població de Catalunya
2006

Col·lecció_ **Documents de Treball**

Els determinants socials de l'ocupació i l'activitat

Enquesta de condicions de vida
i hàbits de la població de Catalunya
2006

Els determinants socials de l'ocupació i l'activitat

Enquesta de condicions de vida
i hàbits de la població de Catalunya
2006

Col·lecció_ **Documents de Treball**

Sèrie_Desenvolupament Econòmic, 6

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Aquest estudi forma part de la sèrie d'estudis monogràfics derivats de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya (ECVHPC), impulsats per la Diputació de Barcelona.

Direcció d'aquest número: Servei de Mercat de Treball

Coordinació de les publicacions derivades de l'ECVHPC: Direcció d'Anàlisi dels Governos Locals i el Territori. Observatori Territorial

Equip de treball de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Direcció de l'estudi

Joan M. Mussons

Jordi Perdigüero

Col·laboradors

Marc Fíguls (investigació)

Pedro López (assessorament metodològic)

Àlicia Sánchez (assessorament estadístic)

Coordinació de l'edició

Isabel Clos

© del text: l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

© de l'edició: Diputació de Barcelona

Setembre, 2008

Producció: Direcció de Comunicació de la Diputació de Barcelona

Composició: Fotoletra, S.A.

Impressió:

ISBN: 978-84-9803-296-3

Dipòsit legal:

Índex

Pròleg	9
Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006	11
Introducció	15
1. Anàlisi descriptiva I: els determinants socials de l'ocupació i l'activitat	17
1.1. Situació general	17
1.2. Bloc de variables socials/institucionals	19
1.2.A. Estructura de la llar, responsabilitats familiars i treball domèstic	
1.2.B. Mercat de l'habitatge	
1.2.C. Prestació d'atur	
1.3. Bloc de variables personals i laborals	28
1.3.A. Formació	
1.3.B. Edat	
1.3.C. Renda no laboral i renda familiar	
1.3.D. Salari esperat	
1.3.E. Categoria professional	
1.3.F. Activitat i grandària de l'empresa	
1.4. Bloc de variables territorials i urbanes	38
1.4.A. Caracterització de la divisió per corones	
1.4.B. Variables de naturalesa territorial i urbana	
2. Modelització economètrica dels determinants socials del diferencial d'ocupació per gènere	47
2.1. Introducció	47
2.2. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006 ...	49
2.3. Estimació del salari esperat	51
2.3.A. Model economètric	
2.3.B. Resultats econòmics	
2.4. Participació al mercat de treball	54
2.4.A. Descomposició del diferencial per gènere	
2.4.B. Incidència dels factors clau sobre el diferencial de la taxa d'ocupació	
2.5. Conclusions	60
3. Anàlisi descriptiva II: les conseqüències i característiques socials de l'ocupació i l'activitat	61
3.1. Introducció	61
3.2. Ingressos, percepció de la situació econòmica i educació privada	62
3.3. Consum	67
3.4. Mobilitat laboral	72
3.5. Habitatge	75
3.6. Emancipació dels joves	79
3.7. Nombre de fills	81

3.8. Tasques de la llar: distribució de les tasques domèstiques i externalització de tasques	83
3.9. Associacionisme	86
4. Resum executiu	89
5. Propostes i recomanacions	93
6. Referències bibliogràfiques	97
Annexos metodològics	101
1. Definició de variables i estadístics descriptius	103
2. Desenvolupament matemàtic per l'estimació de les equacions de salari	107
3. Estimació de les equacions de salari per gènere	109
4. Desenvolupament matemàtic del model de participació	112
5. Estimació dels paràmetres de les equacions d'ocupació a partir d'un model lògit . .	113
Annex estadístic	115

Pròleg

La Diputació de Barcelona, a través de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic, treballa conjuntament amb els municipis de la província amb l'objectiu de millorar la competitivitat dels entorns econòmics locals.

En l'àmbit del mercat de treball, la intervenció de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic es basa en l'impuls d'actuacions locals que garanteixin un nivell d'ocupació estable i de qualitat en una dimensió territorial adequada, sostenible i competitiva, a fi de fer-hi possible una situació d'equilibri i d'equitat. Aquesta intervenció s'orienta a l'assoliment de dos objectius estratègics: l'enfortiment del sistema local de prestació de serveis de mercat de treball, i la millora tant de l'ocupabilitat de les persones, com del coneixement sobre la realitat del mercat de treball que tenen els agents que actuen en el territori.

Així doncs, una de les línies de treball fonamental en aquest àmbit és oferir informació i coneixement útil i fiable sobre la realitat del mercat de treball a les entitats locals, a fi de facilitar els seus processos de presa de decisions, millorar la seva capacitat d'actuació, i afavorir la prestació de serveis de qualitat.

En el marc d'aquesta línia, des de l'any 2001, l'Àrea de Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, impulsa la realització d'estudis sobre el mercat de treball de la província que analitzin i aportin una visió general de la situació socioeconòmica i del mercat de treball de la província, així com monografies sobre aspectes concrets i fenòmens característics d'aquest mercat.

Enguany, la monografia que presentem aborda l'anàlisi dels determinants socials de l'activitat i l'ocupació, a partir de les dades que aporta l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població. El fet que des de l'any 1985 aquesta enquesta es porti a terme cada cinc anys i que utilitzi una metodologia molt similar, permet l'anàlisi comparada de determinats fenòmens i col·lectius socials.

El camp de la present publicació abasta l'estudi i la interrelació d'un ampli ventall d'àmbits que constitueixen les formes de vida de la població, entre els quals podem esmentar: el mercat de treball, la situació econòmica de les famílies, la formació, la salut, o la percepció i l'ús del territori. Aquesta interrelació entre la situació laboral i la situació social s'analitza en dues parts.

- En la primera part, s'estudien els determinants socials de l'ocupació, és a dir, com la situació social de les persones té efectes en la probabilitat de tenir feina.
- En la segona part, en canvi, l'anàlisi es realitza en el sentit invers: quina situació social i quina qualitat de vida comporta la situació laboral de les persones. Es tracta de veure

com l'ocupació, l'estabilitat laboral o l'atur incideixen en factors com els ingressos, la capacitat d'estalvi i de consum, el repartiment del treball domèstic o la mobilitat quotidiana, entre altres.

En aquest context, i més enllà de fer un estudi descriptiu de la situació del mercat de treball, l'objectiu de la present monografia és oferir una anàlisi de l'impacte social que aquella genera.

Esperem aportar informació útil i interessant tant pel coneixement de la situació del mercat de treball de la província com pel disseny i execució de les polítiques que hi puguin incidir.

Teo Romero

Diputat President de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic
de la Diputació de Barcelona

Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006

L'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006 té com a objectiu principal fornir dades i elements d'anàlisi sobre les dinàmiques socials i territorials que es generen en el territori català, així com les transformacions que s'hi operen. És un instrument de recollida d'informació de base sobre les condicions de vida i els hàbits de la població que resideix a Catalunya i constitueix, per primera vegada el 2006, una operació estadística oficial inclosa en el Pla Estadístic de Catalunya 2005-2008.

Es tracta d'un projecte impulsat i finançat des de l'any 1985, primer per la Corporació Metropolitana de Barcelona (edició del 1985) i posteriorment (edicions 1990, 1995 i 2000) per la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i per la Diputació de Barcelona. En l'edició de 2006, s'hi ha incorporat també l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). L'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) és, des de l'any 1985, qui duu a terme les tasques relacionades amb la direcció metodològica, el treball de camp i el tractament de dades i l'anàlisi de l'Enquesta.

Aquest projecte, de periodicitat quinquennal, ha anat ampliant successivament l'àmbit territorial d'estudi. A la primera edició de 1985, l'anàlisi se circumscribia a l'àrea metropolitana de Barcelona, mentre que l'any 2000 el territori d'estudi ja abastava tota la província de Barcelona. L'edició actual inclou per primera vegada tot el conjunt del territori català. Aquests canvis, que no han alterat la comparabilitat dels resultats ni les característiques tècniques generals de l'Enquesta, s'han produït sempre per agregació de territoris a la mostra, la qual cosa ha suposat també un increment considerable de les persones entrevistades. Així, de les 4.912 entrevistes que es van realitzar a la primera edició de l'any 1985, s'ha passat a una mostra de 10.398 individus per a l'actual edició del projecte.

Els objectius de l'Enquesta es poden resumir sintèticament en tres enunciats:

1. Conèixer i analitzar les condicions de vida i els hàbits de la població, les tendències evolutives de les formes de vida i dels fenòmens socials i identificar els factors que intervenen en els canvis socials.
2. Determinar les diferències en les condicions de vida i els hàbits de la població en funció del territori de residència i extreure'n els trets territorials distintius.
3. Identificar els grups socials, les seves característiques i els factors que en condicionen la formació, i analitzar-ne els tipus de desigualtats i les tendències de convergència o divergència que s'observen en les seves formes de vida.

L'univers estadístic de l'Enquesta està format per la totalitat d'individus de 16 i més anys que resideixen en un habitatge familiar dins del territori de referència. A efectes de representativitat estadística, la unitat de recollida d'informació de l'Enquesta és l'individu, tot i que la informació que recull el qüestionari permet conèixer tant el conjunt de característiques dels individus entrevistats com les del grup familiar i les de cadascun dels membres que resideixen a la llar.

L'àmbit territorial del projecte de l'Enquesta s'articula en dos nivells, que es corresponen amb diferents unitats territorials representatives. Gràcies al disseny de la mostra, aquests dos nivells es poden desagregar en territoris més reduïts mantenint la representativitat de la informació i la comparabilitat de resultats amb anteriors edicions. Els principals àmbits territorials d'estudi previstos són:

- Catalunya: amb representativitat pels 7 àmbits en què se segmenta el territori català segons la divisió territorial prevista en el Pla Estadístic de Catalunya.
- Província de Barcelona: amb representativitat a escala comarcal, de l'àrea metropolitana de Barcelona, de les dues corones metropolitanes i de la ciutat de Barcelona.

L'àmbit temàtic de l'Enquesta abasta gairebé tots els elements que constitueixen les formes de vida de la població. La informació es recull mitjançant un qüestionari que s'administra de forma presencial a la població resident i que s'estructura en els temes següents:

- Estructura social de la població
- Formes de convivència
- Nivells educatius
- Situació en el mercat de treball i condicions laborals i professionals
- Adscripció i transmissió lingüística
- Hàbits culturals i activitats de lleure
- Ús i percepció del territori
- Nivell de renda i de recursos
- Condicions de l'habitatge i de l'equipament domèstic
- Mobilitat
- Hàbits de consum
- Relacions socials i nivell d'associacionisme

La majoria de les dades resultants són de tipus objectiu i tenen un marcat caràcter estructural. Es tracta, a més, d'una informació que té un valor essencial, ja que complementa les fonts d'informació existents per als diferents territoris i, en força casos, constitueix l'única informació disponible.

En cada edició s'ha revisat el qüestionari amb la intenció d'incorporar-hi nous aspectes socials que no havien estat presents en l'Enquesta anterior, i s'ha valorat en cada cas la rellevància que té en el projecte la comparabilitat de les dades. En l'última edició destaca

la introducció de preguntes relatives a la immigració, l'ús de noves tecnologies i l'estat de salut dels entrevistats. El qüestionari del 2006 recull informació estructurada sobre més de 200 variables i la seva realització se situa en 45-50 minuts.

El disseny de la mostra parteix de la necessitat de conjuguar l'ampliació territorial al conjunt de Catalunya amb el manteniment de la significativitat estadística dels territoris d'estudi de les edicions anteriors. La mostra es construeix a partir de l'aplicació de tècniques de mostreig aleatori estratificat basades en:

- Construcció d'estrats de població homogenis a partir d'una sèrie de variables socio-econòmiques identificatives de les seccions censals del Cens de població de 2001.
- Càlcul de la grandària mostral segons el volum de població total i l'estimació de la seva variabilitat.
- Distribució dels efectius resultants als estrats prefigurats amb el criteri d'afixació òptima de Neyman, segons el qual com més gran i variable és un estrat, major proporció de mostra se li assigna. Amb el nombre mostral de cada estrat es procedeix a l'assignació proporcional de quotes de mostra en termes d'individus corresponents a cada secció.
- Restitució del valor real de les freqüències ponderant el seu pes en el conjunt i garantint, així, una mostra estrictament aleatòria.
- El disseny mostral aporta representativitat per a diferents escales territorials i admet la desagregació de la mostra en unitats territorials més reduïdes, la qual cosa permet la realització d'una anàlisi més acurada d'aquestes àrees territorials, així com la comparació amb la resta d'edicions. Al mateix temps, aquest disseny també preveu un control exhaustiu, fins i tot en els diferents nivells territorials, d'altres variables que defineixen la mostra com l'edat, el sexe, l'estrat social o la procedència geogràfica, de manera que fa possible a la vegada la realització de diferents lectures socials.

La difusió i anàlisi de les dades recollides a l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006 s'ha iniciat amb la publicació digital del Resultats Sintètics a tres escales territorials diferents: Catalunya; Barcelona: ciutat, regió metropolitana, província; i àrea metropolitana de Barcelona (vegeu www.enquestadecondicionsdevida.cat).

Introducció

ELS DETERMINANTS SOCIALS DE L'OCUPACIÓ I L'ACTIVITAT és una anàlisi sobre aquells factors que condicionen la situació laboral de la força de treball de la província de Barcelona. Un millor coneixement d'aquests factors té especial rellevància per a la configuració de les polítiques d'ocupació i per afrontar aspectes estructurals del mercat de treball de la província a saber, el diferencial per gènere en la taxa d'ocupació i una escassa presència del treball a temps parcial en comparació amb els nivells europeus.

L'enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) és la font de dades que s'empra per abordar aquesta anàlisi. A diferència d'altres bases de dades, l'Enquesta abasta gairebé tots els elements que constitueixen les formes de vida de la població, i per tant permet analitzar de manera quasi exhaustiva allò que denominem determinants socials de l'activitat i l'ocupació.

L'àmbit d'anàlisi és la població de 18 a 64 anys de la província de Barcelona l'any 2000 i l'any 2006. Pel que fa a l'estructura del document, s'hi poden distingir tres parts. Primerament es duu a terme una anàlisi descriptiva per a la província de Barcelona, a fi de caracteritzar la població que serà objecte de posterior modelització. S'hi inclou un bloc de variables socials, i en concret de l'estructura de la llar, un altre referent a les característiques personals i laborals de l'individu, i un altre de variables territorials i urbanes. En segon lloc, s'examina l'efecte de cadascuna d'aquestes variables en l'ocupació, de manera separada per gènere, i es presta atenció al diferencial en la taxa d'ocupació per gènere, tot identificant quins factors expliquen aquest diferencial. I, en tercer lloc, s'efectua una anàlisi en el sentit invers, és a dir, s'examinen les conseqüències i les característiques de la situació laboral, i en concret per àmbits com els ingressos i dificultats econòmiques, consum, treball domèstic, habitatge, emancipació dels joves, associacionisme i mobilitat laboral.

Per últim convé apuntar que aquesta monografia no és un treball aïllat, sinó que cal encabir-lo en una línia continuada d'estudis sobre el mercat de treball que l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i l'Àrea de Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona (antiga Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació) realitzen des de l'any 2001. Esperem que la monografia d'enguany aporti nous elements per comprendre les dinàmiques i aspectes estructurals del mercat de treball de la província de Barcelona.

1. Anàlisi descriptiva I: els determinants socials de l'ocupació i l'activitat

En aquest primer capítol s'analitzen quins són els factors que determinen l'activitat i l'ocupació a partir de l'Enquesta sobre condicions de vida i hàbits de la població. L'àmbit d'anàlisi és la població de 18 a 64 anys de la província de Barcelona l'any 2000 i l'any 2006. A diferència d'altres treballs, l'anàlisi posa especial atenció a les variables socials, i en concret a l'estructura de la llar. També s'inclou, però, un bloc de variables referents a les característiques personals i laborals de l'individu, i un altre de variables territorials i urbanes.

1.1 Situació general

El diferencial per gènere en les taxes d'activitat i ocupació, 17,6 i 21,7% respectivament l'any 2006, el baix nivell de l'ocupació a temps parcial, 11,1%, i la desigual distribució del tipus de jornada, 3,4% de la població ocupada masculina i 20,7% de la femenina, són trets estructurals que limiten el potencial del mercat de treball de la província de Barcelona.

En primer lloc, es presenten les taxes d'activitat, ocupació i atur per gènere a la província de Barcelona, així com la distribució de la població ocupada segons el tipus de jornada. A les taules 1.1 i 1.2 es posen de manifest dos trets estructurals del mercat de treball de la província: primerament el diferencial en les taxes d'activitat i ocupació i, en segon lloc, la desigual distribució del tipus de jornada segons gènere.

El diferencial en les taxes d'activitat i ocupació se situa al voltant dels 17 punts percentuals l'any 2006. Respecte a l'any 2000 s'aprecia una reducció important del diferencial gràcies al procés continuat d'incorporació de la dona al mercat de treball. El col·lectiu

Taula 1.1.1. Taxa d'activitat, ocupació i atur per gènere a la província de Barcelona
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Home</i>		<i>Dona</i>		<i>Total</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Taxa d'activitat	85,3	86,0	63,6	68,4	74,4	77,1
Taxa d'ocupació	80,0	80,1	57,0	62,2	68,4	71,0
Taxa d'atur	6,2	6,8	10,5	9,2	8,0	7,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.1.2. Tipus de jornada per gènere a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Home</i>		<i>Dona</i>		<i>Total</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Parcial	3,8	3,4	20,5	20,7	10,8	11,1
Completa	96,2	96,6	79,5	79,3	89,2	88,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

masculí, en canvi, presenta els mateixos nivells, si bé són força més elevats que els de la dona.

Val a dir que per a l'any 2006, a la província de Barcelona, s'assoleixen els objectius fixats a la cimera de Lisboa, és a dir, 70% per a la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys i 60% per a la taxa femenina del mateix tram d'edat.

En relació amb el tipus de jornada es pot apreciar un pes de la jornada a temps parcial molt superior per al col·lectiu femení, al voltant del 20%, que es manté al llarg del període. Cal tenir present que la distribució dels tipus de jornada ve molt condicionada per la distribució de la feina domèstica a la llar (a l'epígraf 1.2.A es fa referència explícita a aquesta relació). També cal fer notar l'escàs avenç de la jornada parcial respecte a la completa, en contraposició al pes que aquest tipus de jornada té per al conjunt de la Unió Europea.¹ Cal dir que aquest fet no afavoreix la conciliació de la vida familiar i laboral que es pretén impulsar des de les institucions públiques.

Tot seguit, amb dades de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, s'anàlitzaran tots aquells factors que expliquen aquests trets estructurals del mercat de treball a la província de Barcelona.

A la taula 1.1.3 es presenta l'estructura d'aquesta anàlisi descriptiva. Es poden distingir tres grans blocs que corresponen a variables socials, variables personals i laborals, i variables territorials i urbanes.² Dins de les variables socials/institucionals hi trobem les variables associades a l'estructura de la llar i responsabilitats familiars, així com les relacionades amb el règim de tinença de l'habitatge i el subsidi d'atur. El bloc de variables personals i laborals fa referència a característiques individuals i més relacionades directament amb el mercat de treball, en concret, formació, coneixements de la llengua, edat, ingressos no laborals i familiars, salari esperat, categoria professional, activitat i estructura productiva. En darrer terme, el bloc de variables territorials i urbanes recull l'àmbit territorial (i en particular les diferències per corones), el tipus d'habitat i els equipaments que poden condicionar la participació al mercat de treball (guarderies).

1. El pes de la jornada parcial a la UE-15 és del 20,2% l'any 2005, segons dades de l'*Employment in Europe 2006*.

2. Aquesta classificació es presenta amb un mer efecte expositiu, sense intenció d'acotar l'efecte de les variables al bloc assignat. De fet, hi ha variables que podrien estar en dos blocs.

Taula 1.1.3. Determinants socials de la propensió a l'activitat i l'ocupació

1.2. Bloc de variables socials/institucionals
A. Estructura de llar, responsabilitats familiars i treball domèstic
B. Mercat de l'habitatge
C. Prestació d'atur
1.3. Bloc de variables personals i laborals
A. Formació
B. Edat
C. Renda no laboral i renda familiar
D. Salari esperat
E. Categoria professional*
F. Activitat i estructura productiva*
1.4. Bloc de variables territorials i urbanes
A. Caracterització de la divisió per corones
— Distribució de la població i l'ocupació
— Relació amb el mercat de treball
— Nivell d'estudis acabats
— Distribució del salari hora
— Estructura productiva
— Tipus de jornada
B. Variables de naturalesa territorial i urbana
— Tipus d'hàbitat
— Nivell d'autocontenció
— Equipaments

* Efecte indirecte via salari esperat

Font: elaboració pròpia

1.2. Bloc de variables socials/institucionals

L'estructura de la llar, i en especial el nombre de fills i la distribució del treball domèstic són factors que condicionen de manera clara la situació al mercat de treball, a diferència de les persones dependents i el nombre de persones ocupades a la llar, que tenen un efecte més ambigu. Cal fer notar que la incorporació de la dona al mercat de treball implica una nova distribució de rols a la llar, i en concret una participació més gran de l'home en el treball domèstic. Per últim també s'aprecia que el règim de tinença de l'habitatge també condiciona la situació laboral. Respecte a l'any 2000 cal destacar l'activitat i ocupabilitat més gran dels col·lectius que resideixen en habitatges de lloguer.

En aquest apartat s'analitza el bloc de variables socials/institucionals que condicionen l'activitat i l'ocupació. Dins d'aquest primer bloc es poden distingir dos grups de variables. D'una banda, variables més socials, com l'estructura de la llar, responsabilitats familiars i treball domèstic, i de l'altra, variables més institucionals (contextuals), com el mercat de l'habitatge i el sistema de protecció social. En aquest punt convé remarcar la riquesa de dades de l'Enquesta respecte a altres fonts.

1.2.A. Estructura de la llar, responsabilitats familiars i treball domèstic

L'estructura de la llar no és neutra respecte a l'activitat i l'ocupació, tal com es posa de manifest a la taula 1.2.1 Les llars sense nucli i les llars unipersonals són les que presenten taxes més altes d'ocupació. En canvi, les llars monoparentals són les que tenen la taxa d'ocupació i atur menys favorable, tot conformant el 7,2% de la població l'any 2006. En l'àmbit estructural cal destacar, respecte a la distribució poblacional de l'any 2000, la davallada de les parelles amb fills a favor de la parella, les llars sense nucli i les llars unipersonals.³

Taula 1.2.1. Taxa d'activitat, ocupació i atur per tipologia de la llar a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Taxa				Taxa		Distribució	
	d'ocupació		Taxa d'atur		d'activitat		població	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Unipersonal	75,6	75,9	5,4	7,5	79,9	82,1	3,9	4,4
Monoparental amb fills	67,6	69,5	12,6	11,1	77,4	78,1	6,3	6,3
Llar sense nucli	78,6	81,5	5,1	5,4	82,9	86,1	2,3	3,2
Monoparental amb fills + altres	59,4	65,4	26,0	14,5	80,2	76,5	1,0	0,9
Parella	65,0	66,9	5,9	5,4	69,1	70,7	12,7	16,4
Parella amb fills	69,2	71,4	7,6	8,3	74,9	77,9	64,8	59,4
Parella + altres	56,3	68,8	16,9	8,8	67,7	75,4	1,6	2,4
Parella amb fills + altres	66,9	72,7	8,2	7,6	72,8	78,7	6,2	5,2
2 o més nuclis	56,3	71,3	17,4	5,4	68,1	75,3	1,2	1,7

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

A la taula 1.2.2 es pot apreciar de manera més clara les taxes d'ocupació i d'activitat més altes del col·lectiu de llars unipersonals. El fet de no tenir una font d'ingressos alternativa

Taula 1.2.2. Taxa d'activitat, ocupació i atur de les llars unipersonals i pluripersonals a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Taxa d'ocupació		Taxa d'atur		Taxa d'activitat	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Llar unipersonal	75,6	75,9	5,4	7,5	79,9	82,1
Llar pluripersonal	68,1	70,8	8,2	7,9	74,2	76,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

3. Per a més detall sobre la categorització de la morfologia de la llar, vegeu el capítol VI de Montse Solsona a GINER (2002).

Taula 1.2.3. Diferencials en la taxa d'activitat, ocupació i atur per gènere segons tipologia de la llar a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en punts percentuals, home - dona). Cohort: de 18 a 64 anys

	Taxa d'ocupació		Taxa d'atur		Taxa d'activitat	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Unipersonal	21,3	9,3	-4,8	5,4	18,6	14,8
Monoparental amb fills	-1,1	7,7	5,3	-2,0	3,4	6,9
Llar sense nucli	11,7	3,4	-0,9	3,7	11,5	7,0
Monoparental amb fills + altres	22,4	4,9	-9,0	8,6	20,0	14,1
Parella	19,1	18,5	-0,4	-0,2	20,0	19,4
Parella amb fills	26,5	20,4	-5,4	-3,9	24,5	19,0
Parella + altres	15,1	9,6	-3,9	-2,3	15,1	8,6
Parella amb fills + altres	22,5	19,5	-2,8	-1,3	22,3	20,1
2 o més nuclis	28,4	13,4	-9,8	-3,5	26,0	11,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

(en concret, ingressos d'altres membres de la llar) fa que tinguin una relació més activa amb el mercat de treball, al voltant de 5 punts percentuals, tant pel que fa a la taxa d'activitat com pel que fa a la taxa d'ocupació.

A la taula 1.2.3 es fa palès com l'estructura de la llar és un condicionant rellevant del diferencial per gènere. Cal destacar el diferencial més alt en la taxa d'ocupació l'any 2006 de les dones que viuen en parella, parella amb fills, parella amb fills i altres, i les que viuen en 2 o més nuclis.

Tot seguit es realitza una anàlisi descriptiva de la relació entre el nombre de fills tinguts i la relació amb el mercat de treball. No obstant això, cal tenir present que a l'hora de realitzar taules de contingència no es tenen en compte altres variables que interfereixen en la relació que es vol explicar (l'edat és una de les variables que interfereix constantment a l'anàlisi).

Les responsabilitats i càrrega dels fills varia amb l'edat i el gènere. A la societat actual la dona és qui es fa càrrec principalment dels infants menors de 10 anys.⁴ Aquest fet hauria de traduir-se en una activitat i ocupació més altes del membre de la llar que no s'ocupa principalment dels fills i en una menor activitat i ocupació del membre de la llar que se n'ocupa principalment. L'anàlisi descriptiva, a la taula 1.2.4, no confirma aquest resultat, molt probablement per l'efecte edat i l'efecte gènere.

A les taules 1.2.5. i 1.2.6. es detecta un diferencial positiu en la taxa d'ocupació entre els segments amb cap fill i els segments amb 1 o més fills molt més gran per als homes que per a les dones. A banda de l'efecte edat, que recull l'activitat més gran pel fet de trobar-se en un determinat punt del cicle de vida, la tinença de fills afecta de manera diferent, en termes ocupacionals, els homes i les dones. L'anàlisi econ mètrica del segon capítol permetrà inferir de manera més clara aquesta incidència.

4. Recio confirma aquesta tendència al capítol IV de GINER (2002).

Taula 1.2.4. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons nombre de fills tinguts a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Fills menors d'1 any						
Cap fill	68,0	70,4	8,0	8,1	73,9	76,7
1 o més	81,3	82,4	8,8	3,5	89,1	85,4
Fills d'1 a 5 anys						
Cap fill	67,2	70,4	8,1	7,9	73,1	75,1
1 o més	78,3	82,4	7,6	7,6	84,8	87,6
Fills de 6 a 10 anys						
Cap fill	67,4	69,3	8,3	69,3	73,4	75,4
1 o més	76,3	82,2	6,6	82,2	81,7	88,5
Fills d'11 a 15 anys						
Cap fill	67,4	69,8	8,5	7,8	73,6	75,7
1 o més	76,1	79,5	5,4	8,0	80,4	86,5
Fills de més de 15 anys						
Cap fill	74,8	78,8	8,7	7,9	81,9	85,5
1 o més	58,4	56,1	6,7	7,9	62,6	60,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.5. Taxa d'activitat, ocupació i atur dels homes segons nombre de fills tinguts a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Fills menors d'1 any						
Cap fill	79,4	79,2	6,3	7,1	84,8	85,3
1 o més	95,5	96,9	4,5	2,0	100,0	98,8
Fills d'1 a 5 anys						
Cap fill	77,9	79,2	6,8	7,3	83,6	83,7
1 o més	96,9	96,9	2,5	4,9	99,4	98,0
Fills de 6 a 10 anys						
Cap fill	77,9	78,0	6,8	78,0	83,6	84,1
1 o més	94,9	94,0	2,9	94,0	97,7	98,0
Fills d'11 a 15 anys						
Cap fill	78,4	78,4	6,7	7,2	84,0	84,5
1 o més	93,1	91,9	3,2	4,6	96,1	96,4
Fills de més de 15 anys						
Cap fill	82,6	84,3	6,6	6,9	88,4	90,6
1 o més	75,3	70,6	5,5	6,5	79,6	75,5

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.6. Taxa d'activitat, ocupació i atur de les dones segons nombre de fills tinguts a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Taxa d'ocupació		Taxa d'atur		Taxa d'activitat	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Fills menors d'1 any						
Cap fill	56,6	61,8	10,3	9,4	63,1	68,2
1 o més	66,4	68,9	14,5	5,4	77,7	72,9
Fills d'1 a 5 anys						
Cap fill	56,6	61,8	9,8	8,8	62,8	66,7
1 o més	59,5	68,9	15,0	10,9	70,0	77,5
Fills de 6 a 10 anys						
Cap fill	56,9	60,9	10,2	60,9	63,4	66,8
1 o més	57,4	70,8	12,2	70,8	65,4	79,2
Fills d'11 a 15 anys						
Cap fill	56,2	61,4	10,9	8,6	63,0	67,2
1 o més	62,0	67,5	8,0	12,2	67,4	76,8
Fills de més de 15 anys						
Cap fill	66,1	72,8	11,4	9,0	74,7	80,0
1 o més	44,5	44,4	8,5	9,6	48,6	49,1

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

També cal apuntar el menor vincle amb el mercat de treball per al col·lectiu que té fills més grans de 15 anys, i en especial per al col·lectiu femení. Convé recordar que quasi la majoria d'aquest col·lectiu es troba per sobre dels 40 anys i que la sortida del mercat de treball (és a dir, la transició cap a la inactivitat) es dona abans per a la dona que per a l'home.

L'anàlisi agregada del nombre de fills per al conjunt de la població posa de manifest una taxa d'activitat i ocupació decreixent amb el nombre de fills. Tanmateix, s'observa un efecte diferent per gènere, i en particular per al col·lectiu amb 1 o 2 fills. Així, l'home presenta una relació amb el mercat de treball més activa, a diferència de la dona, amb una menor taxa d'activitat i ocupació respecte a la situació sense fills. Aquest tret encara és més accentuat per a les dones amb més de 2 fills. Una vegada més, l'efecte edat i les responsabilitats associades als fills són els elements que ho expliquen.

Una altra dimensió que cal tenir en compte de l'estructura de la llar són les persones dependents a la llar de més de 64 anys.⁵ A priori l'efecte no és clar. D'una banda, aquest col·lectiu pot col·laborar en l'atenció als infants i altres tasques i, de l'altra, pot necessitar l'atenció (cura) de la resta dels membres de la llar.

L'anàlisi descriptiva sembla apuntar que les persones dependents entre 65 i 74 anys a la llar faciliten un vincle més gran amb el mercat de treball, mentre que les persones de més

5. Per persona dependent entenem la persona que no viu a la llar independentment, és a dir, que no és cap de família o bé l'espòs o parella d'aquest/a.

Taula 1.2.7. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons nombre de fills tinguts i gènere a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home						
Cap fill	75,9	77,5	8,8	9,2	83,2	85,3
1 o 2 fills	86,3	84,2	4,0	4,9	89,9	88,6
més de 2 fills	73,2	73,3	5,5	6,3	77,5	78,3
Dona						
Cap fill	67,1	73,5	11,2	7,9	75,6	79,8
1 o 2 fills	55,6	60,7	10,2	10,0	61,8	67,5
més de 2 fills	38,5	40,3	8,8	9,6	42,2	44,6
Total						
Cap fill	71,9	75,7	9,8	8,6	79,7	82,8
1 o 2 fills	70,1	71,7	6,7	7,3	75,2	77,3
més de 2 fills	54,0	55,4	6,8	7,7	58,0	59,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.8. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons nombre de persones dependents a la llar i gènere a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home-Persones dependents entre 65 i 74 anys						
Cap persona	79,8	79,9	6,2	7,0	85,2	85,9
1 o més	87,7	90,4	5,4	0,0	92,7	90,4
Home-Persones dependents més de 74 anys						
Cap persona	80,5	80,6	6,0	6,8	85,6	86,5
1 o més	71,9	68,5	10,9	7,1	80,7	73,8
Dona-Persones dependents entre 65 i 74 anys						
Cap persona	56,9	62,0	10,6	9,2	63,6	68,3
1 o més	61,2	78,6	2,4	5,1	62,7	82,8
Dona-Persones dependents més de 74 anys						
Cap persona	57,4	62,5	10,1	9,1	63,8	68,8
1 o més	50,8	55,5	16,1	9,7	60,6	61,4
Total-Persones dependents entre 65 i 74 anys						
Cap persona	68,3	70,8	8,1	8,0	74,3	76,9
1 o més	76,4	85,6	4,4	1,9	79,9	87,3
Total-Persones dependents més de 74 anys						
Cap persona	68,9	71,4	7,7	7,8	74,7	77,5
1 o més	60,6	61,4	13,4	8,4	69,9	67,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.9. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons nombre de persones ocupades a la llar i gènere a la província de Barcelona
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Taxa d'ocupació		Taxa d'atur		Taxa d'activitat	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home						
Cap persona ocupada	72,6	66,3	9,4	13,0	80,1	76,3
1 persona ocupada	86,8	91,5	3,7	2,6	90,2	93,9
2 o més persones ocupades	78,8	78,1	6,6	7,7	84,4	84,6
Dona						
Cap persona ocupada	50,8	49,0	14,0	14,1	59,1	57,1
1 persona ocupada	61,0	69,1	10,9	7,9	68,5	75,1
2 o més persones ocupades	53,4	58,2	7,0	8,3	57,3	63,5
Total						
Cap persona ocupada	64,8	59,4	10,8	13,4	72,6	68,6
1 persona ocupada	72,3	79,0	7,3	5,3	77,9	83,4
2 o més persones ocupades	65,2	67,6	6,7	8,0	69,9	73,5

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

de 75 anys fan que aquest vincle sigui més difícil. L'anàlisi economètrica permetrà identificar si es tracta d'una relació causal o més aviat aparent. És sospitós que aquest efecte sigui semblant, tant per als homes com per a les dones. Per tant, és probable que s'estigui recollint l'efecte edat.

Un altre dels elements fonamentals de l'estructura de la llar és el nombre de persones ocupades en el sector formal de l'economia. L'efecte que a priori s'espera és indeterminat per als homes i negatiu per a les dones, atesa l'actual distribució de la feina domèstica. Cal apuntar dos efectes amb direccions oposades. D'una banda, un efecte positiu, com a conseqüència d'un possible efecte de la renda que faria disminuir la càrrega final de la feina domèstica mitjançant l'externalització d'alguna de les tasques fora de la llar. De l'altra, un efecte negatiu que reflectiria la divisió del treball entre els membres de la llar, uns al treball mercantil i els altres al treball domèstic.

L'anàlisi descriptiva, però, no permet identificar quin dels dos efectes predomina, ja que l'efecte positiu domina a les llars amb una persona ocupada i l'efecte negatiu domina a les llars amb més d'una persona ocupada (respecte al nivell de les llars amb una persona ocupada).

En darrer terme, a la taula 1.2.10 es posa de manifest la distribució de les tasques domèstiques i la situació laboral per gènere. Es categoritza el treball domèstic en inactivitat o ocupació marginal si la persona hi destina menys de 7 hores a la setmana, ocupació a temps parcial, si hi destina entre 7 i 21 hores, i ocupació a temps complet si hi destina més de 21 hores.⁶ Per a l'any 2006, el 54,7% dels homes inactius destinen menys de 7 hores al treball

6. És la mateixa categorització que utilitza RECIO (2002).

Taula 1.2.10. Distribució de les tasques domèstiques segons situació laboral per gènere

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Inactivitat</i>		<i>Atur</i>		<i>Treball a temps parcial</i>		<i>Treball a temps complet</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home								
Inactivitat o ocupació marginal*	65,2	54,7	56,3	40,4	63,9	67,9	71,5	54,7
Ocupació a temps parcial**	27,3	38,8	30,5	53,4	27,6	27,8	25,2	42,0
Ocupació a temps complet***	7,5	6,5	13,2	6,2	8,5	4,3	3,3	3,3
Dona								
Inactivitat o ocupació marginal*	15,9	12,7	14,5	11,8	17,9	20,2	31,2	22,0
Ocupació a temps parcial**	18,2	30,8	28,4	36,9	32,2	43,1	44,5	55,2
Ocupació a temps complet***	65,9	56,5	57,2	51,3	49,9	36,6	24,3	22,8
Total								
Inactivitat o ocupació marginal*	30,1	25,4	33,0	25,1	27,3	28,7	56,6	41,8
Ocupació a temps parcial**	20,8	33,3	29,3	44,6	31,3	40,4	32,3	47,2
Ocupació a temps complet***	49,1	41,3	37,7	30,3	41,4	30,9	11,1	11,0

* Menys de 7 hores per setmana. ** Entre 7 i 21 hores per setmana. *** Més de 21 hores per setmana

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

domèstic. En canvi només el 12,7% de les dones inactives es troben a la mateixa situació. Respecte a l'any 2000, sobresurt la davallada de la inactivitat o ocupació marginal i l'augment de l'ocupació a temps parcial per als homes, mentre que per a les dones davalla l'ocupació a temps complet i augmenta l'ocupació a temps parcial. En altres paraules, la incorporació de la dona al mercat de treball implica una nova distribució de rols entre homes i dones, i en concret una participació més alta de l'home en el treball domèstic.

1.2.B. Mercat de l'habitatge

El mercat de l'habitatge, en concret el règim de tinença, afecta també de manera important l'ocupació i l'activitat. El fet de residir en una propietat pagada, en lloguer o bé en una propietat en curs de pagament condiona, per aquest ordre i de manera creixent, el vin-

Taula 1.2.11. Taxa d'activitat, ocupació i atur, segons règim de tinença a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Propietat pagada	64,8	63,1	7,8	9,1	70,3	69,3
Lloguer	64,6	73,2	12,2	10,0	73,6	81,3
Propietat en curs de pagament	77,8	79,5	6,8	5,9	83,6	84,5

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.12. Taxa d'activitat, ocupació i atur, segons règim de tinença a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 34 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Propietat pagada	69,2	70,6	10,0	9,8	76,9	78,2
Lloguer	68,7	74,9	14,3	11,5	80,1	84,6
Propietat en curs de pagament	78,0	82,2	8,8	7,4	85,5	88,7

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

cle amb el mercat de treball (és a dir, augmenta la taxa d'ocupació i activitat). S'ha de tenir en compte, però, que l'efecte edat, al segment de propietat pagada, fa reduir la taxa d'ocupació/activitat. Tot i això, quan s'examina el col·lectiu de 18 a 34 anys, a la taula 1.2.12 es detecta un patró semblant, fet que confirma l'efecte que s'apunta.

Respecte a l'any 2000 cal apuntar l'augment d'ocupabilitat del col·lectiu que resideix en habitatges de lloguer, en concret, 9 punts percentuals per al conjunt de la població i 6 punts per al col·lectiu de 18 a 34 anys.

1.2.C. Prestació d'atur

La duració de la prestació d'atur és un element a tenir present a l'hora d'analitzar les taxes d'activitat i ocupació. Bover, Arellano i Bentolila (1996) posen de manifest que la percepció de prestacions per atur redueix la taxa de sortida de l'atur, especialment quan l'individu es troba en el tercer mes d'atur. A la taula 1.2.13 es detecta un augment important del col·lectiu amb dret a prestació d'atur, en concret 17 punts percentuals (de la població aturada). Cal destacar que la majoria d'aquest col·lectiu té dret a una prestació d'entre 1 i 2 anys de durada.

Aquest augment del grau de cobertura de la població aturada que presenta l'Enquesta coincideix amb la tendència que es desprèn de les dades del Ministeri de Treball i

Taula 1.2.13. Distribució de la població aturada segons mesos de prestació d'atur a què té dret a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>2000</i>	<i>2006</i>
No cobra cap prestació	73,6	56,7
D'1 a 3 mesos	0,6	0,0
De 4 a 6 mesos	7,0	5,3
De 7 mesos a 1 any	6,3	9,0
D'1 a 2 anys	10,5	28,7
Més de 2 anys	2,0	0,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.2.14. Taxa de cobertura i beneficiaris de prestacions d'atur de la província de Barcelona
Anys 2000, 2005 i 2006

	2000	2005	2006	Variació 2000-2005
Taxa cobertura bruta	72,6%	86,5%	-	14,0 p.perc.
Taxa cobertura neta	79,5%	94,2%	-	14,7 p.perc.
Núm. beneficiaris prestacions	96.583	139.515	141.160	44,5%

Font: *Anuario de estadísticas laborales y asuntos sociales* (2000 i 2005). Ministeri de Treball i Assumptes Socials

Assumptes Socials. Així, entre l'any 2000 i 2005 el nombre de beneficiaris de les prestacions d'atur augmenta un 44,5%. A la taula 1.2.14 també es recull la informació de dos indicadors: la taxa de cobertura bruta i neta, que mesuren el grau de cobertura de les prestacions d'atur. És a dir, quin percentatge dels aturats registrats reben una prestació. La diferencia bàsica entre els dos indicadors es troba en el denominador, ja que la bruta té en compte l'atur registrat i la neta l'atur registrat de la indústria, serveis i construcció. En ambdós casos la taxa de cobertura augmenta 14 punts percentuals entre l'any 2000 i l'any 2005.

1.3. Bloc de variables personals i laborals

El nivell d'estudis acabats és un dels principals factors que explica la situació laboral de l'individu, i cal dir que presenta notables diferències segons l'edat, el gènere i el nivell d'estudis dels progenitors. La posició de l'individu en el cicle de vida també determina la relació amb el mercat de treball, en especial per a les dones. La renda no laboral i la renda familiar, en canvi, incorporen forces de caràcter oposat que no permeten identificar quin és l'efecte final sobre la situació al mercat de treball. El salari per hora presenta un patró diferenciat segons el nivell d'estudis i, en menor mesura, segons l'activitat econòmica i el tipus de jornada. Per al conjunt de la província de Barcelona en el període 2000-2006, a més, es detecten tres canvis: una pèrdua de pes dels obrers qualificats en benefici dels obrers no qualificats, un procés de terciarització en paral·lel a un impuls de la construcció i un desplaçament de l'ocupació cap a empreses molt grans.

El segon gran bloc de variables personals i laborals inclou la formació, l'edat, les variables d'ingressos, la categoria professional, el sector d'activitat econòmica i la grandària de l'empresa. Per tant, es tracta de variables més lligades a l'individu i a l'empresa on treballa.

1.3.A. Formació

La formació és una de les variables que més condicionen la situació laboral de l'individu, i en especial la de la dona. A la taula 1.3.1 es pot observar que l'ocupabilitat dels individus augmenta a mesura que l'individu avança en el seu procés d'educació formal. Així, cal destacar les elevades taxes d'ocupació, activitat i la baixa taxa d'atur del col·lectiu amb

Taula 1.3.1. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons el nivell d'estudis acabats a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Sense estudis	37,5	37,2	6,2	11,6	40,0	42,1
Estudis primaris	64,1	62,5	9,6	11,0	70,9	70,2
Estudis secundaris (sense FP)	61,4	69,4	7,9	7,0	66,7	74,6
FP I	76,1	73,9	9,6	9,0	84,1	81,2
FP II	82,7	81,1	7,4	7,7	89,3	87,9
Estudis universitaris	89,9	86,4	5,2	4,0	94,9	90,0
Estudis de postgrau	91,3	94,8	0,0	2,0	91,3	96,7

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.2. Distribució del nivell d'estudis acabats per gènere a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Home</i>		<i>Dona</i>		<i>Total</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Sense estudis	5,4	3,6	9,8	5,6	7,6	4,6
Estudis primaris	41,3	34,9	39,8	31,2	40,6	33,0
Estudis secundaris (sense FP)	17,9	20,4	17,9	19,9	17,9	20,1
FPI	9,5	9,8	7,8	10,2	8,6	10,0
FP II	10,9	12,7	8,8	10,3	9,9	11,5
Estudis universitaris	14,2	17,7	15,3	22,2	14,8	20,0
Estudis de postgrau	0,7	1,0	0,6	0,6	0,6	0,8

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

estudis universitaris i estudis de postgrau. Com a punt negatiu cal apuntar l'augment de la taxa d'atur dels individus sense estudis respecte a l'any 2000.

La distribució per gènere del nivell d'estudis assolits presenta diferències que convé remarcar. El diferencial a favor de la dona en quasi 5 punts percentuals del col·lectiu amb estudis universitaris i el pes més elevat dels homes en els estudis primaris són els trets més característics. Respecte a l'any 2000 cal ressaltar l'augment de la població amb estudis universitaris, en especial per la població femenina, i la davallada de la població amb estudis primaris i sense estudis. Aquest canvi reflecteix la substitució de les generacions més velles, amb nivells educatius inferiors, per les generacions joves, més formades. També cal destacar l'augment més moderat del grup amb estudis secundaris, amb un pes força menor a la mitjana europea.⁷

L'edat és l'altra variable fonamental que explica la distribució del nivell d'estudis. La població de 18 a 24 anys destaca per ser la cohort amb menor presència de la categoria

7. Cal tenir present que el pes del col·lectiu amb estudis secundaris encara és molt superior per al conjunt de la UE-15. Així, el col·lectiu d'estudis secundaris superiors (ISCED 3-4) de 15 a 64 anys representa el 41,5% de la població a la UE-15 i el 22,4% a Espanya.

Taula 1.3.3. Distribució del nivell d'estudis acabats per gènere i edat a la província de Barcelona
Any 2006 (en %)

	Sense estudis	Estudis primaris	Estudis secundaris (sense FP)	Estudis FPI	Estudis de FPII	Estudis universitaris	Estudis de postgrau
Home							
De 18 a 24 anys	0,3	25,9	41,1	15,9	12,9	3,9	0,0
De 25 a 34 anys	1,2	30,9	14,4	15,7	17,4	19,7	0,7
De 35 a 44 anys	1,3	43,3	19,6	7,2	8,6	18,8	1,2
De 45 a 54 anys	7,1	52,2	10,7	4,5	9,6	15,4	0,6
De 55 a 64 anys	19,6	56,2	6,5	2,9	4,3	9,6	0,8
Total 18 a 64 anys	5,4	41,3	17,9	9,5	10,9	14,2	0,7
Dona							
De 18 a 24 anys	0,7	15,9	48,5	9,3	15,6	10,0	0,0
De 25 a 34 anys	1,1	29,8	16,5	10,6	14,3	27,0	0,7
De 35 a 44 anys	3,8	47,9	13,0	7,8	6,6	19,7	1,1
De 45 a 54 anys	13,6	52,8	9,4	7,2	5,2	11,1	0,8
De 55 a 64 anys	34,3	50,9	5,1	3,3	2,1	4,3	0,0
Total	9,8	39,8	17,9	7,8	8,8	15,3	0,6
Total							
De 18 a 24 anys	0,5	20,8	44,9	12,5	14,3	7,0	0,0
De 25 a 34 anys	1,2	30,4	15,4	13,2	15,9	23,2	0,7
De 35 a 44 anys	2,6	45,6	16,2	7,5	7,6	19,3	1,1
De 45 a 54 anys	10,5	52,5	10,0	5,9	7,3	13,2	0,7
De 55 a 64 anys	26,8	53,6	5,8	3,1	3,2	7,0	0,4
Total	7,6	40,6	17,9	8,6	9,9	14,8	0,6

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

sense estudis i estudis primaris. La cohort de 25 a 34 anys destaca per la importància dels estudis universitaris. En canvi, per al tram de 35 a 44 anys són els estudis primaris el nivell que predomina sobre la resta, en sintonia amb la cohort de 45 a 64 anys, que es concentra a aquest darrer segment i al grup sense estudis. També cal apuntar que la formació professional té molt més pes a les cohorts més joves, és a dir, de 18 a 34 anys.

Per tant, el nivell d'estudis assolit és un condicionant important de la situació laboral de l'individu. Ara bé, cal tenir present que la distribució del nivell d'estudis acabats no és aleatòria, sinó que hi ha determinats patrons que l'expliquen. El nivell d'estudis dels progenitors n'és un dels més importants.⁸ A la taula 1.3.4 es pot apreciar que per a l'any 2006 el 54,8% dels individus amb pares universitaris és també universitari i només el 5% es troba en el

8. Tal com apunta Marina Subirats al capítol VI de l'informe general de l'Enquesta (GINER, 2002): «El nivell cultural familiar, mesurat a través dels nivells d'estudis combinats de pare i mare, té una influència molt forta damunt el nivell d'estudis finalitzats de la població. Una de cada dues persones de pares amb alts nivells d'estudis ha acabat estudis universitaris, mentre que en el cas dels fills de pares sense estudis, només un de cada vint-i-cinc ha obtingut un títol universitari».

Taula 1.3.4. Nivell d'estudis finalitzats segons el nivell d'estudis dels seus progenitors a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Estudis</i>					<i>Estudis de</i>	
	<i>Sense estudis</i>	<i>Estudis primaris</i>	<i>secundaris (sense FP)</i>	<i>Estudis FPI</i>	<i>Estudis de FP II</i>	<i>Estudis universitaris</i>	<i>postgrau</i>
2000							
Sense estudis*	18,1	57,8	6,9	6,7	5,8	4,5	0,1
Estudis primaris*	1,0	38,9	20,2	11,6	12,5	15,2	0,5
Estudis secundaris*	0,2	10,3	33,9	7,5	17,5	29,7	0,8
Estudis universitaris*	0,3	5,8	36,8	4,6	6,7	42,5	3,3
2006							
Sense estudis*	13,5	56,0	8,3	7,3	10,3	4,5	0,1
Estudis primaris*	1,0	31,5	12,2	13,9	23,0	17,9	0,5
Estudis secundaris*	0,3	11,3	10,4	14,0	29,6	33,4	0,9
Estudis universitaris*	0,2	4,8	5,0	9,8	21,7	54,8	3,6

* Nivell d'estudis dels progenitors

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.5. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons el nivell d'estudis dels progenitors a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Sense estudis*	64,3	63,4	7,3	9,26	9,36	9,8
Estudis primaris*	71,4	73,8	8,9	7,8	78,4	80,0
Estudis secundaris*	70,3	75,4	9,6	7,3	77,8	81,3
Estudis universitaris*	70,5	76,2	5,2	5,3	74,4	80,5

* Nivell d'estudis dels progenitors

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.6. Distribució de la població segons nivell de coneixement del català i situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
El parla i l'escriu	74,5	76,9	7,9	6,4	80,9	82,1
El parla però no l'escriu	67,1	64,6	7,7	8,1	72,7	70,3
L'entén però no el parla	56,4	62,8	9,3	11,5	62,2	71,0
No l'entén	41,9	55,2	3,9	14,6	43,6	64,7

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

col·lectiu sense estudis o estudis primaris. En canvi, pel que fa als individus de pares sense estudis cal fer ressaltar que només el 4,5% té estudis universitaris. La majoria es troben al col·lectiu d'estudis primaris, 56%, i sense estudis, 13,5%. Aquesta situació millora respecte a l'any 2000, si bé la mobilitat cap al segment d'estudis universitaris no avança. Per tant, és important tenir en compte aquestes dinàmiques socials que condicionen en bona mesura la situació laboral de l'individu.

Al mercat de treball aquesta dinàmica es tradueix per a l'any 2006 en una taxa d'ocupació més baixa i una taxa d'atur més alta per al col·lectiu sense estudis, tal com s'aprecia a la taula 1.3.5.

Respecte al coneixement del català, es detecta una relació amb el mercat de treball molt diferent per al segment que no l'entén. Aquest col·lectiu presenta una taxa d'ocupació del 55,2%, una taxa d'atur del 14,6% i una taxa d'activitat del 64,7% l'any 2006. Probablement es recull al col·lectiu immigrant menys format.⁹

1.3.B. Edat

El cicle de vida és també un element clau a l'hora d'explicar la situació laboral de l'individu, tal com s'assenyala al llarg de l'Informe i com s'aprecia a la taula 1.3.7. La inactivitat es concentra principalment als trams de 55 a 64 anys i al segment més jove, de 18 a 24 anys. Es tracta del col·lectiu que es retira (o que es veu forçat a retirar-se) del mercat de treball abans dels 64, sobretot la dona, i dels més joves que encara estudien. Respecte a l'atur cal fer notar la taxa més alta que presenten els joves, per ambdós gèneres. Per últim, cal esmentar el pes més alt de l'ocupació a temps parcial per al col·lectiu femení, fins als 44 anys i amb una proporció al voltant del 15% l'any 2006, i per al col·lectiu de 18 a 24 anys masculí, amb quasi el 7%. De la comparació amb l'any 2000 cal destacar, sobretot, la millora de la dona de 45 a 54 anys, que se situa cada vegada més a l'ocupació a temps complet, 10 punts percentuals més, i menys a la inactivitat, 10 punts menys.

1.3.C. Renda no laboral i renda familiar

Una altra de les variables que cal considerar és la renda no laboral. La relació de la renda no laboral amb la situació laboral, però, incorpora dues tendències de signe contrari que no podem destriar. D'una banda, una renda no laboral més alta pot constituir un desincentiu al treball, i de l'altra, pot ser que una activitat més gran al mercat de treball constitueixi la base per obtenir una renda no laboral més alta (per exemple, l'obtenció de rendes del capital a partir de rendes del treball). A més, també cal tenir present que el col·lectiu d'aturats amb dret a prestació d'atur i pensionistes se situa en el tram de més de 3.000 euros anuals, fet que distorsiona els patrons que volem identificar, tal com s'aprecia a la taula 1.3.8.

9. Per a l'any 2006, segons dades de l'Enquesta, el 69,4% de la població que no entén el català ha nascut fora d'Espanya. Dins d'aquest últim segment (la població immigrant que no entén el català) el 62,1% té com a màxim estudis primaris.

Taula 1.3.7. Distribució de la població segons situació laboral i edat

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Home</i>				<i>Dona</i>				<i>Total</i>			
	<i>Inac.</i>	<i>Atur</i>	<i>TP*</i>	<i>TC*</i>	<i>Inac.</i>	<i>Atur</i>	<i>TP*</i>	<i>TC*</i>	<i>Inac.</i>	<i>Atur</i>	<i>TP*</i>	<i>TC*</i>
2000												
De 18 a 24 anys	31,1	8,7	7,6	52,6	38,3	9,6	12,7	39,4	34,8	9,1	10,2	45,9
De 25 a 34 anys	3,9	5,9	3,9	86,3	14,9	9,0	10,8	65,3	9,2	7,4	7,2	76,2
De 35 a 44 anys	2,5	3,5	1,7	92,3	25,0	5,8	13,1	56,1	14,0	4,7	7,5	73,8
De 45 a 54 anys	6,5	3,6	0,8	89,2	43,5	5,3	12,7	38,5	25,7	4,5	7,0	62,8
De 55 a 64 anys	38,4	5,4	1,6	54,6	69,9	3,5	8,7	18,0	53,9	4,5	5,1	36,6
2006												
De 18 a 24 anys	33,5	9,3	6,9	50,4	39,3	9,2	15,1	36,4	36,4	9,2	11,0	43,3
De 25 a 34 anys	3,5	6,9	3,6	85,9	12,1	6,7	15,3	66,0	7,8	6,8	9,5	75,9
De 35 a 44 anys	2,6	4,5	1,8	91,2	19,2	7,8	15,9	57,1	10,9	6,1	8,8	74,2
De 45 a 54 anys	8,5	4,8	1,0	85,7	34,2	6,8	10,4	48,6	22,0	5,8	5,9	66,3
De 55 a 64 anys	39,3	5,2	1,8	53,6	69,6	1,3	6,2	22,9	54,7	3,2	4,1	38,0

* TP (ocupat a temps parcial) i TC (ocupat a temps complet)

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.8. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons renda no laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Cap ingrés d'aquest tipus	66,3	74,8	5,6	4,2	70,3	78,0
Des d'1 euro fins a 3.000 euros	92,5	92,0	1,7	0,9	94,0	92,9
Des de 3.001 euros fins a 6.000 euros	56,9	71,2	14,9	7,5	66,9	76,9
Més de 6.000 euros	15,5	18,4	62,8	59,8	41,8	45,8

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

A la taula 1.3.9 es posa de manifest que la tinença de rendes no laborals presenta una associació més elevada amb l'ocupació a temps complet, fet que fa més versemblant la segona hipòtesi, és a dir, més activitat al mercat de treball com a base per obtenir rendes no laborals.

La renda familiar és també un element que afecta l'activitat i l'ocupació, si bé hi trobem també dues tendències de signe oposat en sintonia amb l'efecte del nombre d'ocupats a la llar. És a dir, d'una banda, un efecte positiu, com a conseqüència d'un possible efecte renda que faria disminuir la càrrega final de la feina domèstica mitjançant l'externalització d'alguna de les tasques fora de la llar. De l'altra, un efecte negatiu, que reflectiria la divisió del treball entre els membres de la llar, uns al sectors formal (els que obtindrien ingressos) i els altres a l'informal (treball domèstic). No obstant això, la taula 1.3.10 recull també la renda de l'individu entrevistat. Aquest fet no permet concloure quin és l'efecte final sobre l'activitat i l'ocupació ja que els individus amb renda familiar més alta són els

Taula 1.3.9. Tipus de jornada segons renda no laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Ocupació a temps parcial</i>		<i>Ocupació a temps complet</i>	
	2000	2006	2000	2006
Cap ingrés d'aquest tipus	67,1	64,3	48,2	54,4
Des d'1 euro fins a 3.000 euros	29,3	31,8	43,5	34,1
Des de 3.001 euros fins a 6.000 euros	2,8	2,8	6,0	8,0
Més de 6.000 euros	0,8	1,1	2,3	3,5

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.10. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons renda familiar per membre a la llar a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home						
Des d'1 euro fins a 6.000 euros	70,3	68,3	12,1	13,9	80,0	79,3
Des de 6.001 euros fins a 12.000 euros	83,4	81,7	3,9	5,1	86,8	86,2
Més de 12.000 euros	90,8	90,5	1,2	2,8	91,9	93,1
Dona						
Des d'1 euro fins a 6.000 euros	43,7	41,5	17,5	21,4	52,9	52,9
Des de 6.001 euros fins a 12.000 euros	64,2	65,2	7,2	7,0	69,2	70,1
Més de 12.000 euros	81,6	85,4	3,8	4,0	84,8	89,0
Total						
Des d'1 euro fins a 6.000 euros	55,4	53,3	14,6	17,4	64,8	64,5
Des de 6.001 euros fins a 12.000 euros	74,3	73,6	5,3	6,0	78,4	78,3
Més de 12.000 euros	86,9	88,3	2,3	3,3	88,9	91,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

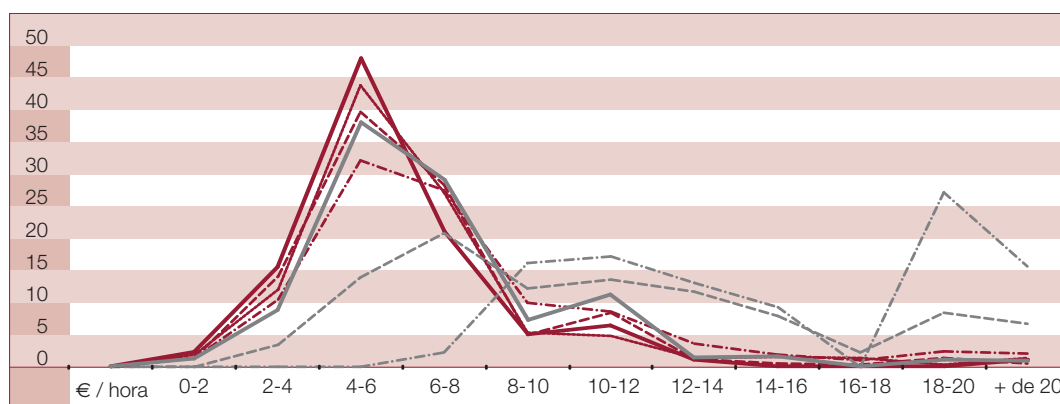
que tenen taxes d'ocupació més altes. Per últim, cal comentar que el diferencial en la taxa d'ocupació, activitat i atur disminueix a mesura que augmenta la renda familiar per membre a la llar.

1.3.D. Salari esperat

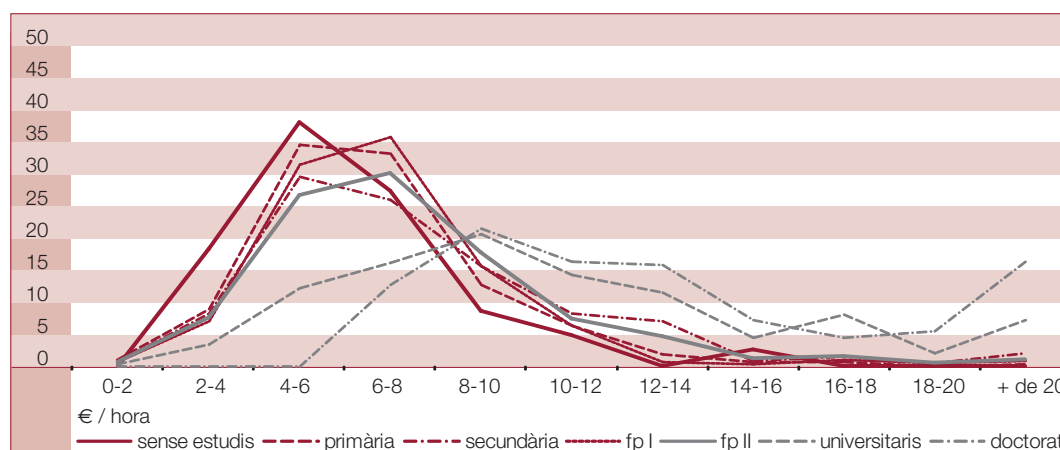
Tot seguit s'analitza el component que té més incidència en el diferencial per gènere de la taxa d'ocupació, a saber, el salari esperat. L'efecte esperat d'aquesta variable és positiu, és a dir, aquells individus amb la possibilitat de treballar per un salari més alt al mercat de treball haurien de presentar una taxa d'activitat i ocupació més alta. Aquesta varia-

Gràfic 1.3.1. Distribució del salari per hora segons nivell d'estudis a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Any 2006 (en %)

*La categoria de doctorat l'any 2000 no assoleix els mínims mostrals. Això no obstant, se'n considera adient la inclusió, atesa la diferenciació amb el col·lectiu universitari.

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

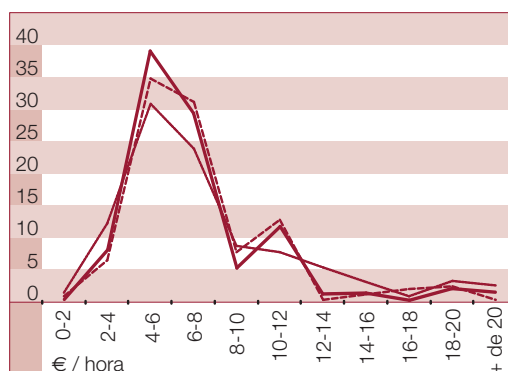
ble recull totes aquelles característiques que afecten el salari, en concret l'experiència potencial, l'antiguitat, el nivell d'estudis assolit, la grandària de l'empresa, el tipus de contracte, la categoria professional, el sector d'activitat on treballa i variables territorials. Aquesta variable es mesura a partir de l'estimació d'equacions salarials que es presenten al capítol 2. Cal tenir present, però, que només es disposa del salari per a la població ocupada. Per aquest motiu ens interessa descriure el salari.

Aquesta descripció presenta la distribució del salari per hora per nivell d'estudis acabats, sector d'activitat econòmica i tipus de jornada. Més endavant, al bloc de variables territorials i urbanes, es presenta la distribució del salari per hora segons la divisió per corones.

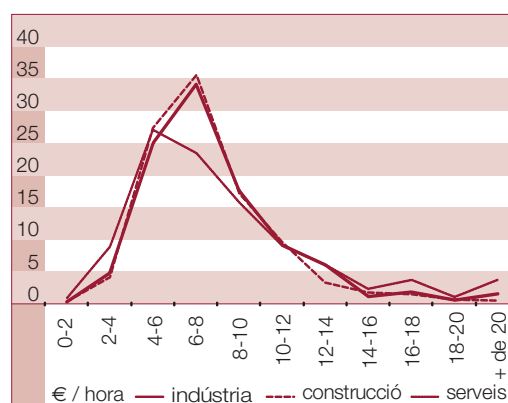
La distribució per nivell d'estudis permet identificar de manera molt clara el nivell d'ingressos més alt del segment amb estudis universitaris i de postgrau. Ara bé, cal tenir present

Gràfic 1.3.2. Distribució del salari per hora segons sector d'activitat econòmica a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Any 2006 (en %)

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

el biaix d'endogeneïtat. És a dir, no es pot atribuir tot l'efecte de l'ocupabilitat més alta del col·lectiu amb estudis universitaris al nivell d'estudis acabats. La literatura sobre capital humà identifica factors no observables com la destresa, correlacionats amb el nivell d'estudis assolits, que fan que un individu tingui una taxa d'activitat o ocupació més alta amb independència del seu nivell d'estudis.¹⁰ També cal fer notar la incidència d'altres factors, com les variables associades al denominat capital social.

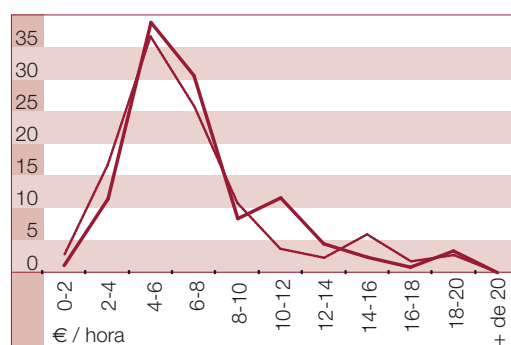
Respecte al sector d'activitat econòmica s'aprecia una proporció més alta dels individus millor i pitjor pagats als serveis, tant per l'any 2006 com per l'any 2000. La indústria i la construcció mostren patrons molt semblants. Cal tenir present que el sector d'activitat econòmica recull de manera indirecta aspectes com la grandària de l'empresa, la productivitat sectorial, el grau d'obertura del sector i altres variables que incideixen sobre les rendes del treball.

La distribució dels ingressos per hora segons tipus de jornada permet apreciar patrons força semblants per als ocupats a temps complet i per als ocupats a temps parcial. En

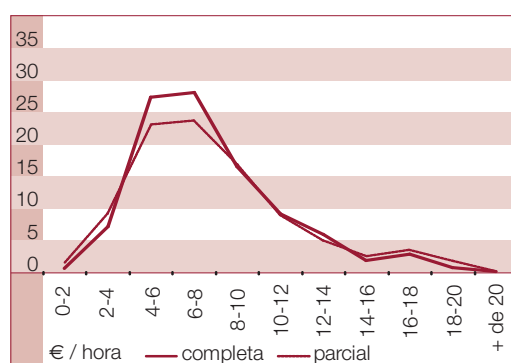
10. Per a més detall, vegeu RAYMOND, J. L.; ROIG, J. L. (2006).

Gràfic 1.3.3. Distribució del salari per hora segons tipus de jornada a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Any 2006 (en %)

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

paral·lel als serveis, els ocupats a temps parcial tenen una distribució menys apuntada, és a dir, amb més pes als extrems.

1.3.E. Categoria professional

La categoria professional és una variable que afecta de manera indirecta l'activitat i l'ocupació mitjançant el salari esperat. Es pot afirmar, en termes generals, que l'estructura ocupacional per a l'any 2006 és força semblant a la de l'any 2000, si bé cal destacar la pèrdua de pes dels obrers qualificats en benefici dels obrers no qualificats. Aquest canvi reflecteix l'empenta de la construcció, que moltes vegades es forneix de mà d'obra no qualificada, la davallada de la indústria i el procés de terciarització en activitats intensives en treball poc qualificat.¹¹

11. Per a una anàlisi explícita d'aquesta tendència vegeu el primer capítol d'*El mercat de treball a la província de Barcelona* (2006) [en línia].

<<http://www.diba.es/promoeco/publicacions/documentos/integre2005.pdf>>

Taula 1.3.11. Distribució de la població ocupada segons categoria professional a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Empresaris amb assalariats	5,6	5,3
Empresaris sense assalariats/Autònoms	11,6	11,9
Directors, gerents i tècnics	19,9	19,7
Administratius i comercials	14,8	15,5
Obrers qualificats	22,3	20,1
Obrers no qualificats	6,8	8,5
Treballadors de serveis	18,1	17,8
Altres treballadors	0,8	1,1

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.12. Distribució de l'ocupació segons activitat de l'empresa a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Agricultura	0,5	0,9
Indústria	29,8	25,4
Construcció	7,8	10,3
Serveis	61,9	63,4
Total	100,0	100,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.3.13. Distribució de l'ocupació segons grandària de l'empresa a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Petita (d'1 a 10 treballadors)	33,7	33,1
Mitjana (d'11 a 50 treballadors)	20,9	20,2
Gran (de 51 a 500 treballadors)	17,6	16,6
Molt gran (més de 500 treballadors)	27,8	30,2
Total	100,0	100,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

En darrer terme s'han d'incorporar variables associades a l'empresa. A la taula 1.3.12 es fa palesa la davallada de la indústria, el procés de terciarització esmentat i l'empenta de la construcció. Tanmateix, s'han de considerar les especificitats a escala territorial, que es tracten a l'epígraf 1.4.

Tant o més rellevant és la grandària de l'empresa a l'hora d'explicar el salari esperat. A la taula 1.3.13 es posa de manifest que una part cada vegada més important de la població ocupada s'ubica en grans empreses, que són les que ofereixen un salari per hora més elevat.¹²

12. LÓPEZ-BAZO; EL-AATTAR (2007).

1.4. Bloc de variables territorials i urbanes

La província experimenta un procés de suburbanització en el període 2000-2006, on Barcelona i la Primera corona perden pes (en termes poblacionals) en benefici de la Segona corona i la resta de la província de Barcelona. La distribució del salari per hora és més favorable a la població resident a Barcelona, fet que s'explica per la desigual distribució territorial del nivell d'estudis. Pel que fa a la categoria professional, cal destacar l'increment del segment d'obers no qualificats en detriment dels obrers qualificats, amb excepció de la resta de la província de Barcelona. També cal fer notar que Barcelona és l'àmbit amb una presència més gran del treball a temps parcial, i de llars unipersonals i monoparentals. Per al conjunt de la província de Barcelona cal apuntar un augment molt destacable del tipus parella en paral·lel al procés de suburbanització. Respecte a l'any 2000 també cal destacar un menor nivell d'autocontenció laboral municipal, en sintonia amb un desplaçament de la població des de nuclis urbans a hàbitats més disseminats i urbanitzacions. Cal prestar atenció a la dotació d'equipaments que faciliten la conciliació de la vida familiar i laboral, en concret, les escoles bressol.

Aquest bloc pretén descriure la situació del mercat de treball a les diferents corones que conformen la província de Barcelona. En primer lloc, es presenta la distribució territorial de la població i l'ocupació. Després s'analitzen aquells trets que caracteritzen les diferents corones que componen la província de Barcelona —estructura de l'activitat econòmica, nivell d'estudis, categoria professional, salari per hora, tipus de jornada i percepció de la suficiència de guarderies— i aquelles variables de naturalesa territorial i urbana —nivell d'autocontenció laboral municipal, tipus d'hàbitat— que poden tenir una incidència sobre la situació laboral dels individus.

Abans de començar aquest apartat cal tenir present el disseny de l'Enquesta. La informació es recull segons el criteri de residència (i no segons el lloc de treball) i, per tant, els encreuaments fan referència a les condicions i característiques de la població que resideix al territori (i no estrictament al territori, com l'Enquesta de població activa).

1.4.A. Caracterització de la divisió per corones

A la taula 1.4.1 es pot apreciar un procés de descentralització de la població a la província de Barcelona. Barcelona i la Primera corona perden pes en benefici de la Segona corona i la resta de la província de Barcelona. La creixent mobilitat residencial dels joves es correspon amb aquest procés de suburbanització. En canvi, la distribució de l'ocupació l'any 2006 segueix una estructura quasi idèntica a la de l'any 2000, i per a l'any 2006 és quasi idèntica a la distribució de la població.¹³

Per l'any 2006 les taxes d'activitat, ocupació i atur per corones, tal com es pot apreciar a la taula 1.4.2, presenten una menor dispersió respecte al valor de la província de Barcelona. Respecte a l'any 2000, la població de Barcelona i la Primera corona tenen una taxa

13. A l'informe general de l'Enquesta (GINER 2002), p. 23-25, es presenta el detall de les agrupacions municipals per corones.

Taula 1.4.1. Distribució de la població i ocupació per corones

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Població</i>		<i>Ocupació</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Barcelona	30,7	29,7	29,8	29,8
Primera corona	30,7	28,5	28,7	28,4
Segona corona	30,9	33,4	33,2	33,3
Resta província de Barcelona	7,7	8,4	8,3	8,4
	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

d'ocupació i activitat més elevada, al contrari de la Segona corona i la resta de la província de Barcelona. Tot i que l'Enquesta no recull de manera explícita la informació per àmbit territorial, es pot apuntar com a factor explicatiu d'aquesta tendència l'evolució dels subsectors tradicionals en aquests àmbits.

Tal com es comenta al bloc de variables personals i laborals, el salari esperat és un dels elements més importants a l'hora d'explicar el diferencial per gènere. Si es realitza una anàlisi territorial més desagregada del salari per hora, la variable que permet aproximar el salari esperat, es pot observar una distribució força similar per a les diferents corones, amb excepció de Barcelona, que té una distribució amb una presència més gran dels col·lectius més ben pagats, tant per l'any 2000 com per l'any 2006. Aquest fet s'explica per la concentració de subsectors d'activitat econòmica de més valor afegit i de població universitària a Barcelona.

Del nivell d'estudis cal destacar la desigual distribució territorial i l'augment de la població amb estudis universitaris acabats a Barcelona, en concret, quasi 9 punts percentuals. Així, l'any 2006 el 32,2% de la població de Barcelona té estudis universitaris, mentre que a la Primera corona, la Segona corona i la resta de la Província la proporció d'universitaris és del 13,9%, 15,6% i 14,5% respectivament. Per al conjunt de la província de Barcelona cal fer notar l'augment de la població amb estudis universitaris, estudis secundaris i FP en detriment de la població sense estudis i estudis primaris. Aquest canvi reflecteix la substitució de les generacions més velles, amb nivells educatius inferiors, per les generacions joves, més formades.

Taula 1.4.2. Taxa d'activitat, ocupació i atur per àmbit territorial

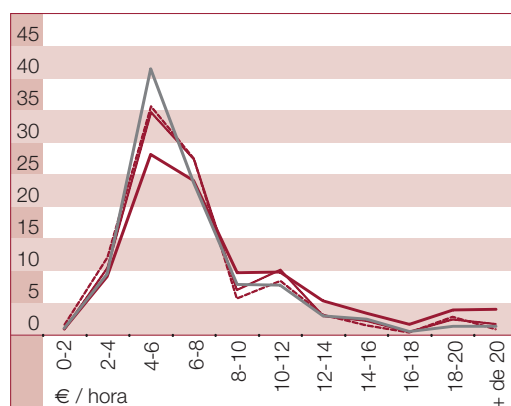
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Barcelona	66,5	71,3	8,9	7,3	73,0	76,9
Primera corona	63,8	70,8	9,8	8,8	70,8	77,6
Segona corona	73,7	70,9	6,2	8,2	78,6	77,2
Resta província de Barcelona	73,6	71,3	5,7	5,5	78,1	75,4
Província de Barcelona	68,4	71,0	8,0	7,9	74,4	77,1

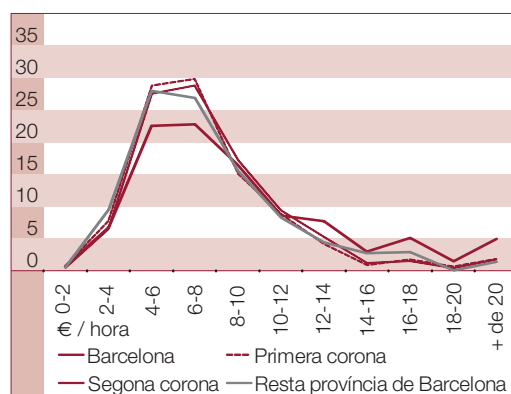
Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Gràfic 1.4.1. Distribució del salari per hora segons àmbit territorial

Any 2000 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Any 2006 (en %)

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

A la taula 1.4.3 i per a la província de Barcelona es pot observar la diferent composició sectorial de la població ocupada resident a les agrupacions territorials que es presenten. Respecte a l'any 2000 cal fer ressaltar la davallada de la indústria en benefici dels serveis i la construcció. A Barcelona, l'àmbit més terciaritzat, s'ha donat un desplaçament de la població ocupada des de la indústria fins a la construcció. La població de la Primera corona presenta un procés semblant, amb un avenç moderat als serveis. A la Segona corona es dona el menor increment a la construcció i un augment de més de 3 punts percentuals als serveis. Per últim, la població ocupada de la resta de la província de Barcelona es desplaça de manera molt intensa des de la indústria fins a la construcció i serveis.¹⁴

L'anàlisi dels canvis en la distribució de la població segons la categoria professional és sorprenent, tal com apunta Recio (2002). En un context de «tecnificació creixent i progressiva eliminació de les activitats manuals» s'observa que el segment d'obrers no qua-

14. Una qüestió d'especial importància és la productivitat als serveis. L'anàlisi de bases de dades microeconòmiques, i en particular la base SABI, en podria proporcionar informació rellevant.

Taula 1.4.3. Distribució de la població segons nivell d'estudis a la província de Barcelona
 Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Barcelona</i>		<i>Primera corona</i>		<i>Segona corona</i>		<i>Resta província de Barcelona</i>		<i>Província de Barcelona</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Sense estudis	5,1	2,1	9,5	5,7	8,6	5,8	6,1	5,1	7,6	4,6
Estudis primaris	30,8	22,7	46,3	37,0	43,8	36,9	43,6	40,7	40,6	33,0
Estudis secundaris (sense FP)	23,2	23,0	14,4	19,7	16,8	18,4	15,1	18,3	17,9	20,1
FP I	7,1	6,4	9,3	12,0	8,9	11,3	10,7	11,0	8,6	10,0
FP II	9,4	11,9	10,5	11,2	9,0	11,7	12,8	10,2	9,9	11,5
Estudis universitaris	23,4	32,2	9,4	13,9	12,3	15,6	11,6	14,5	14,8	20,0
Estudis de postgrau	1,0	1,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,1	0,2	0,6	0,8

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.4. Distribució de la població ocupada segons sector d'activitat a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Agricultura</i>		<i>Indústria</i>		<i>Construcció</i>		<i>Serveis</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Barcelona	0,2	0,2	20,8	18,4	4,2	7,1	74,7	74,2
Primera corona	0,2	0,4	28,9	24,3	8,2	11,8	62,8	63,5
Segona corona	0,6	1,1	35,3	30,7	10,5	11,3	53,6	56,8
Resta província de Barcelona	2,8	3,7	43,1	32,1	8,2	13,0	45,9	51,2
Província de Barcelona	0,5	0,9	29,8	25,4	7,8	10,3	61,9	63,4

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

lificats guanya pes en detriment dels obrers qualificats. Aquesta dinàmica es pot atribuir bàsicament a la davallada de la indústria i a l'evolució de la construcció. També cal destacar la creixent concentració de directors, tècnics, gerents i professionals liberals a la ciutat de Barcelona. A la Primera corona, en canvi, destaca la davallada d'aquesta darrera categoria i dels obrers qualificats en benefici d'administratius i comercials, així com obrers no qualificats. A la Segona corona destaca la davallada dels obrers qualificats i l'augment dels no qualificats, mentre que per a la resta de la província de Barcelona sobresurt l'augment dels empresaris sense assalariats i autònoms i dels obrers no qualificats en detriment del segment d'administratius i comercials i obrers no qualificats.

Pel que fa al tipus de jornada cal tenir present el vincle amb l'estructura productiva. Els serveis, en particular, són el sector amb més pes de l'ocupació a temps parcial, i Barcelona és l'àmbit més terciaritzat, fet que es tradueix en una presència més gran del treball a temps parcial.

Abans de passar a l'anàlisi de les variables més urbanes convé destacar la diferent estructura de la llar a escala territorial i recordar que l'estructura de la llar és un condicionant important de la situació laboral, tal com s'assenyala al bloc de variables socials/institucio-

Taula 1.4.5. Distribució de la població segons nivell d'estudis a la província de Barcelona
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Barcelona</i>		<i>Primera corona</i>		<i>Segona corona</i>		<i>Resta província de Barcelona</i>		<i>Província de Barcelona</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Empresaris amb assalariats	6,2	3,8	4,1	4,7	5,9	6,9	7,9	6,8	5,6	5,3
Empresaris sense assalariats/Autònoms	11,0	11,3	10,1	10,2	12,6	12,2	15,5	18,0	11,6	11,9
Directors, gerents i tècnics	29,2	31,3	15,4	13,5	16,9	15,8	14,4	15,7	19,9	19,7
Administratius i comercials	17,9	18,4	13,4	15,5	13,3	14,3	14,3	10,7	14,8	15,5
Obrers qualificats	14,4	13,5	26,3	23,7	25,5	21,4	23,5	26,7	22,3	20,1
Obrers no qualificats	2,5	3,6	7,1	8,7	9,3	12,6	11,3	8,7	6,8	8,5
Treballadors de serveis	18,2	17,3	23,0	23,1	15,2	15,4	12,3	11,7	18,1	17,8
Altres treballadors	0,5	0,7	0,6	0,7	1,3	1,5	0,8	1,6	0,8	1,1

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.6. Tipus de jornada segons àmbit territorial de la província de Barcelona
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Temps parcial</i>		<i>Temps complet</i>	
	2000	2006	2000	2006
Barcelona	12,8	12,5	87,2	87,5
Primera corona	10,1	11,3	89,9	88,7
Segona corona	10,1	10,1	89,9	89,9
Resta província de Barcelona	8,6	8,8	91,4	91,2
Província de Barcelona	10,8	11,1	89,2	88,9

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.7. Tipologia de les llars on resideix la població de la província de Barcelona
Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Barcelona</i>		<i>Primera corona</i>		<i>Segona corona</i>		<i>Resta província de Barcelona</i>		<i>Província de Barcelona</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Unipersonal	5,5	6,3	2,8	3,8	3,9	3,6	2,4	2,6	3,9	4,4
Monoparental amb fills	7,8	7,6	6,1	6,4	5,7	5,4	4,2	4,8	6,3	6,3
Llar sense nucli	3,1	5,0	2,1	3,3	1,6	2,0	2,2	1,4	2,3	3,2
Monoparental amb fills + altres	1,1	1,5	1,2	0,9	0,6	0,6	0,8	0,2	1,0	0,9
Parella	11,8	16,3	11,3	15,9	14,9	16,3	13,3	18,7	12,7	16,4
Parella amb fills	61,9	53,7	68,6	60,8	63,9	62,9	64,3	61,0	64,8	59,4
Parella + altres	1,9	2,8	1,4	2,5	1,3	1,9	1,9	2,5	1,6	2,4
Parella amb fills + altres	6,5	4,7	5,7	5,3	6,0	5,4	8,1	6,3	6,2	5,2
2 o més nuclis	0,3	2,0	0,9	1,1	2,1	1,9	2,7	2,4	1,2	1,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.8. Nivell d'autocontenció laboral municipal per corones

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Barcelona	77,0	72,9
Primera corona	30,8	29,0
Segona corona	49,2	41,5
Resta província de Barcelona	56,4	46,8
Província de Barcelona	52,8	47,8

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.9. Distribució de la població segons tipus d'hàbitat a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Barcelona</i>		<i>Primera corona</i>		<i>Segona corona</i>		<i>Resta província de Barcelona</i>		<i>Província de Barcelona</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Nucli urbà	99,2	98,8	93,6	91,2	87,6	80,0	89,9	85,7	93,2	89,2
Urbanització	0,5	1,2	4,5	7,0	10,5	16,0	5,4	9,6	5,2	8,5
Disseminat	0,3	0,0	1,9	1,8	1,9	4,0	4,8	4,7	1,6	2,2

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

nals. Així, doncs, cal destacar la presència més gran de llars unipersonals a la ciutat de Barcelona i la desigual distribució de llars monoparentals amb fills, amb menor presència a mesura que ens allunyem de Barcelona. També cal dir que les llars sense nucli es concentren a Barcelona ciutat. El tipus parella, per la seva banda, experimenta un augment molt destacable a la província de Barcelona, que probablement recull el procés de descentralització de la població de la Regió metropolitana. Per últim, es pot destacar que les llars amb parella i fills disminueixen a tots els àmbits i, en especial, a Barcelona.

1.4.B. Variables de naturalesa territorial i urbana

Un altre fenomen que val la pena destacar és el menor nivell d'autocontenció laboral municipal que presenta la província de Barcelona respecte a l'any 2000.¹⁵ Els àmbits on es concentra aquesta davallada són, per ordre d'importància, la resta de la província de Barcelona, la Segona corona i Barcelona (vegeu taula 1.4.8). Caldria valorar la bondat d'aquests canvis i veure si una flexibilitat més gran al mercat de treball (associada a la mobilitat més gran) compensa els costos més alts de desplaçament que això suposa.

La distribució de la població segons el tipus d'hàbitat corrobora la davallada del nivell d'autocontenció municipal. Respecte a l'any 2000 la població de la província de Barcelona resi-

15. L'autocontenció laboral municipal és la capacitat d'un municipi de retenir al seu interior els treballadors que hi resideixen.

Taula 1.4.10. Taxa d'activitat, ocupació i atur, segons tipus d'hàbitat a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Nucli urbà	68,4	70,9	8,1	8,2	74,4	77,3
Urbanització	68,8	71,8	6,8	5,6	73,8	76,1
Disseminat	73,0	72,6	8,6	1,3	79,8	73,6

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 1.4.11. Percepció de la suficiència de guarderies a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Barcelona</i>		<i>Primera corona</i>		<i>Segona corona</i>		<i>Resta província de Barcelona</i>		<i>Província de Barcelona</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Suficient	55,6	57,2	51,9	52,4	49,6	53,3	50,4	62,8	51,9	55,0
Insuficient	35,3	37,2	25,0	33,2	21,6	27,1	14,7	17,3	25,6	30,6
No n'hi ha	9,1	5,6	23,2	14,4	28,9	19,5	34,9	19,9	22,4	14,4

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

deix menys en nuclis urbans i més en hàbitats disseminats, i sobretot més en urbanitzacions, tal com es pot veure a la taula 1.4.9.

Aquest procés de suburbanització i descentralització de la població, segons la taula 1.4.10, no sembla incidir de manera negativa en el mercat de treball. Probablement les persones que hagin decidit deixar els nuclis urbans disposen d'automòbil i, per tant, de moment i des d'un punt de vista agregat, no es detecten problemes d'accessibilitat al lloc de treball. No obstant això, convindria fer una anàlisi més detallada i veure quina és la situació dels col·lectius amb menor renda (les dones, els immigrants i els joves).

Per últim també cal fixar-se en la dotació d'equipaments que faciliten la conciliació de la vida familiar i la vida laboral, en concret, les guarderies. Tot i que ha disminuït la percepció d'insuficiència/inexistència a la província de Barcelona, encara queda un percentatge molt elevat de la població no cobert adequadament, i en especial els àmbits de la Primera i Segona corona metropolitana. En aquests àmbits, només el 53% de la població considera suficient la dotació de guarderies.¹⁶

16. Cal tenir present que aquestes conclusions es deriven d'un indicador de percepció.

2. Modelització economètrica dels determinants socials del diferencial d'ocupació per gènere

2.1. Introducció

El diferencial per gènere en la taxa d'ocupació es pot atribuir principalment a les variables associades a la distribució de rols entre home i dona (cap de família), l'estat civil, l'atenció als fills i el salari esperat l'any 2006. Aquesta darrera variable s'explica amb l'experiència potencial, el nivell d'estudis, la nacionalitat i l'àmbit territorial.

Les dones s'han anat incorporant continuadament al mercat de treball durant les darreres dècades a tot el món. Aquest fet ha provocat que els investigadors socials hagin analitzat aquest fenomen de forma intensa. Tot i així, la diferència de participació per gènere és encara molt significativa, com es pot apreciar a la taula 2.1.1.

Com podem observar, l'any 2006 la taxa d'activitat i la taxa d'ocupació dels homes se situen a 19,2 i 19,8 punts per sobre la de les dones. El nostre objectiu en aquesta investigació és analitzar econòmicament els factors que expliquen la diferència de participació al mercat de treball entre homes i dones a la província de Barcelona. En aquesta anàlisi posarem especial interès en els condicionants de caràcter social que poden afectar la participació al mercat de treball.¹⁷

Aquesta diferència en la participació laboral per concepte de gènere no és un cas particular de la província de Barcelona, ni tan sols de Catalunya o Espanya. El desequilibri entre l'home i la dona en la participació al mercat de treball ha estat analitzat a diferents mercats internacionals des dels anys vuitanta.

Taula 2.1.1. Taxa d'activitat, ocupació i atur a la província de Barcelona

Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Home</i>	<i>Dona</i>	<i>Diferencial</i>
Taxa d'ocupació	68	48,2	19,8
Taxa d'activitat	71,8	52,6	19,2
Taxa d'atur	5,3	8,4	-3,1

Font: Idescat

17. En aquest capítol es fa ús del concepte de *participació laboral* com a sinònim d'*ocupació*.

Aquests estudis han assenyalat un conjunt de variables econòmiques i socials que poden explicar la diferència de participació en concepte de gènere. Un dels elements que poden influir en la participació laboral de les dones és el salari esperat, així com els subsidis públics que poden modificar els salaris de reserva, aspecte que pot disminuir la incentivació a participar al mercat de treball.¹⁸ En aquesta línia, Ermisch i Wright (1993) mostren que el salari esperat és el principal component que explicaria la participació a temps complet de les dones britàniques. Per al subconjunt de dones solteres del Regne Unit, Ermisch i Wright (1995) mostren com les ajudes socials, canalitzades a través de subsidis de diners, disminueixen l'incentiu de les dones a participar al mercat de treball. Podria ser que aquest efecte es produís per un augment del salari de reserva de les dones, increment que no es produiria en el cas dels homes. L'efecte del salari esperat es perfila com un dels aspectes més importants per explicar la participació o la no-participació al mercat de treball i per tant serà inclòs a l'anàlisi economètrica.

Tot i la importància del salari esperat, els elements relacionats amb l'estructura de la llar han estat els analitzats amb més profunditat. Els treballs realitzats per Riboud (1985) i Franz (1985) per al cas de França i la República Federal d'Alemanya respectivament mostren com els ingressos del marit i el nombre de fills determinen en bona mesura la participació de la dona al mercat de treball. Analitzant únicament el col·lectiu de dones solteres britàniques, Jenkins (1992) observa que tenir fills menors de 15 anys afecta negativament la possibilitat de treballar a temps complet. L'efecte del nombre i l'edat dels fills s'observa igualment al mercat nord-americà a Miller (1997) i Falzone (2000). Els dos autors indiquen que tenir un fill suposa un efecte negatiu sobre la participació al mercat de treball, que incrementa a mesura que l'edat del fill és menor. Un altre punt coincident en aquestes dues investigacions és la relació negativa entre la participació al mercat de treball i els ingressos de la resta de la família. Més concretament, Falzone (2000) mostra que el salari del marit té un efecte negatiu sobre l'activitat femenina.

Una aproximació alternativa de l'efecte de l'estructura familiar es realitza a partir del cost de cuidar els fills. Un increment d'aquest cost hauria de suposar un increment del salari de reserva, i en conseqüència una disminució de la probabilitat de participar al mercat de treball. Anderson i Levine (1999) mostren que el cost de cuidar els fills té un impacte negatiu sobre la participació laboral de la dona als Estats Units, que resulta més important per a les dones amb un nivell formatiu inferior. Gelbach (2002) mostra com l'escolarització gratuïta dels fills de 5 anys —mesura que faria disminuir el cost de cuidar els fills— fa incrementar l'oferta de treball de les dones, especialment de les dones solteres sense cap fill menor de 5 anys i que, per tant, no té escolarització gratuïta.

El Japó presenta un cas particular en l'efecte de l'estructura familiar sobre la participació femenina al mercat laboral. Aquesta estructura de la llar es caracteritza per un elevat percentatge de famílies on conviuen tres generacions o més amb alguna persona de més de 65 anys. Com recullen Ogawa i Ermisch (1996), el percentatge de llars que complien aquestes característiques era d'un 0,5% als Estats Units, d'un 0,6% al Regne Unit, un 3,3% a

18. Entenem per *salari de reserva* el salari mínim pel qual una persona està disposada a treballar. Per sota d'aquest salari de reserva, la persona no està disposada a treballar.

Alemanya i d'un 31,9% al Japó. Aquesta característica a l'estructura familiar afavoreix la participació de les dones més joves al mercat laboral, ja que els pares i els avis fan les tasques de la llar, i especialment tenen cura dels fills. Com demostren empíricament Ogawa i Ermisch (1996) i Sasaki (2002), aquest tipus d'estructura familiar facilita que les dones més joves participin al mercat de treball, especialment a temps complet.

La diferència en la participació de les dones espanyoles al mercat de treball únicament ha estat analitzada parcialment. Pel que fa a Catalunya o a la província de Barcelona no tenim treballs quantitatius que ens expliquin aquestes diferències. Els estudis que han analitzat el cas espanyol assenyalen alguns aspectes que poden influir en la participació de les dones en el mercat laboral, com les fluctuacions al mercat de treball (Novales i Mateos, 1999), el cicle econòmic (Bover i Arellano, 1995) o les peculiaritats sectorials (Otero i Gradín, 2001). Més recentment, Tugores (2007) i García, Molina i Montuenga (2007) demostren empíricament l'existència d'una relació negativa entre la presència de fills o persones grans discapacitades i el temps dedicat a treballar. En canvi, aquests estudis no tenen en compte l'efecte de variables com el salari esperat, una de les característiques que té més capacitat explicativa segons Ermisch i Wright (1995).

Aquesta investigació presenta, doncs, tot un conjunt d'aportacions respecte a les anàlisis ja realitzades fins a aquest moment. En primer lloc, aquesta anàlisi no s'ha realitzat mai a l'àmbit de la província de Barcelona. En segon lloc, incorporarem tot un ampli conjunt de característiques familiars que poden afectar l'ocupació. Fins ara s'incorporaven algunes d'aquestes característiques dins de les anàlisis empíriques, però difícilment es disposava d'informació d'un conjunt ampli d'aquestes característiques. En tercer lloc, l'objectiu d'aquesta investigació no és només analitzar els determinants de la participació femenina al mercat de treball sinó, a més a més, quantificar els factors que explicarien el diferencial de participació. Aquest tipus d'exercici només el podem observar al mercat britànic, i únicament per a les persones solteres.

L'estructura d'aquest capítol és la següent. Tot seguit, a la secció 2 es presenta l'enquesta que utilitzarem a l'estimació economètrica. A la secció 3 es realitza l'estimació del salari esperat tant per la població masculina com per la població femenina per separat. La metodologia escollida per estimar els salaris esperats es presenta a la secció 3.1, mentre que els resultats econòmics es presenten a la secció 3.2. Una vegada estimats els salaris esperats, a la secció 4 els incorporarem a un conjunt de variables de l'estructura de la llar per obtenir els determinants de participació al mercat de treball de les dones i dels homes. A la secció 4.1 mostrarem quin percentatge explica cadascuna de les variables respecte a la diferència de participació entre homes i dones, mentre que a la secció 4.2 es fa un exercici de simulació. Les principals conclusions de l'anàlisi efectuada conformen la secció 5.

2.2. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006

L'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006 (ECVHP, 2006), estadística oficial elaborada conjuntament per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), és la font de dades utilitzada en aquest estudi. Aquesta Enquesta es realitza amb caràcter quinquennal des de

l'any 1985 amb una important amplitud temàtica. Dins de l'Enquesta disposem d'informació sobre l'estructura de la llar, la procedència geogràfica, la llengua, el nivell d'estudis, la situació laboral, els ingressos, el consum, l'habitatge, la percepció i l'ús del territori, la cultura i l'oci, i fins i tot de les relacions socials, l'associacionisme o la ideologia. Aquesta amplitud ens permet analitzar els determinants de la participació laboral de manera íntegra. La mostra total és de 10.398 entrevistats i ha estat dissenyada amb una tècnica de mostreig aleatori estratificat a partir de les dades del cens de població del 2001 i amb un error de mostreig del 0,7%. L'extracció de la mostra es realitza a partir del padró continu de població del 2005. Aquest procediment garanteix la representativitat de la població i de les condicions objecte d'anàlisi.¹⁹ Per a la nostra investigació utilitzarem les 5.375 entrevistes que conformen la mostra dels individus entre 18 i 64 anys residents a la província de Barcelona.

En aquest punt cal esmentar breument l'estratègia que s'ha seguit a l'estimació. L'objectiu de l'anàlisi és l'estimació de l'equació de participació laboral. Tanmateix, una de les variables explicatives, el salari esperat, ha de ser estimada prèviament. A l'apartat 3 es desenvolupa amb detall aquesta metodologia.

Les variables utilitzades habitualment als models de participació laboral són l'edat, el nivell d'estudis i el gènere (Ermisch i Wright, 1995; Gelbach, 2002). En canvi, en aquest treball es considera que l'ocupació està condicionada per altres característiques contextuais, socials i personals. L'amplitud temàtica de l'ECVHP 2006, a diferència d'altres fonts estadístiques, permet controlar per variables d'ingressos, trets associats a l'estructura de la llar (fills, persones dependents que resideixin a la llar o distribució de la feina domèstica), immigració o despesa en habitatge.²⁰

En relació amb la construcció de les variables d'ingressos s'han d'apuntat dues qüestions: l'aproximació al salari per hora i el biaix associat als ingressos familiars. El salari es construeix a partir de la variable d'ingressos nets individuals mensuals i del nombre d'hores treballades per setmana. Es restringeix el valor d'aquesta variable al fet que l'origen laboral sigui la principal via d'ingressos de l'entrevistat i es considera que un mes té 4 setmanes. Un altre factor que es considera habitualment a la literatura econòmica és la renda de la resta de membres de la llar. Malauradament, aquesta variable és la que presenta un percentatge més alt de no-resposta a l'ECVHP 2006. A més, aquesta no-resposta no es distribueix aleatòriament, sinó que afecta de manera particular els trams de renda més elevats, especialment als empresaris. Per aquesta raó no es considera oportú incloure-la a l'anàlisi, igual que en altres investigacions com considera Rica i Ugidos (1995).²¹

L'estructura de la llar està caracteritzada pel nombre de fills, les persones dependents a la llar i la distribució de les feines domèstiques. En aquest punt cal esmentar que la distribució de les tasques domèstiques es recullen mitjançant el recompte de tasques domèstiques que realitzen altres membres de la llar o un tercer contractat. Aquesta variable es construeix en forma d'índex i pren el valor mitjà de 3,4 per a la dona i de 5,6 per a l'home.

19. Vegeu LÓPEZ, P. i LOZARES, C. (2008).

20. La construcció del conjunt de variables utilitzades a l'estudi es presenta a la taula A1 i A2 de l'annex 1.

21. No obstant això, creiem que l'estat civil i el nombre d'ocupats a la llar poden recollir de forma adequada aquest efecte.

En relació amb les persones dependents, podem dir que el 6,3% de les persones de la mostra conviuen amb persones grans amb necessitats de tractament, membres discapacitats o malalts.

Per la seva banda, la variable d'immigració recull els factors no observables associats a aquest col·lectiu (es vol recollir la possible discriminació laboral que pateixen aquestes persones). L'any 2006 el 12,4% de la població era immigrant. En definitiva, tots aquests aspectes afecten els incentius i les possibilitats d'estar ocupat i, per tant, sembla convenient incorporar-los a l'anàlisi.

Per bé que algunes de les anteriors característiques ja han estat introduïdes en investigacions anteriors, no hem trobat cap estudi que integri aquest ampli conjunt de variables que poden influir a la participació del mercat de treball.

També convé destacar que el disseny mostral de l'ECVHP 2006 garanteix la representativitat estadística a diferents nivells territorials. Així mateix, la inclusió de variables territorials és especialment rellevant per recollir les condicions específiques dels mercats locals de treball.

Després de presentar l'objectiu de la investigació a l'apartat 1 i l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població en aquest apartat, a continuació farem una aproximació del salari esperat com a pas previ de l'estimació de les equacions de participació.

2.3. Estimació del salari esperat

Cal destacar la incidència del nivell d'estudis sobre el salari esperat, i en especial l'efecte positiu dels estudis de postgrau, el nivell salarial més gran de la població resident a la ciutat de Barcelona i, per últim, l'efecte negatiu sobre el salari de la condició d'immigrant.

Com ja hem indicat a l'apartat 1 d'aquesta investigació el salari per hora és una variable clau per explicar les pautes de participació dels agents al mercat de treball. L'important paper que el salari esperat ha de tenir en la participació al mercat de treball ens obliga a estimar de manera eficient aquest salari esperat com a pas previ. Per poder estimar consistentment el salari esperat dels individus hem de tenir en compte els problemes de selecció de la mostra, ja que únicament observem els salaris d'aquells agents que han decidit participar al mercat de treball.

Però, a què ens referim quan parlem de *selecció de la mostra*? La selecció de la mostra apareix quan les característiques d'aquells agents que no observem (els que no treballen) són diferents a les característiques dels agents que observem (els que treballen). En concret, les persones que no treballen tenen un seguit de característiques específiques lligades a una retribució salarial més baixa (per exemple, un nivell d'estudis inferior). Aquest fet fa que sigui necessari corregir el salari esperat, a fi de tenir en compte les característiques específiques del col·lectiu que no observem.

A l'apartat 3.1 presentarem el model escollit per estimar consistentment el salari esperat per ambdós gèneres. A l'apartat 3.2 presentem els resultats econòmics obtinguts. Com ja hem assenyalat anteriorment, l'estimació de les equacions salarials es realitzarà de forma separada per als homes i les dones.

2.3.A. Model economètric

El model bàsic de referència per estimar el salari per hora dels individus és l'equació d'oferta salarial proposada per Mincer (1974).²² Aquesta proposta aproxima el salari de l'individu a partir d'un conjunt de característiques com podrien ser l'experiència potencial, l'educació o el sector d'activitat.

Els individus comparen el salari que ofereix el mercat amb el salari de reserva i treballen quan aquest darrer és més gran que el primer. Per tant, només observarem els salaris que se situïn per sobre dels salaris de reserva. Aquest fet, com ja hem assenyalat, ens selecciona la mostra i fa que les metodologies economètriques convencionals no estimin d'una manera eficient el salari esperat.

Per solucionar el problema de selecció de la mostra utilitzarem la proposta realitzada per Heckman (1979). Aquesta proposta es basa en fer una estimació conjunta de l'equació de salaris i una equació que approximi la participació dels individus al mercat de treball. Per tant, el que finalment estimarem conjuntament i simultània són dues equacions: una que relaciona el salari observat amb un conjunt de característiques personals laborals i territorials, i estimada únicament per als individus que efectivament treballen; i una segona equació que relaciona la participació al mercat de treball amb les variables que afecten el salari i tot un conjunt de variables que poden afectar la situació laboral.

D'aquesta manera, podem controlar com les característiques dels individus afecten el seu salari esperat, i la probabilitat que aquest salari esperat estigui per sobre del salari de reserva. Amb aquesta aproximació podem estimar de manera consistent el salari esperat tant per a les dones com per als homes.

2.3.B. Resultats economètrics

Per intentar aproximar el model teòric anterior hem seleccionat les variables de l'Enquesta que poden afectar al salari, així com a la participació laboral. Per realitzar aquesta selecció s'han considerat els treballs empírics publicats anteriorment a la literatura i que tenien com objectiu l'estimació de les equacions salarials (Heckman, 1979; De la Rica i Ugidos, 1995; Ogawa i Ermisch, 1996; o Pagan, 2007). Algunes d'aquestes variables són dicotòmiques i la categoria no inclosa en l'estimació s'assenyalarà mitjançant un asterisc. La impossibilitat d'incloure totes les categories, ja que la seva suma donaria una constant, fa que els coeficients estimats s'hagin d'interpretar en relació amb la categoria exclosa.

La variable de l'equació de salaris és el logaritme del salari per hora, mentre que les variables explicatives estan relacionades amb dos aspectes:

- El capital humà i les característiques personals de l'individu (experiència potencial, nivell educatiu i la condició d'immigrant).
- Les característiques regionals (recollides al lloc de residència).

22. A l'annex 2 trobem una explicació detallada del model proposat.

**Taula 2.3.1. Estimació de les equacions salarials
per gènere a la província de Barcelona
Any 2006**

	<i>Dona</i>	<i>Home</i>
Constant	+	+
Experiència	+	+
Experiència2	-	-
Sense estudis*		
Estudis primaris	=	+
Estudis secundaris	+	+
FP1	=	+
FP2	+	+
Estudis universitaris	+	+
Estudis de postgrau	+	+
Immigrant	-	-
Barcelona*		
Primera corona	=	=
Segona corona	=	=
Reste de la província	=	-

* Categories de referència

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

Com ja hem indicat, per poder estimar de forma consistent l'equació de salaris hem de corregir la selecció de la mostra, ja que únicament observem el salari d'aquells agents que decideixen participar al mercat de treball. Per especificar l'equació de participació al mercat de treball s'inclouen com a variables explicatives: les característiques que afecten el salari i, a més a més, les característiques que poden afectar la participació al mercat de treball: 1) el nombre de fills, 2) l'edat, 3) l'existència de persones dependents a la llar, 4) la despesa a l'habitatge de residència i 5) el fet d'ésser cap de família.

L'estimació de l'equació salarial, amb la correcció del biaix derivat del problema de selecció de la mostra, s'ha realitzat per a homes i per a dones separatament. D'aquesta manera s'obtenen dues equacions salarials i una predicció del salari esperat per a ambdós gèneres. A la taula anterior podem observar els efectes de les característiques dels individus sobre el seu salari. El signe + indica que la característica té un impacte positiu sobre el salari de l'individu, el signe - que té un efecte negatiu i el signe = que no té cap efecte.²³

Com podem observar a la taula 2.3.1 les variables que determinen el salari presenten els signes esperats. L'experiència potencial té un efecte positiu i decreixent sobre el salari, que es reflecteix en un signe positiu per a aquesta variable i un signe negatiu per a la forma quadràtica. Igualment el nivell educatiu presenta un impacte positiu i creixent sobre el salari, sobretot en el cas dels homes. Com ja hem comentat, aquesta és una variable dicotòmica i per tant s'ha d'interpretar en funció de la categoria exclosa de l'estimació.

23. A l'annex 3 podem trobar els coeficients estimats i els nivells de significació de les variables, tant de l'equació de salaris com de l'equació de selecció.

Consegüentment, els signes positius indiquen que les persones amb aquest grau d'educació tenen un salari superior que el de les persones sense estudis, que és la categoria exclosa de l'estimació. La condició d'immigrant, per la seva part, suposa un descens significatiu sobre el salari obtingut.

Les variables territorials, altra vegada ens indiquen diferències entre els homes i les dones a la província de Barcelona. Mentre que els homes que viuen a la Primera i a la Segona corona no tenen salaris significativament diferents que els homes que viuen a la ciutat de Barcelona, els que viuen a la resta de la Província sí que presenten un salari més baix. En canvi, no s'aprecien diferències significatives segons l'àmbit territorial per a les dones, tot i que els coeficients negatius obtinguts permeten apuntar més nivell salarial femení a la ciutat de Barcelona.

Aquests resultats estan en sintonia amb l'evidència empírica mostrada per la literatura econòmica en altres espais geogràfics, fet que permet realitzar una predicció adequada del salari esperat per ambdós gèneres.

2.4. Participació al mercat de treball

L'edat és una variable clau a l'hora d'explicar la participació laboral. El nombre i l'edat dels fills, també. Cal tenir present que l'efecte d'aquestes dues variables difereix segons el gènere. Per a la dona l'efecte és negatiu i decreixent amb l'edat dels fills, mentre que per a l'home és positiu. El fet de tenir persones dependents presenta un efecte negatiu per a ambdós gèneres. Les tasques domèstiques i l'estat civil, en canvi, només afecten la dona. Haver de dur a terme més tasques domèstiques i el fet d'estar casada tenen un efecte positiu sobre les possibilitats d'ocupació de la dona. El règim de tinença també té una incidència sobre la situació laboral. La probabilitat d'estar ocupat augmenta a mesura que augmenten les despeses associades a l'habitatge de residència. Per últim, cal esmentar, perquè és important, el fet de ser cap de família, situació que fa més probable l'estat d'ocupació.

Una vegada hem realitzat la predicció del salari esperat per ambdós gèneres, analitzarem l'efecte d'aquesta variable, així com de la resta dels arguments, sobre la situació laboral de l'individu. En el nostre cas, el conjunt d'elecció que defineix la situació laboral consta de dos estats: ocupat o no ocupat.²⁴

Per portar a les dades el model estimarem una especificació lògit, on la variable dependent pot prendre el valor 1 si l'individu es troba ocupat, i 0 en cas contrari. Les característiques que expliquen aquest estat són:

- El logaritme del salari per hora esperat
- El nombre de fills (menors d'1 any, entre 1 i 5 anys i els majors de 5 anys)
- L'edat

24. A l'annex 4 podem observar el model desenvolupat de forma matemàtica.

Taula 2.4.1. Estimació dels paràmetres de les equacions de participació a partir d'una especificació lògic a la província de Barcelona

Any 2006

	<i>Dona</i>	<i>Home</i>
Constant	-	-
Edat 18 a 24*		
Edat 25 a 34	+	+
Edat 35 a 44	+	+
Edat 45 a 54	=	+
Edat 55 a 64	-	-
Fills fins a 5 anys	-	=
Fills entre 6 i 10 anys	=	+
Persones dependents	-	-
Estat civil	-	=
Tasques domèstiques no realitzades	+	=
Despesa en l'habitatge de residència	+	+
Nombre d'empleats a la llar	+	+
Cap de família	+	+
Log. (salari esperat)	+	+

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

- El nombre de persones dependents a la llar
- El nombre de tasques domèstiques no realitzades per l'individu
- Despesa en l'habitatge de residència
- L'estat civil
- El nombre de persones empleades a la llar
- El fet de ser cap de família

A la taula 2.4.1 podem observar els resultats obtinguts.²⁵

Com suposàvem el salari esperat té un efecte positiu i significatiu sobre la participació laboral tant per a l'home com per a la dona, encara que en aquest darrer cas de forma molt més important.

L'efecte de l'edat sobre la possibilitat d'estar empleat és molt similar per a l'home i per a la dona. Els individus entre 25 i 45 anys tenen més probabilitats d'estar ocupats respecte a les persones més joves (entre 18 i 25 anys). Aquest efecte esdevé nul entre els 45 i 55 anys per a les dones (per als homes encara és positiu) i és negatiu per al conjunt de la població per sobre d'aquesta edat. L'efecte negatiu d'aquest últim tram d'edat sobre la probabilitat de treballar ja s'assenyala a Gutiérrez (2006).

25. A l'annex 5 podem observar els coeficients estimats.

Altres característiques que tenen el mateix efecte sobre els homes que sobre les dones són: el fet de ser cap de família, la presència de persones dependents a la llar, tenir una despesa mensual en el pagament de l'habitatge (tant de lloguer com una propietat en curs de pagament) i el nombre de persones que estan empleades a llar. Cal fer notar, però, que la presència de persones dependents a la llar té un efecte negatiu i, en canvi, el fet de ser cap de família, el nombre d'ocupats a la llar i les càrregues associades al pagament de l'habitatge tenen un efecte positiu.

En canvi, hem de destacar l'efecte contrari de determinades característiques entre els dos gèneres: la tinença de fills, les tasques domèstiques i l'estat civil. Com podem observar a la taula anterior, en el cas de la dona, tenir fills menors de 5 anys a casa suposa un efecte negatiu sobre la probabilitat de treballar. En canvi, en el cas de l'home aquesta situació no té implicacions en termes laborals. Igualment l'efecte de l'estat civil és molt diferent. El fet d'estar casat provoca un efecte negatiu i significatiu sobre la probabilitat de treballar en el cas de la dona, i en canvi per als homes suposa un efecte positiu i significatiu. Per últim, aquest efecte el podem trobar també en el nombre de tasques de la llar no realitzades per l'entrevistat. Mentre que en la dona el fet de realitzar una tasca domèstica menys n'augmenta la probabilitat de treballar, en l'home aquest efecte no és significativament diferent de zero. El reduït nombre de tasques domèstiques que realitza l'home en comparació amb la dona pot explicar aquest efecte. Passar de realitzar una o dues tasques a realitzar-ne una menys pot no tenir un impacte significatiu sobre la probabilitat de treballar. En canvi, disminuir una tasca quan se'n realitzen cinc o sis pot ser molt important sobre la probabilitat de treballar.

En general, aquests diferents efectes entre els dos gèneres ens estan recollint la divisió del treball entre home i dona quan conviuen en parella: l'home sustenta econòmicament la família i la dona té cura dels seus membres. Aquesta divisió en els rols dels diferents sexes explicaria la diferència en els efectes d'aquestes característiques.

Una vegada hem observat com les diferents característiques afecten la participació laboral dels individus, a la següent secció realitzarem una descomposició dels efectes d'aquestes característiques. L'objectiu d'aquesta descomposició és conèixer quina part del diferencial explica les diferències en les característiques entre els homes i les dones (per exemple, el fet que les dones puguin tenir fills) o els diferents efectes d'aquestes característiques (en les dones, la tinença de fills es troba associada a una disminució de la probabilitat de treballar i, en canvi, en els homes s'aprecia un efecte positiu en la taxa d'ocupació).

2.4.A Descomposició del diferencial per gènere

Una vegada estimades les variables que afecten la participació laboral de les dones i dels homes, analitzarem quin percentatge explica cadascuna de les característiques respecte al diferencial de participació al mercat de treball. Per calcular aquests percentatges utilitzarem la descomposició proposada per Oaxaca (1973) i aplicada en termes ocupacionals per Ermisch i Wright (1995).

Aquesta descomposició explicaria la diferència entre les taxes de participació al mercat de treball que prediuen les equacions de participació a partir de dos components. El pri-

mer factor explicatiu recull les diferències en les característiques entre els homes i les dones (per exemple, la diferència en el nombre mitjà de fills o persones dependents). El segon factor de la descomposició recull la diferència en els retorns d'aquestes característiques, és a dir les diferències en els coeficients estimats entre els homes i les dones.

A la següent taula podem observar la diferència en la ràtio de probabilitats d'estar ocupat entre l'home i la dona, i la seva descomposició entre la diferència de característiques i la diferència en els retorns de les característiques. Val a dir que només es comenten els resultats que tenen una interpretació socioeconòmica (en altres paraules, per qüestions estadístiques s'aprecia un pes molt notable de la constant, l'edat i el salari esperat en el vector de rendiments; l'efecte conjunt d'aquestes variables, però, es compensa i de fet representa el 10,8% del diferencial).

A la taula 2.4.2 es presenten els resultats de la descomposició de la diferència en la ràtio entre la taxa d'ocupació i la taxa de no-ocupació per a un home i una dona situats a la mitjana de la mostra l'any 2006.²⁶ Aquest diferencial s'explica en menor mesura amb el component de les característiques, el 37%, i principalment amb els retorns de les característiques, un 63%.²⁷

D'una banda, dins del bloc de característiques sobresurt el fet d'ésser cap de família i del salari esperat, amb un pes d'un 33,3% i 8,8% del total del diferencial. D'aquest resultat es desprèn que la desigual distribució en la responsabilitat de ser el cap de família, així com la diferenciació salarial per gènere, contribueixen de manera positiva en el diferencial d'ocupació per gènere.

D'altra banda, al bloc de rendiments destaca l'efecte del nombre de fills, l'estat civil, així com les tasques de la llar que l'entrevistat no realitza. Cal dir que tant el nombre de fills com l'estat civil contribueixen al diferencial ocupacional, amb un 15,7% i un 29,9% respectivament. Hi ha, en canvi, diferències en els retorns de les característiques que ajuden a tancar el diferencial d'ocupació entre homes i dones: concretament, és el nombre de tasques de la llar no realitzades per l'entrevistat, que té un -43,6%. El significat d'aquest coeficient és que a les dones el fet d'haver de realitzar alguna tasca de la llar menys fa que augmenti la seva probabilitat de treballar, a diferència dels homes. Aquesta alta sensibilitat en la variable de les tasques ajuda a fer que el diferencial d'ocupació no sigui encara més gran.

26. Aquesta ràtio és $(p/(1-p))$, que és una transformació monòtona de p . Per tant, les conclusions que es deriven de la descomposició logarítmica del diferencial per gènere d'aquesta ràtio coincideixen amb les referents a la descomposició de la nostra variable d'interès, és a dir, p .

27. L'exercici que es presenta en aquest capítol també s'ha dut a terme l'any 2000. Els resultats d'aquest any es troben als annexos 1, 3 i 5 d'aquest document. Amb relació a aquests resultats, convé destacar primerament que són molt semblants, ja que les variables associades amb la distribució de rols entre home i dona (el fet de ser cap de família), l'estat civil, l'atenció als fills i el salari esperat són les que tenen més capacitat explicativa del diferencial d'ocupació per gènere. En segon lloc, tot i la similitud, els resultats permeten apuntar una disminució del component del salari esperat, que ha passat d'explicar un 27,4% del diferencial l'any 2000 a un 8,8% l'any 2006. Ara bé, tot i l'evolució favorable de les diferències en el salari esperat, cal dir que encara queda camí per recórrer i millorar, i que convé investigar amb més detall els determinants del diferencial salarial per gènere a la província de Barcelona.

Taula 2.4.2. Descomposició del diferencial d'ocupació per gènere a la província de Barcelona
Any 2006

	<i>Component</i>	<i>Percentatge respecte al total</i>
$\text{lògit}(\bar{P}_m) - \text{lògit}(\bar{P}_f)$	1,30	36,6
Diferència de característiques	0,48	
Edat	0,02	1,6
Fills	0,00	0,4
Persones dependents	0,01	0,8
Estat civil	0,00	-0,3
Tasques no realitzades	-0,01	-0,7
Despeses a l'habitatge de residència	0,01	0,5
Nombre d'ocupats a la llar	-0,10	-7,6
Cap de família	0,43	33,3
Log. salari esperat	0,11	8,8
Diferència en l'efecte de les característiques	0,82	63,3
Constant	2,20	169,0
Edat	0,67	51,5
Fills	0,20	15,7
Persones dependents	0,00	-0,4
Estat civil	0,39	29,9
Tasques no realitzades	-0,57	-43,6
Despeses a l'habitatge de residència	0,07	5,1
Nombre d'ocupats a la llar	0,59	45,2
Cap de família	0,01	0,8
Log. salari esperat	-2,73	-209,7

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

Com a conclusió d'aquest apartat podem assenyalar l'important paper que els factors socials tenen sobre la probabilitat de treballar. En el següent apartat realitzarem una simulació de com passarien a ser les taxes d'ocupació dels homes i les dones, i per tant el diferencial, si es modifiquessin algunes de les característiques o els seus rendiments sobre l'ocupació.

2.4.B. Incidència dels factors clau sobre el diferencial de la taxa d'ocupació

Les simulacions de política efectuades indiquen que és possible eliminar el diferencial en la taxa d'ocupació per gènere. De fet, pràcticament s'obtindria igualtat en la taxa d'ocupació entre home i dona si les dones tinguessin un salari esperat igual que els homes, en conjunció amb l'equiparació de la distribució de rols (mateixa proporció de caps de família masculins i femenins) i amb l'equiparació de l'efecte sobre l'ocupació de l'estat civil i el nombre de fills per gènere.

Taula 2.4.3. Incidència dels factors determinants en el diferencial de la taxa d'ocupació estimada per gènere a la província de Barcelona Any 2006

	<i>Home</i>	<i>Dona</i>	<i>Diferencial</i>
Estat inicial	87,3	65,2	22,1
Característiques			
Salari hora esperat dona = Salari hora esperat home (1)	87,3	70,2	17,1
Proporció de caps de família, tant home com dona = 0,5 (2)	85,0	70,1	14,9
Rendiments			
Estat civil dona = Estat civil home (3)	87,3	73,4	13,9
Fills dona = Fills home (4)	87,3	69,7	17,6
Tasques no realitzades dona = Tasques no realitzades home (5)	87,3	51,5	35,8
Característiques + Rendiments			
(1) + (2)	85,0	74,6	10,4
(2) + (3) + (4)	85,0	80,9	4,1
(1) + (2) + (3) + (4)	85,0	84,1	0,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHPC 2006

A partir de la descomposició que es presenta a la taula 2.4.3 es realitzen simulacions sobre els factors que més rellevància tenen en termes de diferencial a la taxa d'ocupació. Aquestes simulacions ajusten la taxa d'ocupació estimada per a l'individu mitjà (caracteritzat amb el valor mitjà de les diferents variables socials i econòmiques de la mostra) quan en modifiquem algunes de les característiques o rendiments.

Per definir el perfil s'utilitza la descomposició presentada per Oaxaca (1973), que separa les característiques (en concret, la mitjana de la mostra de les variables que presentem al model) dels seus rendiments (els paràmetres estimats que relacionen les característiques socials i econòmiques i l'ocupació).

En primer lloc, podem observar que quan el salari per hora esperat de la dona se situa al nivell masculí, el diferencial a la taxa d'ocupació es redueix en 5 punts percentuals. Aquest fet ens indica que les polítiques encaminades a l'eliminació de la segregació salarial en concepte de gènere ajudarien de forma rellevant a reduir el diferencial a la taxa d'ocupació entre els homes i les dones.

En segon lloc, observem una reducció en el diferencial ocupacional en 7,2 punts quan s'equipara la distribució de rols entre home i dona, és a dir, quan ambdós gèneres tenen la mateixa proporció de caps de família (0,5).

En tercer lloc, i de manera molt vinculada a la distribució de rols entre home i dona, cal esmentar l'efecte de variables com l'estat civil i el nombre de fills fins a 10 anys. Si l'efecte d'aquestes variables en la dona fos el mateix que en l'home, el diferencial es reduiria en 8,2 punts i 4,5 punts menys, respectivament.

Per últim, si es combinen les polítiques que afecten tant les característiques dels individus com els efectes que aquestes característiques tenen, pràcticament es pot aconseguir la igualtat en la taxa d'ocupació per gènere. Aquest diferencial quedaria reduït a 0,9 punts si les dones tinguessin un salari esperat igual que el dels homes, en conjunció amb l'equiparació de la distribució de rols (la mateixa proporció de caps de família masculins i femenins) i amb l'equiparació de l'efecte sobre l'ocupació de l'estat civil i el nombre de fills per gènere.

2.5. Conclusions

A l'última dècada s'ha produït una forta incorporació de la dona al mercat de treball. Tot i això, el diferencial d'ocupació entre l'home i la dona continua situat a nivells significatius. Aquesta investigació té com a objectiu determinar les principals característiques que expliquen el diferencial d'ocupació per gènere a la província de Barcelona. A tal fi s'empren les dades de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població 2006. Aquestes dades no s'han utilitzat amb anterioritat a l'anàlisi economètrica del mercat de treball. Això ens permet incloure tot un conjunt d'aspectes socials no inclosos fins ara.

Tot i que l'anàlisi i la descomposició de les característiques que afecten la participació laboral no s'ha realitzat al mercat espanyol, internacionalment sí que trobem literatura sobre aquest tema. El paper principal que alguns d'aquests treballs atorguen al salari esperat (Ermisch i Wright, 1995, per exemple), ens porta en una primera etapa a estimar el salari esperat per ambdós sexes. Aquesta estimació es realitza tenint en compte el possible problema d'autoselecció de la mostra, ja que únicament observem el salari d'aquelles persones que han decidit participar de forma activa al mercat de treball.

Una vegada estimades les equacions salarials, el valor predit del salari per hora s'incorpora com un factor explicatiu de la situació laboral. Aquesta estimació es realitza a través d'un model lògit binomial. A partir de l'estimació de les equacions de participació laboral es realitza una descomposició del diferencial en la taxa d'ocupació mitjançant la metodologia d'Oaxaca (1973).

Els resultats obtinguts suggereixen que el pes de les variables socials és cabdal a l'hora d'explicar el diferencial d'ocupació per gènere. És a dir, les variables associades a la distribució de rols entre home i dona (cap de família), l'estat civil i l'atenció als fills fins a 10 anys són els principals elements que expliquen l'esmentat diferencial. També cal fer notar, perquè és important, l'efecte del salari esperat.

En termes de política econòmica i social podem apuntar a l'anivellament salarial i l'efecte de les esmentades variables socials com a elements clau per tancar el diferencial ocupacional. De fet, s'obtindria quasi la igualtat en la taxa d'ocupació entre home i dona si aquestes últimes tinguessin un salari esperat igual que el dels homes, en conjunció amb l'equiparació en la distribució de rols (mateixa proporció de caps de família masculins i femenins) i l'equiparació de l'efecte sobre l'ocupació de l'estat civil i el nombre de fills per gènere.

3. Anàlisi descriptiva II: les conseqüències i característiques socials de l'ocupació i l'activitat

3.1. Introducció

L'objectiu d'aquest apartat és examinar les conseqüències i característiques socials de la situació laboral a la província de Barcelona, és a dir, veure fins a quin punt la situació laboral afecta les condicions de vida de la població en àmbits com els ingressos i les dificultats econòmiques, el consum, el treball domèstic, l'habitatge, l'emancipació dels joves, l'associacionisme i la mobilitat laboral.

La situació laboral es caracteritza per la relació amb el mercat de treball (inactivitat, atur i ocupació), pel tipus de jornada (parcial o completa) i pel tipus de contracte (indefinit o temporal). Així, es poden distingir set categories que caracteritzen aquesta situació laboral, en concret: inactivitat, atur, ocupació a temps parcial amb contracte temporal, ocupació a temps parcial amb contracte indefinit, ocupació a temps complet amb contracte temporal, ocupació a temps complet amb contracte indefinit i empresaris i autònoms.²⁸

A priori s'espera que la situació laboral sigui una variable que segmenti aquestes condicions de vida de la població. Cal tenir present, però, que la situació laboral s'explica en bona part pel gènere i l'edat i, per tant, a l'hora d'interpretar els encreuaments, s'haurà de prestar especial atenció a aquest fet. Cal esmentar també que amb la finalitat de facilitar l'anàlisi dels encreuaments efectuats s'inclou el valor de l'estadístic d'associació V de Cramer.²⁹

28. Aquesta darrera categoria està formada per la població ocupada que no dona informació sobre el tipus de contracte. Aquest subgrup és força nombrós i pel que fa als anys 2006 i 2000 constitueix respectivament el 18,9% i el 16,3% de la població ocupada. L'encreuament amb la variable categoria professional confirma que l'esmentat subgrup està compost principalment per autònoms i empresaris i en menor mesura per professionals liberals. El pes dels autònoms i empresaris en aquesta categoria és del 86,8% i del 88,0% pel que fa als anys 2006 i 2000, respectivament. Per aquest motiu s'ha etiquetat la població ocupada que no dona informació sobre el tipus de contracte com a «autònoms i empresaris».

29. Aquest estadístic pren valor 0 quan hi ha absència d'associació i 0,6 quan l'associació és perfecta $V = \sqrt{\chi^2 / N \cdot m}$, on N és el nombre total d'observacions i m el valor mínim entre el nombre de columnes menys 1 i el nombre de files menys 1.

Taula 3.1.1. Distribució de la població segons la situació laboral a la província de Barcelona

Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Inactiu	25,6	22,9
Aturat	6,0	6,1
Empresaris i autònoms	11,1	13,4
Ocupat a temps parcial indefinit	2,2	3,2
Ocupat a temps parcial temporal	4,3	3,4
Ocupat a temps complet indefinit	38,8	40,7
Ocupat a temps complet temporal	11,9	10,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Per últim, abans de començar amb l'anàlisi descriptiva de les conseqüències socials de la situació laboral, convé veure com es distribueix la població de la província de Barcelona segons la situació laboral.

A la taula 3.1.1, es poden apreciar els canvis en la distribució de la població segons la situació laboral. Respecte a l'any 2000 cal fer notar una disminució de la població inactiva, de -2,7 punts percentuals, i de la població ocupada amb contracte temporal, de -2,6 punts, a diferència de l'augment de la població ocupada amb contracte indefinit, 2,9 punts, i dels empresaris i autònoms, 2,3 punts.

L'edat és una de les variables clau per entendre la situació laboral. Així, a la taula 3.1.2, es presenta la distribució de la situació laboral segons l'edat. L'any 2006, dins de la inactivitat, el pes més gran recau en els col·lectius de més de 45 anys, en un 43,5%, i en els col·lectius de menys de 24 anys, en un 17,9%. La població a temps complet amb contracte temporal es caracteritza, en canvi, per més representació dels col·lectius de menys de 34 anys, en un 62,4%. Els empresaris i autònoms són el col·lectiu amb menys pes en el col·lectiu més jove, un 3,6%. En darrer terme, cal dir que la població ocupada amb contracte indefinit es concentra en el tram de 25 a 54 anys. Respecte a l'any 2000 cal fer notar el retrocés d'aquesta categoria laboral en la població de menys de 24 anys, de 3,6 punts percentuals.

3.2. Ingressos, percepció de la situació econòmica i educació privada

El nivell d'ingressos individuals mensuals està determinat en bona mesura per la situació laboral. Els indicadors de percepció econòmica tenen un comportament desigual: l'índex de dificultats mensuals disminueix, si bé la possibilitat d'estalviar i les expectatives sobre el nivell de vida empitjoren en termes generals respecte a l'any 2000. Amb relació a la proporció de fills que van a l'escola privada sobresurt la diferència creixent entre la població ocupada amb contracte temporal i la població ocupada amb contracte indefinit.

El primer bloc de variables se centra en els efectes de la situació laboral sobre els ingressos, les variables de la percepció sobre la situació econòmica (dificultats econòmiques,

Taula 3.1.2. Distribució de la situació laboral segons l'edat a la província de Barcelona

Any 2006 i 2000 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

	<i>de 18 a 24 anys</i>	<i>de 25 a 34 anys</i>	<i>de 35 a 44 anys</i>	<i>de 45 a 54 anys</i>	<i>de 55 a 64 anys</i>	<i>Total</i>
2006						
Inactiu	17,9	9,2	11,9	17,5	43,5	100,0
Aturat	17,1	30,5	25,3	17,5	9,6	100,0
Empresaris i autònoms	3,6	23,2	29,8	24,7	18,7	100,0
Ocupat a temps parcial indefinit	10,3	36,5	31,2	14,6	7,4	100,0
Ocupat a temps parcial temporal	25,4	34,5	23,2	12,0	5,0	100,0
Ocupat a temps complet indefinit	5,7	33,1	31,5	19,2	10,5	100,0
Ocupat a temps complet temporal	20,7	41,7	21,9	11,3	4,4	100,0
2000						
Inactiu	23,2	8,4	12,1	20,3	36,0	100,0
Aturat	26,0	28,9	17,3	15,1	12,8	100,0
Empresaris i autònoms	3,4	20,2	28,7	28,4	19,4	100,0
Ocupat a temps parcial indefinit	15,1	23,9	24,4	24,3	12,3	100,0
Ocupat a temps parcial temporal	32,0	23,2	19,9	15,0	9,8	100,0
Ocupat a temps complet indefinit	9,3	30,4	28,4	22,3	9,6	100,0
Ocupat a temps complet temporal	32,8	33,4	20,0	9,3	4,6	100,0

* V de Cramer (2000): 0,240 i V de Cramer (2006): 0,230

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

capacitat d'estalvi i expectatives) i l'educació privada. La inclusió d'aquesta darrera variable en aquest apartat es basa en el fet que la renda és un dels principals factors que possibilita l'accés a l'educació privada.

Els ingressos individuals mensuals estan determinats en bona mesura per la situació laboral i per qüestions associades al cicle vital (el nivell d'ingressos de l'individu presenta una forma de U invertida, és a dir, augmenta en els primers anys de participació en el mercat de treball i davalla quan l'individu es troba a prop de la jubilació).³⁰

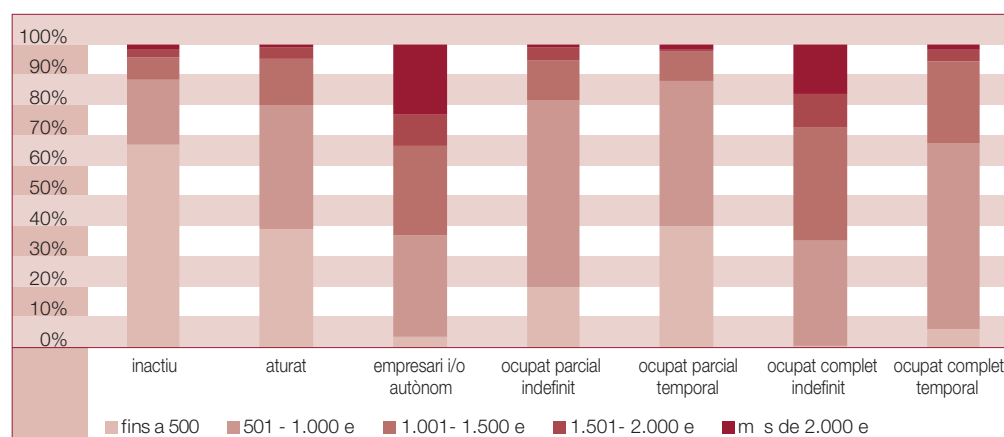
Els inactius, els aturats i els ocupats a temps parcial amb contracte temporal són els col·lectius amb més pes en el tram inferior de renda, tal com mostra el gràfic 3.2.1. En concret, el 66,9%, el 39,2% i el 40,0% d'aquests col·lectius respectivament tenen uns nivells d'ingressos individuals mensuals de fins a 500 euros. Amb relació als inactius, cal dir que aquest nivell d'ingressos inferior s'explica pel grau menor d'activitat i per l'efecte edat esmentat anteriorment (a més, cal tenir present que el col·lectiu pensionista, amb un nivell d'ingressos molt baix, se situa en aquest segment). En canvi, els empresaris i autònoms i els ocupats a temps complet amb contracte indefinit són els que tenen més pes en els segments més ben pagats, a saber, un 23,1% i un 16,1% tenen un nivell d'ingressos per sobre dels 2.000 euros.

La distribució dels ingressos familiars anuals per membres de la llar l'any 2006, al gràfic 3.2.2, presenta una menor dispersió que els ingressos mensuals individuals. Aquest fet

30. Vegeu OLIVER, J.; RAMOS, X.; RAYMOND, J. L. (1999).

Gràfic 3.2.1. Ingressos individuals mensuals segons la situació laboral a la província de Barcelona

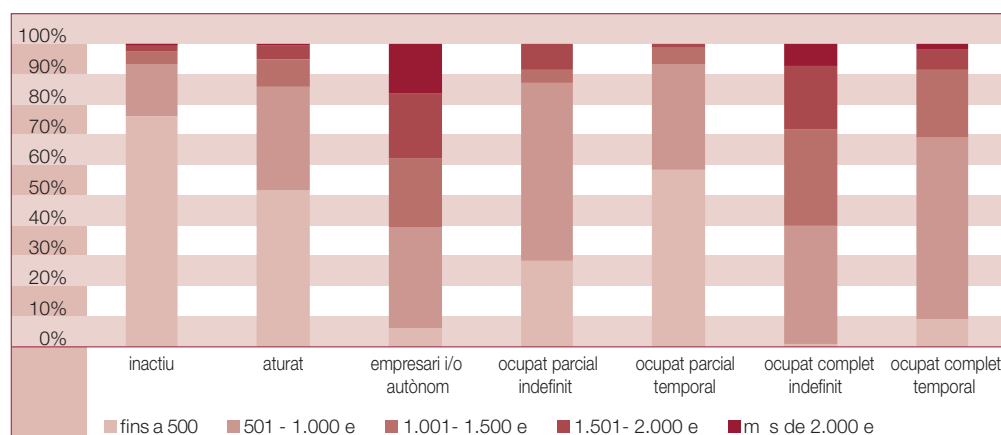
Any 2006 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (2006)

Gràfic 3.2.2. Ingressos familiars anuals per membres de la llar segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2006 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

* V de Cramer: 0,148

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (2006)

s'explica tant per l'àmbit temporal que es pren en consideració (mes-any, els períodes més amplis presenten menys dispersió), com per la diferent unitat d'anàlisi (individu-llar, les unitats d'anàlisi més àmplies també presenten menys dispersió). En paral·lel als ingressos individuals també es pot apreciar que els empresaris i autònoms i la població ocupada amb contracte de caràcter indefinit estan més representats en els col·lectius amb més renda, en concret, un 35,6% i un 26,4% respectivament se situen per sobre dels 12.000 euros familiars anuals per membres de la llar l'any 2006.

Amb relació a les variables de percepció examinarem l'opinió sobre la possibilitat d'arribar a final de mes amb els ingressos de la llar, la possibilitat d'estalviar durant el darrer any amb els ingressos de la llar i la previsió del nivell de vida de la família pel que fa a l'any vinent.

Taula 3.2.1. Opinió sobre la possibilitat d'arribar a final de mes amb els ingressos de la llar segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2006 i 2000 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

	<i>Amb molta dificultat</i>	<i>Amb dificultat</i>	<i>Suficientment</i>	<i>Amb facilitat</i>	<i>Amb molta facilitat</i>
2006					
Inactiu	8,3	28,5	50,4	10,9	2,0
Aturat	14,0	38,7	38,3	8,8	0,3
Empresaris i autònoms	4,2	20,7	52,0	19,8	3,3
Ocupat a temps parcial indefinit	4,4	25,7	54,8	13,3	1,8
Ocupat a temps parcial temporal	11,7	32,4	41,3	12,3	2,3
Ocupat a temps complet indefinit	3,8	21,4	55,5	17,2	2,1
Ocupat a temps complet temporal	8,9	30,1	48,3	11,8	0,9
Total	6,3	25,4	51,6	14,7	2,0
2000					
Inactiu	12,3	28,9	51,5	7,3	0,3
Aturat	21,5	30,9	41,9	5,7	0,0
Empresaris i autònoms	3,3	20,3	63,7	12,6	0,9
Ocupat a temps parcial indefinit	11,2	22,6	57,5	8,7	0,3
Ocupat a temps parcial temporal	7,8	32,6	51,7	7,9	0,0
Ocupat a temps complet indefinit	4,2	21,9	62,8	11,1	0,1
Ocupat a temps complet temporal	6,5	27,3	56,0	10,2	0,3
Total	7,8	25,2	57,3	9,7	0,2

* V de Cramer (2000): 0,091 i V de Cramer (2006): 0,113

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

La possibilitat d'arribar a final de mes amb els ingressos de la llar depèn tant del nivell d'ingressos de la llar com de les necessitats bàsiques i els hàbits de consum.³¹ En termes generals, els darrers 6 anys, es pot apreciar una reducció d'aquest índex de dificultats mensual, si bé es poden identificar diferències segons la situació laboral. Els inactius i els ocupats amb contracte indefinit arriben a final de mes amb menys dificultats, en concret, hi ha una davallada de 4,4 punts percentuals dels inactius amb dificultats o amb moltes dificultats, de 3,6 punts dels ocupats a temps parcial amb contracte indefinit i de 0,9 dels ocupats a temps complet amb contracte indefinit. Els aturats estan en una situació semblant, tot i que cal assenyalar que es tracta del col·lectiu amb més dificultats. En canvi, els empresaris i sobretot els ocupats amb contracte parcial i complet temporal són els que es troben amb més dificultats respecte a l'any 2000. Així, es pot apreciar un augment del grup amb dificultats o amb moltes dificultats d'un 1,3, de 3,7 i de 5,2 punts percentuals respectivament. Per últim, cal tenir present que els empresaris són el grup amb menys dificultats.

La possibilitat d'estalviar durant el darrer any amb els ingressos de la llar difereix de l'evolució de la possibilitat d'arribar a final de mes sense dificultats. A llarg termini, aquests dos

31. RECIO, A. «Recursos, patrimoni i consum» a GINER (2002).

Taula 3.2.2. Opinió sobre la possibilitat d'estalviar durant el darrer any segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

	Sí		No	
	2000	2006	2000	2006
Inactiu	32,5	31,8	67,5	68,2
Aturat	28,1	29,0	71,9	71,0
Empresaris i autònoms	48,0	45,4	52,0	54,6
Ocupat a temps parcial indefinit	35,7	43,6	64,3	56,4
Ocupat a temps parcial temporal	37,8	40,5	62,2	59,5
Ocupat a temps complet indefinit	51,2	49,3	48,8	50,7
Ocupat a temps complet temporal	45,6	38,4	54,4	61,6
Total	43,2	42,0	56,8	58,0

* V de Cramer (2000): 0,129 i V de Cramer (2006): 0,111

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.2.3. Opinió sobre el nivell de vida de la família l'any vinent segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	Millorarà		Serà igual		Empitjorarà	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	24,5	18,2	61,1	61,6	14,4	20,2
Aturat	32,9	45,0	51,7	41,0	15,4	13,9
Empresaris i autònoms	26,1	39,3	64,8	48,7	9,2	12,0
Ocupat a temps parcial indefinit	30,7	28,5	65,7	55,0	3,6	16,4
Ocupat a temps parcial temporal	34,5	42,4	56,9	44,6	8,6	12,9
Ocupat a temps complet indefinit	29,2	28,2	59,4	56,5	11,4	15,3
Ocupat a temps complet temporal	36,9	43,1	55,4	43,6	7,7	13,3
Total	29,1	30,5	59,5	53,9	11,4	15,6

* V de Cramer (2000): 0,068 i V de Cramer (2006): 0,118

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

indicadors haurien d'evolucionar de manera paral·lela a causa de les necessitats d'inversió i per tant d'estalvi de les llars. A curt termini, però, una situació sense dificultats econòmiques i sense possibilitat d'estalviar pot ésser compatible.

Per al conjunt de la població, l'any 2006 hi ha menys possibilitats d'estalviar respecte a l'any 2000. Seguint aquest ordre, l'any 2006 els col·lectius amb menys possibilitats d'estalviar són els aturats, els inactius i els ocupats amb contracte a temps complet temporal. Només un 29%, un 31,8% i un 38,4% tenen la possibilitat d'estalviar. Respecte a l'any 2000 cal destacar la davallada de la possibilitat d'estalviar dels ocupats a temps complet amb contracte temporal, de 7,2 punts percentuals, dels empresaris i autònoms, de 2,5 punts percentuals, i dels ocupats a temps complet amb contracte indefinit. Val a dir que aques-

Taula 3.2.4. Proporció de fills que van a l'escola privada segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: 18 a 64 anys

Submostra: població amb fills que van a l'escola

	2000	2006
Inactiu	5,1	30,6
Aturat	29,4	30,6
Empresaris i autònoms	48,1	46,7
Ocupat a temps parcial indefinit	-	-
Ocupat a temps parcial temporal	-	-
Ocupat a temps complet indefinit	45,4	43,4
Ocupat a temps complet temporal	36,7	24,7
Total	43,3	41,2

* V de Cramer (2000): 0,149 i V de Cramer (2006): 0,153

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

ta situació reflecteix la dinàmica del mercat de l'habitatge i el creixent nivell d'endeutament de les famílies.³²

L'any 2006 les expectatives sobre el nivell de vida de les famílies a la província de Barcelona són pitjors respecte a l'any 2000. Els col·lectius que més empitjoren són els ocupats a temps parcial amb contracte indefinit, en 12,8 punts percentuals, els ocupats a temps complet amb contracte temporal, en 5,6 punts, i els inactius, en 5,8 punts. També cal notar les variacions en els grups que creuen que millorarà el nivell de vida de la família. Els empresaris i autònoms, els aturats i els ocupats a temps parcial i complet amb contracte temporal presenten els increments més notables respecte a l'any 2000, de 13,2, de 12,1, de 7,9 i de 6,2 punts percentuals respectivament.

En darrer terme s'analitza si la proporció de fills que van a l'escola privada presenta variacions sistemàtiques segons la situació laboral. Val a dir que la disponibilitat de renda, i per tant la situació laboral, és un dels factors que possibilita l'accés a aquest tipus d'educació. A la taula 3.2.4 es fa palesa una lleugera disminució de la proporció de fills que van a l'escola privada durant el període d'anàlisi (2000-2006). Els empresaris i autònoms i els ocupats a temps complet amb contracte indefinit són els col·lectius amb una proporció més elevada de fills que van a l'escola privada, en concret, un 46,7% i un 43,4% respectivament. Cal fer ressaltar també que la diferència entre la població ocupada amb contracte temporal i la població ocupada amb contracte indefinit augmenta a favor d'aquesta última els darrers sis anys, des de 8 fins a 18 punts percentuals.

3.3. Consum

La tinença de béns de consum a la llar varia segons la naturalesa del bé i la situació laboral. El rentaplats, l'aspiradora, l'ordinador personal i Internet són els béns amb més varia-

32. Vegeu CAIXA DE CATALUNYA. *Informe sobre la conjuntura econòmica*, núm. 115 (juliol 2007).

Taula 3.3.1. Taxes de possessió de diferents béns de consum a les llars de la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Any 2000 i 2006 (en %): Percentatge de la població								
	Inactiu		Empresaris		Ocupat a temps	Ocupat a temps	Ocupat a temps	Ocupat a temps	Desviació
			i autò-	complet	complet	complet	complet		
		Aturat	noms	indefinit	temporal	indefinit	temporal	Total	típica
2006									
Moto (V de Cramer: 0,055)	15,2	15,3	26,9	16,2	17,9	21,5	19,1	19,9	4,2
Cotxe (V de Cramer: 0,069)	82,2	79,1	91,5	84,5	79,6	88,5	76,8	85,2	5,3
Rentaplats (V de Cramer: 0,109)	47,4	35,6	61,1	57,7	41,8	56,2	40,5	51,5	9,8
Aspiradora (V de Cramer: 0,105)	70,1	63,6	81,8	81,3	71,5	78,8	63,3	74,6	7,9
Assecador (V de Cramer: 0,093)	29,3	31,1	46,6	38,4	29,3	38,5	30,2	35,9	6,6
Congelador independent									
(V de Cramer: 0,072)	70,4	66,2	77,1	76,4	68,7	76,9	67,4	73,5	4,8
Microones (V de Cramer: 0,059)	84,9	84,4	88,1	84,8	86,8	90,5	87,6	87,9	2,2
Cuina vitroceràmica (V de Cramer: 0,065)	24,4	21,2	30,6	26,8	20,3	30,8	21,7	27,3	4,4
Vídeo reproductor (V de Cramer: 0,077)	73,3	71,5	75,9	84,5	77,1	81,4	73,0	77,3	4,8
Càmera de vídeo (V de Cramer: 0,087)	34,6	36,4	45,5	46,7	33,4	47,3	39,2	42,2	6,0
Cadena d'alta fidelitat									
(V de Cramer: 0,104)	75,0	78,2	85,8	86,3	83,9	87,9	83,9	83,5	4,7
TV de pagament (V de Cramer: 0,050)	24,9	19,1	29,1	26,5	26,5	24,6	22,6	24,8	3,2
Telèfon (V de Cramer: 0,126)	90,5	74,7	87,9	87,1	84,3	89,1	72,7	86,5	7,1
Telèfon mòbil (V de Cramer: 0,093)	94,1	97,2	98,0	98,9	99,4	98,7	99,0	97,5	1,8
Ordinador personal (V de Cramer: 0,117)	63,3	66,3	76,9	85,9	72,6	79,5	67,0	73,3	8,2
Connexió a Internet (V de Cramer: 0,088)	50,9	48,4	63,1	64,0	59,9	62,1	49,6	57,5	6,9
2000									
Moto (V de Cramer: 0,060)	18,1	22,5	28,1	22,6	19,1	24,0	24,6	22,7	3,4
Cotxe (V de Cramer: 0,086)	83,8	77,1	96,0	86,3	85,1	91,7	86,9	88,3	6,0
Rentaplats (V de Cramer: 0,114)	30,9	26,8	52,1	33,8	30,2	40,4	28,5	36,5	8,9
Aspiradora (V de Cramer: 0,093)	61,0	58,4	73,3	67,1	58,9	72,7	63,4	67,1	6,2
Assecador (V de Cramer: 0,097)	20,4	17,7	37,4	23,0	25,1	28,0	24,5	25,8	6,3
Congelador independent									
(V de Cramer: 0,068)	69,5	66,6	73,5	68,5	63,9	76,8	70,8	72,5	4,3
Microones (V de Cramer: 0,089)	64,3	62,2	74,2	75,9	67,9	76,4	73,6	71,5	5,8
Cuina vitroceràmica (V de Cramer: 0,078)	13,2	9,8	19,4	10,1	5,3	17,5	11,8	14,8	4,8
Vídeo reproductor (V de Cramer: 0,090)	88,8	87,3	92,0	87,7	82,7	94,9	92,0	91,5	4,0
Càmera de vídeo (V de Cramer: 0,066)	29,3	25,7	36,9	31,4	25,8	35,4	30,7	32,3	4,3
Cadena d'alta fidelitat									
(V de Cramer: 0,088)	74,4	77,1	80,4	80,4	76,2	85,1	84,4	80,8	4,1
TV de pagament (V de Cramer: 0,063)	23,8	22,3	34,0	26,9	21,3	26,5	26,1	26,1	4,2
Telèfon (V de Cramer: 0,039)	96,0	93,2	95,5	98,3	95,3	95,4	96,7	95,7	1,5
Telèfon mòbil (V de Cramer: 0,095)	65,9	65,9	77,2	71,3	75,2	78,0	79,1	73,9	5,6
Ordinador personal (V de Cramer: 0,075)	48,7	46,9	59,7	54,1	57,0	58,7	51,8	54,6	4,9
Connexió a Internet (V de Cramer: 0,089)	19,1	15,0	32,9	23,7	22,6	26,5	19,3	23,5	5,8

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.3.2. Ús d'Internet a casa segons la situació laboral a la província de Barcelona
Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

Inactiu	34,1
Aturat	40,1
Empresaris i autònoms	47,1
Ocupat a temps parcial indefinit	51,3
Ocupat a temps parcial temporal	51,3
Ocupat a temps complet indefinit	51,1
Ocupat a temps complet temporal	42,1
Total	45,1

* V de Cramer: 0,102

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

bilitat segons la situació laboral. Les assegurances sobre l'habitatge recullen la segmentació en el mercat de l'habitatge segons el règim de tinença (lloguer o propietat) entre la població ocupada amb contracte temporal i la població ocupada amb contracte indefinit. La despesa en transport i en lleure està molt correlacionada amb la situació laboral i, per tant, són els empresaris i els ocupats a temps complet els que hi dediquen més recursos.

El consum és un altre dels blocs que presenta diferents patrons segons la situació laboral de l'individu. Primerament, s'analitza la possessió de béns de consum a les llars, en segon lloc, es fa esment a un fenomen d'actualitat, l'ús d'Internet a casa, en tercer lloc, s'examinen els tipus d'assegurances de la llar contractades i en darrer terme es presenta la despesa personal mensual en activitats de lleure i transport.

La tinença de béns de consum a la llar varia segons la naturalesa del bé, tal com s'aprecia a la taula 3.3.1. L'any 2006, els béns més estesos (no es tenen en compte els televi-

Taula 3.3.3. Assegurances de la llar contractades segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Assegurança de vida</i>		<i>Assegurança de l'habitatge</i>		<i>Assegurança d'enterrament</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	33,5	32,2	77,0	79,8	51,9	49,3
Aturat	33,7	37,0	70,7	72,3	54,6	39,5
Empresaris i autònoms	51,5	53,5	83,8	82,0	38,4	37,2
Ocupat a temps parcial indefinit	45,2	46,4	85,6	83,1	46,6	31,3
Ocupat a temps parcial temporal	40,5	37,4	75,1	73,4	45,2	39,8
Ocupat a temps complet indefinit	51,8	53,3	88,6	86,8	47,7	42,2
Ocupat a temps complet temporal	42,3	42,0	79,7	66,3	51,5	36,0
Total	44,2	45,6	82,3	81,0	48,4	41,9

* V de Cramer (2000): 0,128 vida; 0,109 habitatge; 0,101 enterrament

* V de Cramer (2006): 0,138 vida; 0,122 habitatge; 0,080 enterrament

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

**Taula 3.3.4. Assegurança de l'habitatge
i règim de tinença a la província de Barcelona**
Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

Propietat pagada	85,8%
Lloguer	34,0%
Propietat en curs de pagament	96,0%
Total	81,5%

Fonts: Idescat i IERMB (2006)

sors, els frigorífics i les rentadores, que són universals) són el telèfon mòbil (97,5%), el microones (87,9%) i el telèfon fix (86,5%). L'evolució dels hàbits de compra i el canvi tecnològic han desplaçat la tinença de béns com el vídeo i el mateix telèfon fix a favor d'altres béns com la connexió a Internet, el telèfon mòbil i l'ordinador personal.

L'any 2006, els béns de consum que presenten més dispersió en relació amb la situació laboral són el rentaplats, l'aspiradora i l'ordinador personal, i l'any 2000, el mateix rentaplats, el congelador independent, l'aspiradora i el cotxe. Així, per exemple, l'any 2006, mentre que el 61,1% dels empresaris i autònoms disposa de rentaplats, la taxa de possessió d'aquests béns pel que fa als aturats se situa en un 35,6%.

L'esmentat augment de la connexió a Internet presenta algunes diferències segons la situació laboral que cal comentar. En concret, cal notar durant l'any 2006 que, en comparació amb els ocupats a temps complet amb contracte indefinit, els ocupats a temps complet amb contracte temporal utilitzen menys Internet, la diferència és de 9 punts percentuals. També sorprèn que els empresaris i autònoms utilitzen menys Internet, amb una diferència de 4 punts percentuals, que els ocupats a temps complet amb contracte indefinit, fet que s'explica molt possiblement pel nivell més baix de formació del col·lectiu dels autònoms.

Les assegurances de la llar contractades són una altra dimensió del consum que s'ha de considerar. Primerament es pot apreciar que el nivell de les assegurances de la llar contractades es manté, a excepció de les assegurances d'enterrament que, per al conjunt de la població, presenten un retrocés de 6,5 punts percentuals respecte a l'any 2000. Es pot apreciar que l'assegurança d'enterrament té una clara correlació amb el nivell de renda i és on hi ha menys diferències en funció de la situació laboral.³³

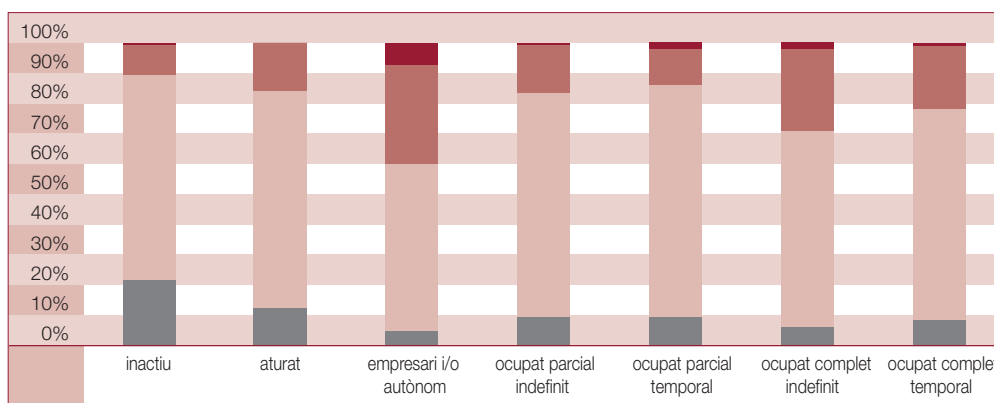
En l'àmbit de l'assegurança de l'habitatge és on hi ha una segmentació més gran entre la població ocupada a temps complet amb contracte indefinit i la població ocupada a temps complet amb contracte temporal l'any 2006, a saber, de 20,5 punts percentuals. Aquesta diferència augmenta en 11,5 punts respecte a l'any 2000. Aquesta tendència recull la segmentació en el mercat de l'habitatge entre la població ocupada amb contracte temporal i la població amb contracte indefinit. La tinença d'un habitatge de propietat o en curs de pagament fa molt més probable la contractació d'una assegurança que la tinença d'un habitatge en règim de lloguer, tal com es pot apreciar a la taula 3.3.4.

Per últim, cal fer referència a la despesa personal mensual en transport i en activitats de lleure. La despesa en transport va molt lligada a l'activitat dels individus i al mode de trans-

33. RECIO, A., a GINER (2002)

Gràfic 3.3.1. Despesa personal mensual en transport segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

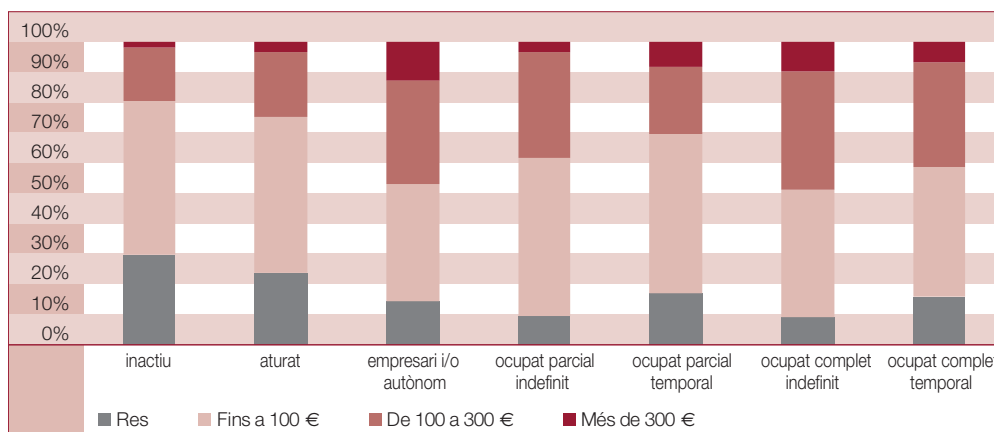

* V de Cramer: 0,164

Fonts: Idescat i IERMB (2006)

Gràfic 3.3.2. Despesa personal mensual en activitats de lleure segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

* V de Cramer: 0,134

Fonts: Idescat i IERMB (2006)

port utilitzat. Així, els inactius, que són el col·lectiu amb menys activitat i els que fan ús dels mitjans de transport més econòmics (a peu i transport públic), són el grup amb més pes en els trams de despesa inferior. En canvi, els empresaris i autònoms així com la població ocupada a temps complet amb contracte de caràcter indefinit són els col·lectius que gasten més en transport, com a conseqüència d'un grau d'activitat més gran i d'un ús més important del mitjà més car (el cotxe). L'any 2006, un 21,9% dels inactius no gastava res per aquest concepte, mentre que un 40,2% dels empresaris i autònoms i un 29,2% de la població amb contracte indefinit gastaven més de 100 euros al mes.

En darrer terme, la despesa en activitats de lleure està condicionada també per la situació laboral, si bé no s'aprecien tantes diferències entre els empresaris i autònoms i el ocu-

pati a temps complet. L'any 2006, el 47% dels empresaris i autònoms i el 48,7% i el 41,2% dels ocupats a temps complet amb contracte indefinit i amb contracte temporal, respectivament, gastaven més de 100 euros mensuals en activitats de lleure. En canvi, els inactius i els aturats són els col·lectius amb menys despesa. De fet, l'any 2006, un 29,5% i un 23,6%, respectivament, no gasten res per aquest concepte.

3.4. Mobilitat laboral

El mitjà de transport utilitzat per anar a la feina presenta diferències notables segons el tipus de jornada i el tipus de contracte. La localització del lloc de treball, d'altra banda, està condicionada en bona mesura pel tipus de jornada. En darrer terme cal dir que el temps invertit en el desplaçament cap a la feina s'explica tant pel tipus de jornada com pel mitjà de transport utilitzat.

En aquest apartat s'estudia com afecta la situació laboral a la mobilitat dels individus i, en concret, se centra en el mitjà de transport utilitzat per desplaçar-se fins a la feina, en la localització del lloc de treball i, finalment, en el temps invertit en el desplaçament per arribar a la feina. Amb relació al mitjà de transport utilitzat s'aprecien diferències entre la població ocupada a temps complet i a temps parcial. Així, els primers fan un ús majoritari del vehicle privat o transport públic, mentre que els segons es desplacen més amb transport col·lectiu o van caminant.³⁴ A partir de la taula 3.4.1 i pel que fa a l'any 2006 podem observar que un 59,4% dels ocupats a temps complet amb contracte indefinit es desplaça a la feina amb vehicle privat, un 31,8% amb transport públic i tan sols un 14,9% ho fa a peu. En canvi, un 38,4% dels ocupats a temps parcial amb contracte indefinit fa ús del transport públic i un 24,7% es desplaça a peu. També cal destacar el col·lectiu dels empresaris i autònoms, que tenen un comportament diferent de la resta de la població ocupada. El 60% d'aquest col·lectiu es desplaça amb transport privat i un 25,1%, en segon lloc, es desplaça a peu.

Entre els anys 2000 i 2006 es produeixen canvis destacats. Per al conjunt de la població a la província de Barcelona s'aprecia un augment del transport públic en detriment dels desplaçaments a peu. La població ocupada a temps parcial amb contracte indefinit i amb contracte temporal incrementa significativament el percentatge d'ús del transport públic, en 9 i en 17,2 punts percentuals, respectivament, si bé es redueix el percentatge de desplaçaments a peu, en un 6,9% i un 22,4%, respectivament. Cal fer notar també la disminució de l'ús del vehicle privat per part de la població ocupada a temps complet amb contracte temporal, de 6,6 punts percentuals, i l'augment de l'ús del transport públic per part de la població ocupada a temps complet amb contracte indefinit i amb contracte temporal, de 3,3 i de 5,2 punts percentuals, respectivament.

Si desglossem aquesta informació per gènere, segons la taula 3.4.2, es poden identificar patrons diferents. En comparació amb les dones, l'any 2006 els homes es desplacen més amb vehicle privat i menys amb transport públic i a peu. La diferència és de 23,3, de 16,7 i de 9,4 punts percentuals, respectivament. Tanmateix, l'any 2000 aquestes diferències eren

34. MIRALLES, C.; CEBOLLADA, A., a GINER (2002).

Taula 3.4.1. Mitjà de transport utilitzat per anar a la feina segons la situació laboral a la província de Barcelona

Submostra: població ocupada. Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Privat</i>		<i>Públic</i>		<i>A peu</i>		<i>Altres respostes</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Empresaris i autònoms	57,0	60,0	7,1	11,1	33,6	25,1	2,3	3,7
Ocupat a temps parcial indefinit	37,4	36,5	29,4	38,4	31,7	24,7	1,5	0,4
Ocupat a temps parcial temporal	22,2	30,9	30,5	47,9	42,8	20,4	4,5	0,9
Ocupat a temps complet indefinit	59,7	59,4	18,2	21,4	17,3	14,9	4,8	4,2
Ocupat a temps complet temporal	55,1	48,5	26,6	31,8	14,8	15,4	3,6	4,3
Total	55,5	55,5	19,0	23,2	21,4	17,5	4,1	3,8

* V de Cramer (2000): 0,450 i V de Cramer (2006): 0,151

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.4.2. Mitjà de transport utilitzat per anar a la feina segons la situació laboral a la província de Barcelona

Submostra: població ocupada. Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Privat</i>		<i>Públic</i>		<i>A peu</i>		<i>Altres respostes</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home								
Empresaris i autònoms	70,4	70,5	4,0	5,8	24,1	18,7	1,6	4,9
Ocupat a temps parcial indefinit	-	31,2	-	38,5	-	30,3	-	0,0
Ocupat a temps parcial temporal	33,6	59,6	27,9	28,7	28,1	11,8	10,4	0,0
Ocupat a temps complet indefinit	67,5	68,0	13,9	15,2	12,7	11,8	5,9	4,9
Ocupat a temps complet temporal	68,7	52,8	14,9	29,4	10,9	11,0	5,5	6,8
Total	67,3	65,8	12,9	15,8	14,6	13,3	5,2	5,1
Dona								
Empresaris i autònoms	32,6	41,5	12,9	20,5	50,8	36,4	3,8	1,6
Ocupat a temps parcial indefinit	32,9	37,5	27,4	38,3	39,2	23,7	0,6	0,5
Ocupat a temps parcial temporal	19,2	25,3	31,2	51,6	46,7	22,1	2,9	1,0
Ocupat a temps complet indefinit	45,3	46,3	26,1	31,0	25,7	19,6	2,8	3,2
Ocupat a temps complet temporal	40,1	43,5	39,5	34,6	18,9	20,5	1,5	1,4
Total	38,8	42,5	27,7	32,6	31,0	22,7	2,6	2,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

més petites. En especial, el transport amb vehicle privat augmenta pel que fa a les dones en 3,7 punts percentuals i disminueix pel que fa als homes en 1,5 punts. També sobresurt la intensa davallada dels desplaçaments a peu dins del col·lectiu femení de -8,3 punts percentuals, en benefici tant del transport privat, en 3,7 punts, com del transport públic, en 4,9 punts.

La localització del lloc de treball i el temps invertit en el desplaçament a la feina són els darrers aspectes per tractar. Les vinculacions amb la situació laboral són força semblants. Els temps, i per tant la distància, que s'està disposat a invertir per anar a treballar és direc-

Taula 3.4.3. Localització del lloc de treball segons la situació laboral a la província de Barcelona

Submostra: població ocupada. Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	A casa		Al municipi de residència		Fora del municipi		És irregular	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Empresaris i autònoms	11,0	10,6	53,2	48,0	17,9	23,1	17,9	18,3
Ocupat a temps parcial indefinit	1,0	0,6	60,1	57,6	38,9	40,5	0,0	1,4
Ocupat a temps parcial temporal	0,7	1,6	65,8	54,3	27,3	40,4	6,1	3,6
Ocupat a temps complet indefinit	0,4	0,6	50,0	44,2	46,8	50,7	2,8	4,5
Ocupat a temps complet temporal	1,5	0,1	41,2	39,3	49,2	49,6	8,1	11,0
Total	2,4	2,5	50,3	45,3	40,9	44,3	6,4	7,9

* V de Cramer (2000): 0,485 i V de Cramer (2006): 0,285

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.4.4. Temps invertit en el desplaçament cap a la feina segons la situació laboral a la província de Barcelona

Submostra: població ocupada. Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	Fins a 15 minuts		De 16 a 30 minuts		De 31 a 45 minuts		Més de 45 minuts	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Empresaris i autònoms	76,1	69,9	18,7	19,5	3,4	5,6	1,8	5,0
Ocupat a temps parcial indefinit	44,7	41,9	34,1	33,9	10,4	11,8	10,9	12,3
Ocupat a temps parcial temporal	58,1	41,9	20,5	28,5	13,1	16,5	8,3	13,2
Ocupat a temps complet indefinit	50,9	44,7	30,8	32,6	10,2	12,1	8,1	10,6
Ocupat a temps complet temporal	47,5	41,9	33,2	32,3	11,0	10,4	8,3	15,4
Total	54,2	48,2	28,9	30,2	9,5	11,0	7,3	10,6

* V de Cramer (2000): 0,457 i V de Cramer (2006): 0,185

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

tament proporcional al temps de treball diari.³⁵ Així la població ocupada a temps parcial, tant amb contracte temporal com indefinit, treballa més freqüentment al municipi de residència, un 57,6% i un 54,3%, respectivament, mentre que la població ocupada a temps complet, tant amb contracte temporal com indefinit, es desplaça majoritàriament fora del municipi de residència, un 50,7% i un 49,6%, respectivament. També cal ressaltar el comportament dels empresaris i autònoms que, a diferència de la població ocupada, treballen més freqüentment o bé a casa (10,6%) o bé al municipi de residència (47,9%). A més presenten un alt percentatge de desplaçaments irregulars (18,3%).

Quan ens fixem en la tendència general respecte a l'any 2000 s'aprecia un menor grau d'autocontenció laboral municipal per al conjunt de la província de Barcelona. En concret, hi ha una disminució de la població que treballa al municipi de residència, de 5 punts per-

35. MIRALLES, C.; CEBOLLADA, A., a GINER (2002).

centuals, i un augment de les persones que treballen fora del municipi, de 3,4 punts. Tanmateix cal tenir present la dimensió territorial d'aquest concepte, és a dir, hi ha un grau més elevat d'autocontenció laboral a Barcelona ciutat i un grau més petit als municipis de la Primera i Segona corona.³⁶

Pel que fa al temps invertit en el desplaçament, primerament i amb l'objectiu d'apuntar la tendència, cal destacar respecte a l'any 2000 una disminució del percentatge dels desplaçaments curts, de fins a 15 minuts, i un augment dels desplaçaments que requereixen més temps, de 16 a 30 minuts. En segon lloc, cal tenir en compte que el temps invertit en el desplaçament a la feina està molt relacionat amb la localització del lloc de treball. Per tant, l'anàlisi descriptiva hauria d'atribuir menys temps de desplaçament als ocupats a temps parcial, ja que treballen amb més proporció al municipi de residència. Amb tot, si s'observa la taula 3.4.4, aquesta premissa no es compleix. La distribució del temps invertit en el desplaçament a la feina és molt semblant entre la població ocupada a temps parcial i a temps complet (els desplaçaments de fins a 15 minuts se situen al voltant d'un 41% i els de 16 a 30 minuts al voltant d'un 32%). Aquesta paradoxa s'explica pel mitjà de transport que utilitzen els diferents col·lectius. El ocupats a temps complet es desplacen més amb mitjans més ràpids (però més cars), a diferència dels ocupats a temps parcial, que utilitzen més el transport públic o van a peu. Per últim, també cal fer notar les condicions més favorables dels empresaris i autònoms, que se situen més a prop de la feina. L'any 2006 un 69,9% dels empresaris inverteix un màxim de 15 minuts en el desplaçament cap a la feina, 30 punts percentuals per sobre dels ocupats a temps parcial o complet.

3.5. Habitatge

El parc immobiliari de la província de Barcelona presenta una segmentació molt rellevant segons la situació laboral, que es reflecteix primerament en el règim de tinença de l'habitatge i en segon lloc en la superfície de l'habitatge i la taxa de possessió d'una segona residència. Aquesta segmentació afavoreix en aquests tres aspectes el gruix de la població inactiva, la població ocupada amb contracte indefinit i el grup d'empresaris i autònoms.

En aquest apartat es vol analitzar en quina mesura la situació laboral de l'individu afecta l'habitatge. En primer lloc, analitzarem el tipus de tinença de l'habitatge, seguidament prestarem atenció a la superfície de l'habitatge i finalment comentarem la possessió d'una segona residència.

El tret més rellevant del mercat immobiliari espanyol és l'elevat pes de l'habitatge de propietat sobre el lloguer, fet que contrasta de manera molt acusada amb la situació d'altres països europeus.³⁷ La situació a la província de Barcelona, presentada a la taula 3.5.1, és semblant a la del conjunt d'Espanya, és a dir, predomini de l'habitatge de propietat (pagat o en curs de pagament), que correspon a un 88,5% del parc immobiliari l'any 2006, si bé cal fer notar una disminució de 4,5 punts percentuals respecte a l'any 2000. Aquesta dis-

36. Vegeu el capítol 1, apartat 1.4.

37. NEL·LO, O., a GINER (2002).

Taula 3.5.1. Règim de tinença de l'habitatge segons la situació laboral a la província de Barcelona

Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Propietat pagada</i>		<i>Lloguer</i>		<i>Propietat en curs de pagament</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	70,0	60,9	11,9	13,1	18,1	26,0
Aturat	55,7	47,1	17,4	21,4	27,0	31,5
Empresaris i autònoms	64,1	43,4	11,8	17,6	24,1	39,0
Ocupat a temps parcial indefinit	64,4	45,2	10,5	12,2	25,0	42,5
Ocupat a temps parcial temporal	64,3	46,5	13,5	23,2	22,2	30,3
Ocupat a temps complet indefinit	53,4	40,3	9,2	12,3	37,4	47,4
Ocupat a temps complet temporal	59,3	33,4	14,3	31,3	26,3	35,3
Total	60,4	45,5	11,5	16,0	28,1	38,4

* V de Cramer (2000): 0,132 i V de Cramer (2006): 0,173

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

minució, però, agrupa tendències oposades: d'una banda, una disminució de 14,9 punts percentuals de la població que resideix en una propietat pagada i, de l'altra, un augment de 10,3 punts de la població que resideix en una propietat en curs de pagament. Aquest fet es tradueix en un augment de l'endeutament de les famílies durant aquest període i una menor capacitat d'estalvi, tal com es fa palès a l'apartat d'ingressos. Ara bé, el fet més rellevant és l'augment del percentatge de lloguer en un 4,5%, tot i que en termes absoluts encara està lluny d'assolir el paper rellevant que té a Europa.³⁸

Si ens fixem en la situació laboral, l'any 2006, es pot apreciar una proporció més elevada de la població amb la propietat pagada en el subgrup d'inactius, un 60,9%, que s'explica pel fet que la majoria de la població d'aquest grup són d'edat avançada. Pel que fa a l'habitatge de lloguer, cal fer notar el pes de la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte temporal, un 31,3% i un 23,2%, respectivament, en comparació a la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte indefinit, un 12,3% i un 12,2%. Aquest darrer col·lectiu es concentra en el segment d'habitatges en curs de pagament, en un 42,5% i un 47,4%.

L'anàlisi del règim de tinença del segment més jove ha de tenir en compte la situació familiar, és a dir, si l'individu s'ha emancipat o no. Així, l'any 2006, per al col·lectiu emancipat cal fer notar el pes més gran de la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte temporal en el segment de lloguer, un 36,3% i un 41,4%, en relació amb la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte indefinit, un 21,3% i un 17,1%. L'augment del lloguer respecte a l'any 2000 es produeix de manera generalitzada i en especial pel que fa al col·lectiu inactiu, els ocupats a temps complet amb contracte temporal i els

38. El percentatge d'habitatge en propietat l'any 2001 segons les dades del *Panel de Hogares de la UE* (PHOGUE) se situa en un 84,8% a Espanya, un 76,0% a Itàlia, un 71,8% al Regne Unit, un 63,1% a França i un 43,6% a Alemanya. BARCELÓ, C. (2007).

Taula 3.5.2. Règim de tinença de l'habitatge per als joves emancipats de la província de Barcelona

Submostra: població de 18 a 34 anys emancipada. Anys 2000 i 2006 (en %)

	<i>Propietat pagada</i>		<i>Propietat en curs de pagament</i>		<i>Lloguer</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	37,1	15,1	47,9	44,3	15,0	40,6
Aturat	23,2	10,3	55,8	48,9	21,0	40,8
Empresaris i autònoms	35,8	17,0	54,6	60,8	9,6	22,3
Ocupat a temps parcial indefinit	-	13,2	-	65,5	-	21,3
Ocupat a temps parcial temporal	60,8	20,6	28,0	43,0	11,2	36,3
Ocupat a temps complet indefinit	20,1	12,7	70,9	70,2	8,9	17,1
Ocupat a temps complet temporal	18,1	11,5	63,4	47,2	18,5	41,4
Total	25,7	13,4	62,5	60,6	11,8	26,0

* V de Cramer (2000): 0,195 i V de Cramer (2006): 0,185

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.5.3. Règim de tinença de l'habitatge segons la situació laboral a la província de Barcelona

Anys 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 35 a 44 anys

	<i>Propietat pagada</i>		<i>Propietat en curs de pagament</i>		<i>Lloguer</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	53,3	35,2	32,1	50,8	14,6	14,0
Aturat	43,7	36,0	38,3	35,1	18,0	29,0
Empresaris i autònoms	55,1	33,7	30,9	44,5	14,1	21,7
Ocupat a temps parcial indefinit	39,4	40,5	41,4	54,6	19,2	4,9
Ocupat a temps parcial temporal	54,6	26,6	36,8	34,8	8,7	38,6
Ocupat a temps complet indefinit	45,4	30,3	45,8	60,4	8,8	9,3
Ocupat a temps complet temporal	49,0	27,0	38,7	31,2	12,3	41,8
Total	48,4	31,7	40,2	51,7	11,4	16,6

* V de Cramer (2000): 0,105 i V de Cramer (2006): 0,218

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

aturats. En concret, aquest augment és de 25,7, de 22,8 i de 19,8 punts percentuals, respectivament. Respecte a l'any 2000 també cal fer notar la disminució del grup d'emancipats que viuen en una propietat pagada, de 12,3 punts percentuals.

Entre els anys 2000 i 2006, i pel que fa a la cohort de 35 a 44 anys, es produeix una inversió de percentatges en el tipus de règim de tinença. Tal com es pot observar a la taula 3.5.3, l'any 2000 gairebé el 48,4% de les persones d'entre 35 i 44 anys vivien en habitatges de propietat pagada i un 40,2% en habitatges en curs de pagament. En canvi, l'any 2006 la situació s'inverteix. Durant aquest any, un 51,7% resideix en habitatges de propietat en curs de pagament i només un 31,7% viu en propietats pagades, ja que a la vegada el lloguer augmenta. En funció de la situació laboral són els inactius i els ocupats a temps

Taula 3.5.4. Superfície de l'habitatge segons la situació laboral a la província de Barcelona
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	<i>Fins a 50 m²</i>		<i>De 51 a 100 m²</i>		<i>Més de 100 m²</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	4,0	3,3	73,6	68,7	22,4	28,0
Aturat	5,8	6,1	73,6	77,5	20,6	16,4
Empresaris i autònoms	1,8	1,5	57,0	56,3	41,2	42,2
Ocupat a temps parcial indefinit	4,2	0,5	67,3	72,7	28,5	26,7
Ocupat a temps parcial temporal	5,7	3,3	70,8	73,4	23,5	23,3
Ocupat a temps complet indefinit	2,4	2,7	70,8	70,0	26,8	27,3
Ocupat a temps complet temporal	3,3	4,9	74,8	76,8	21,8	18,3
Total	3,2	3,0	70,5	69,2	26,2	27,7

* V de Cramer (2000): 0,079 i V de Cramer (2006): 0,079

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

complet amb contracte indefinit els que experimenten amb més intensitat aquest canvi d'habitatges de propietat pagada a propietat en curs de pagament. Pel que fa als ocupats amb contracte temporal, el canvi es fa des de la propietat pagada a l'habitatge de lloguer, ja que no són capaços d'afrontar l'endeutament que suposa l'opció de l'habitatge de propietat en curs de pagament.

Una altra variable que mostra un patró diferent segons la situació laboral és la superfície de l'habitatge, tal com s'aprecia a la taula 3.5.4. Primerament cal remarcar que un 69,2% de població de la província de Barcelona es concentra en habitatges d'entre 50 i 100 m². El segon grup en importància són els habitatges de més de 100 m², un 27,7%. El grup restant, molt menys nombrós, resideix en habitatges de fins a 50 m², un 3,0%.

L'anàlisi segons la situació laboral presenta una correlació molt elevada entre la superfície de l'habitatge i la relació amb el mercat de treball. És a dir, els grups més actius (els empresaris i autònoms i els ocupats a temps complet) són els que resideixen en habitatges més amplis. Així, el percentatge d'empresaris i autònoms amb habitatges de més de 100 m² l'any 2006, un 42,2%, gairebé duplica el del conjunt de la població, un 27,7%. També cal destacar, l'any 2006, una concentració més elevada de la població ocupada a temps complet amb contracte indefinit pel que fa als habitatges de més de 100 m², un 27,3%, en relació amb la població ocupada a temps complet amb contracte temporal, un 18,3% (convé tenir en compte, però, que la diferent composició per edats dels dos grups amaga diferents necessitats associades a la grandària de la llar). La presència relativament elevada d'inactius en habitatges de més de 100 m² s'explica per la naturalesa del grup, ja que es compon de joves que viuen a casa dels seus pares i de persones de més de 45 anys.

Els canvis més significatius entre l'any 2000 i el 2006 tenen lloc en el segment de la població ocupada a temps complet amb contracte temporal, amb un augment del pes dels que viuen en habitatges de fins a 50 m², de 1,6 punts percentuals, i en la població inactiva, amb una disminució dels que resideixen en habitatges de 51 a 100 m², de 4,8 punts percentuals, en benefici dels que viuen en habitatges de més de 100 m², que augmenten en 5,5 punts percentuals.

Taula 3.5.5. Taxa de possessió de segona residència segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	2000	2006
Inactiu	25,6	23,9
Aturat	14,2	11,0
Empresaris i autònoms	24,9	20,6
Ocupat a temps parcial indefinit	15,3	15,4
Ocupat a temps parcial temporal	16,2	20,1
Ocupat a temps complet indefinit	18,9	16,0
Ocupat a temps complet temporal	16,6	13,8
Total	20,5	18,0

* V de Cramer (2000): 0,073 i V de Cramer (2006): 0,059

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Per últim, i amb referència a les residències secundàries, cal dir que el parc d'habitatges de Catalunya i Espanya es caracteritza per tenir un pes significatiu d'aquest tipus de residències, en contraposició a la majoria de països europeus. Aproximadament un 20% dels habitants de la província de Barcelona disposen d'una segona residència. Tanmateix, entre l'any 2000 i el 2006, tal com es pot comprovar a la taula 3.5.5, s'observa una disminució de la taxa de possessió de segona residència en la majoria de les situacions laborals i, en especial, en el grup d'empresaris i autònoms, de 4,3 punts percentuals, els aturats, de 3,2 punts, i els ocupats a temps complet amb contracte indefinit o temporal, de 3 i 2,8 punts percentuals, respectivament. En darrer terme cal apuntar que els inactius són el grup amb una taxa de possessió més elevada, un 23,9%. Aquest fet reflecteix l'efecte edat que recull l'evolució de la renda al llarg del cicle de vida, tal com s'assenyala a l'apartat d'ingressos.

3.6. Emancipació dels joves

La tardana emancipació dels joves està estretament vinculada amb el mercat de treball. El nivell d'ingressos associat a cada situació laboral facilita o dificulta l'emancipació. No obstant això, cal ressaltar la creixent emancipació de la població ocupada temporal, que se situava a nivells molt baixos l'any 2000.

La població jove de Catalunya es caracteritza per una emancipació tardana de la llar familiar, tot i que els darrers anys la situació ha canviat una mica. L'edat d'emancipació dels joves depèn, entre altres factors, de la vinculació amb el mercat de treball.³⁹ La situació laboral determina en bona mesura el nivell d'ingressos individuals i per tant condiona la possibilitat d'emancipar-se. Així, es pot comprovar a la taula 3.6.1 que l'any 2006 els joves de 18 a 29 anys amb percentatges d'emancipació més elevats són els empresaris i autònoms, un 38,4%, i els ocupats a temps complet, tant amb contracte indefinit com temporal, un 38% i un 32,4%, respectivament.

39. SOLSONA, M., a GINER (2002).

Taula 3.6.1. Percentatge d'emancipació segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 29 anys

	2000	2006
Inactiu	9,4	9,7
Aturat	15,0	23,8
Empresaris i autònoms	42,6	38,4
Ocupat a temps parcial indefinit	25,1	21,3
Ocupat a temps parcial temporal	13,1	28,6
Ocupat a temps complet indefinit	30,0	38,0
Ocupat a temps complet temporal	15,5	32,4
Total	20,1	28,7

* V de Cramer (2000): 0,241 i V de Cramer (2006): 0,240

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.6.2. Percentatge d'emancipació segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 34 anys

	2000	2006
Inactiu	20,1	26,2
Aturat	26,7	42,7
Empresaris i autònoms	59,4	61,8
Ocupat a temps parcial indefinit	39,4	52,4
Ocupat a temps parcial temporal	27,9	43,5
Ocupat a temps complet indefinit	49,1	60,7
Ocupat a temps complet temporal	25,2	45,9
Total	36,1	50,2

* V de Cramer (2000): 0,283 i V de Cramer (2006): 0,254

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

En el període d'anàlisi, 2000-2006, el percentatge d'emancipació total ha augmentat en 8,6 punts percentuals i concretament els augments més significatius han estat protagonitzats pels joves ocupats d'entre 18 i 29 anys amb contracte temporal. Aquests últims han duplicat la proporció d'emancipats i han passat d'un 15,5% a un 32,4% en el cas dels ocupats a temps complet amb contracte temporal, i d'un 13,1% a un 28,6% en el cas dels ocupats a temps parcial amb contracte temporal. En canvi, les disminucions més importants han tingut lloc entre els empresaris i autònoms, en 4,2 punts percentuals, i els ocupats a temps parcial amb contracte indefinit, en 3,8 punts, que tot i això continuen tenint els percentatges d'emancipació més elevats.

Si ampliem el camp d'anàlisi i estudiem el tram d'edat d'entre 18 i 34 anys, els percentatges d'emancipació són significativament superiors. L'any 2006, l'anàlisi segons la situació laboral posa de manifest uns percentatges d'emancipació més elevats en el col·lectiu d'empresaris i autònoms, un 61,8%, i els ocupats a temps complet amb contracte indefinit, un 60,7%. En el període 2000-2006, es produeixen canvis importants, a saber, el per-

centatge d'emancipació total augmenta en 14,1 punts percentuals. Cal fer notar l'augment d'emancipats de la població ocupada amb contracte temporal a temps parcial i complet, en 15,6 i 20,7 punts percentuals, respectivament. Per últim, cal apuntar que els ocupats a temps complet amb contracte indefinit també presenten una millora destacable, d'11,6 punts percentuals, que els situa a un nivell similar al dels empresaris i autònoms, corresponent a un 61,8%.

3.7. Nombre de fills

El col·lectiu amb 1 o 2 fills a la província de Barcelona augmenta el seu pes respecte a l'any 2000, en detriment de població sense fills i amb més de 2 fills. Es confirma un patró diferent pel que fa a la tinença de fills segons el tipus de contracte, és a dir, la població ocupada amb contracte temporal té menys fills que la població amb contracte indefinit.

En aquest apartat s'analitzen els efectes de la situació laboral sobre el nombre de fills. Primerament, cal tenir en compte que és més probable tenir fills en el segment d'edat de 35 a 44 anys que no pas en el segment de 18 a 34 anys, fruit, entre altres factors, de la tardana emancipació. En segon lloc, cal dir que la informació que es recull a la taula 3.7.1 es pot llegir en dos sentits. D'una banda, reuneix informació sobre els efectes socials de la situació laboral, és a dir, en quina mesura més estabilitat laboral afavoreix el fet de tenir fills. De l'altra, també conté informació sobre els condicionants socials de l'ocupació; en altres paraules, sobre com afecta el fet de tenir fills a la situació laboral, tal com es presenta en el capítol 1.

Per al conjunt de la població i respecte a l'any 2000, a la taula 3.7.1 es pot apreciar un increment del col·lectiu amb 1 o 2 fills, de 4,2 punts percentuals, en detriment del grup amb més de 2 fills i del grup amb cap fill, que experimenten una disminució de 1,4 i de 2,4 punts, respectivament. Els inactius són el col·lectiu que té més fills, mentre que la població ocupada amb contracte temporal és el grup amb menys fills. Cal tenir present, però, la interferència del cicle vital de l'individu, atès que a mesura que augmenta l'edat s'incrementa la probabilitat de tenir fills.

Taula 3.7.1. Nombre de fills segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	<i>Cap fill</i>		<i>1 o 2 fills</i>		<i>Més de 2 fills</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	31,6	28,1	43,5	48,4	58,6	56,9
Aturat	52,2	44,2	37,9	45,9	34,0	38,9
Empresaris i autònoms	26,5	31,2	54,7	54,0	55,8	51,3
Ocupat a temps parcial indefinit	33,6	32,5	50,0	57,2	48,4	43,4
Ocupat a temps parcial temporal	47,7	53,1	41,1	39,4	41,8	27,3
Ocupat a temps complet indefinit	39,4	38,0	49,1	52,8	41,6	39,9
Ocupat a temps complet temporal	64,2	57,0	29,6	33,1	22,4	26,5
Total	39,9	37,5	45,0	49,2	45,0	43,6

* V de Cramer (2000): 0,123 i V de Cramer (2006): 0,110

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Taula 3.7.2. Nombre de fills segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 34 anys

	Cap fill		1 o 2 fills		Més de 2 fills	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Cohort: de 18 a 34 anys						
Inactiu	83,9	78,9	14,0	18,2	2,1	2,8
Aturat	78,9	70,3	20,0	29,0	1,1	0,7
Empresaris i autònoms	69,3	72,8	30,0	23,7	0,7	3,5
Ocupat a temps parcial indefinit	63,1	53,7	36,9	44,1	0,0	2,3
Ocupat a temps parcial temporal	78,6	77,2	20,8	22,2	0,5	0,6
Ocupat a temps complet indefinit	76,5	69,5	22,9	29,8	0,6	0,7
Ocupat a temps complet temporal	88,3	76,6	11,4	21,6	0,3	1,8
Total	79,8	72,4	19,3	26,1	0,9	1,6
Cohort: de 35 a 44 anys						
Inactiu	11,9	12,6	72,9	75,6	15,2	11,8
Aturat	33,4	31,9	62,0	64,0	4,5	4,1
Empresaris i autònoms	22,9	23,5	69,2	67,6	7,9	8,9
Ocupat a temps parcial indefinit	19,0	16,4	69,8	74,0	11,2	9,7
Ocupat a temps parcial temporal	17,4	21,4	75,3	67,7	7,2	10,9
Ocupat a temps complet indefinit	19,5	24,4	72,5	69,6	8,1	5,9
Ocupat a temps complet temporal	20,1	29,8	71,6	54,9	8,3	15,3
Total	19,6	23,5	71,5	68,4	8,9	8,1
Cohort: de 45 a 64 anys						
Inactiu	11,9	12,6	72,9	75,6	15,2	11,8
Aturat	33,4	31,9	62,0	64,0	4,5	4,1
Empresaris i autònoms	22,9	23,5	69,2	67,6	7,9	8,9
Ocupat a temps parcial indefinit	19,0	16,4	69,8	74,0	11,2	9,7
Ocupat a temps parcial temporal	17,4	21,4	75,3	67,7	7,2	10,9
Ocupat a temps complet indefinit	19,5	24,4	72,5	69,6	8,1	5,9
Ocupat a temps complet temporal	20,1	29,8	71,6	54,9	8,3	15,3
Total	19,6	23,5	71,5	68,4	8,9	8,1

*V de Cramer (2000): 0,099 de 18 a 34 anys; 0,098 de 35 a 44 anys; 0,094 de 45 a 64 anys

* V de Cramer (2006): 0,078 de 18 a 34 anys; 0,105 de 35 a 44 anys; 0,106 de 45 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

A la taula 3.7.2 es presenta el detall d'aquestes dades. Primerament, quan s'examina el segment de 18 a 34 anys, es pot apreciar que la inactivitat no afavoreix el fet de tenir fills. De fet, l'any 2006, el grup dels inactius és el grup de la població amb menys fills. En concret, un 78,9% no té cap fill. En segon lloc, per al conjunt de la població, es confirma la diferència associada al tipus de contracte, independentment del segment d'edat. És a dir, la població ocupada amb contracte temporal, en general, té menys fills que la població amb contracte indefinit. Cal fer ressaltar que aquesta diferència ha augmentat els darrers 6 anys. Aquest fet recull molt probablement la precarització accentuada d'aquest col·lectiu de la força de treball.

Tal com es pot veure a la taula 3.7.2, l'any 2006 només el 26,1% de la població d'entre 18 i 34 anys té 1 o 2 fills mentre que un 72,4% no té cap fill. En canvi, per a la població

de 35 a 44 anys els percentatges pràcticament s'inverteixen, a saber, un 68,4% té 1 o 2 fills i un 23,5% no té cap fill. Les persones amb més de 2 fills mereixen una atenció especial. En el segment d'edat d'entre 18 i 34 anys i en el de 35 a 44 anys, el percentatge de persones que tenen més de 2 fills és relativament petit, un 1,6% i un 8,1%. En canvi, sí que és important en el segment d'edat d'entre 45 i 64 anys, ja que un 29,4% té més de 2 fills.

En darrer terme es presenten alguns trets i canvis significatius dels diferents segments d'edat. Del col·lectiu de 18 a 34 anys, cal destacar l'augment dels que tenen 1 o 2 fills, de 6,8 punts percentuals, que molt probablement recull el fenomen migratori. L'augment de més de 10 punts percentuals de la població ocupada a temps complet permet apuntar aquesta hipòtesi. Un altre punt que cal destacar és l'augment de 7,1 punts de la població ocupada a temps parcial amb contracte indefinit. Aquest fet podria apuntar cap a una conciliació més favorable entre la vida familiar i la laboral, atès que la major part d'aquest col·lectiu està format per dones sobre les quals recau la major part de les tasques domèstiques. L'any 2000 aquest col·lectiu (per a ambdós sexes) representava un 2,1% del segment de 18 a 34 anys, mentre que 6 anys més tard se situa en un 3,9%.

Respecte al tram central d'edat, és a dir, de 35 a 44 anys, cal remarcar una disminució del grup amb fills en favor dels que no tenen fills. En aquest segment és la població ocupada temporal la que experimenta el retrocés més important, és a dir, on augmenta més el percentatge de persones sense cap fill, en concret, en 9,7 punts percentuals.

I, pel que fa al tram d'edat més avançada, cal apuntar una disminució de 4,9 punts percentuals de la població amb més de 2 fills. Aquesta dada reflecteix la transició cap a un model de família amb menys fills. És a dir, les famílies nombroses (més de 2 fills) són cada vegada menys freqüents.

3.8. Tasques de la llar: distribució de les tasques domèstiques i externalització de tasques

S'aprecia una major participació dels homes i una disminució de la participació de les dones en el treball domèstic, fruit del procés d'incorporació de la dona al mercat de treball. Aquesta nova situació afavoreix la tendència a externalitzar determinades tasques de la llar. No obstant això, la situació laboral de l'individu condiciona la possibilitat de recórrer al mercat per externalitzar aquestes tasques.

El vuitè bloc de variables se centra en els efectes de la situació laboral sobre les tasques de la llar, tant pel que fa a la distribució com pel que fa a l'externalització de la feina domèstica.

La distribució de les tasques domèstiques està condicionada per la situació laboral de l'individu i, tal com apunta Solsona (2002), «la divisió estricta de rols per sexe (ell ocupat i ella mestressa de casa) dins de la parella és cada vegada menys freqüent».⁴⁰ Respecte a

40. SOLSONA, M., a GINER (2002).

Taula 3.8.1. Treball a la llar i situació laboral per gènere

Any 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Inactiu</i>	<i>Aturat</i>	<i>Empre- sarís i autò- noms</i>	<i>Ocupat a temps parcial indefinit</i>	<i>Ocupat a temps parcial temporal</i>	<i>Ocupat a temps complet indefinit</i>	<i>Ocupat a temps complet temporal</i>
Home							
Inactivitat o ocupació marginal*	54,7	40,4	61,6	70,9	75,6	51,9	56,3
Ocupació a temps parcial**	38,8	53,4	36,4	22,0	24,4	44,1	41,7
Ocupació a temps complet***	6,5	6,2	2,0	7,1	0,0	4,0	2,0
Dona							
Inactivitat o ocupació marginal*	12,7	11,8	15,8	17,9	26,1	20,2	31,7
Ocupació a temps parcial**	30,8	36,9	55,9	43,4	43,6	55,6	50,5
Ocupació a temps complet***	56,5	51,3	28,3	38,7	30,3	24,2	17,8
Total							
Inactivitat o ocupació marginal*	25,4	25,1	44,8	26,6	34,2	39,3	44,6
Ocupació a temps parcial**	33,3	44,6	43,5	39,9	40,4	48,6	45,9
Ocupació a temps complet***	41,3	30,3	11,7	33,5	25,4	12,0	9,5

* Menys de 7 hores a la setmana, ** Entre 7 i 21 hores a la setmana, *** Més de 21 hores a la setmana

* V de Cramer: 0,135 (home) i V de Cramer: 0,219 (dona)

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (2006)

l'any 2000, a la taula 3.8.1 es pot apreciar més participació dels homes en el treball domèstic i una disminució de la participació de les dones.

La situació d'inactivitat o ocupació marginal (menys de 7 hores) dels homes cada vegada és menys freqüent, a excepció de la població ocupada a temps parcial.⁴¹ Respecte a l'any 2000, l'ocupació a temps parcial (entre 7 i 21 hores) augmenta especialment en el cas dels ocupats a temps complet amb contracte temporal, en 17,3 punts percentuals, els aturats, en 15,4 punts, els empresaris i autònoms, en 10,6 punts, i els ocupats a temps complet amb contracte indefinit, en 9,6 punts. La dona, en canvi, redueix el seu pes en l'ocupació a temps complet (més de 21 hores) i augmenta la seva presència en l'ocupació a temps parcial. És important destacar la davallada de l'ocupació a temps complet de les dones que estaven ocupades a temps parcial temporal, de -20 punts percentuals. Tot i això, cal tenir present els diferents nivells de partida i en conseqüència la distribució encara desigual d'aquest tipus de treball. Així, l'any 2006 la dona hi dedica una mitjana de 23 hores setmanals i l'home una mitjana de 10 hores (l'any 2000 aquestes xifres se situen en 24 i 8 hores setmanals respectivament).

Per tant, es pot afirmar que el procés d'incorporació de la dona al mercat de treball així com la tendència a externalitzar determinades parts de la feina domèstica (tal com veurem tot seguit) afavoreix una nova situació. La divisió estricta del treball (mercantil i domès-

41. Cal apuntar, però, que la població masculina ocupada a temps parcial se situa al llindar dels mínims mostrals (30 observacions).

Taula 3.8.2. Treball a la llar i situació laboral per gènere

Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Inactiu</i>	<i>Aturat</i>	<i>Empre- sarís i autò- noms</i>	<i>Ocupat a temps parcial indefinit</i>	<i>Ocupat a temps parcial temporal</i>	<i>Ocupat a temps complet indefinit</i>	<i>Ocupat a temps complet temporal</i>
Home							
Inactivitat o ocupació marginal*	60,3	48,8	72,5	53,0	63,6	61,8	72,1
Ocupació a temps parcial**	32,2	38,0	25,8	40,6	27,5	34,5	24,4
Ocupació a temps complet***	7,5	13,2	1,7	6,4	8,9	3,7	3,6
Dona							
Inactivitat o ocupació marginal*	13,3	12,2	15,6	13,6	18,9	25,3	33,4
Ocupació a temps parcial**	20,8	30,6	50,2	41,1	30,8	50,7	43,9
Ocupació a temps complet***	65,9	57,2	34,1	45,3	50,3	24,0	22,6
Total							
Inactivitat o ocupació marginal*	26,9	28,4	51,9	21,5	28,6	49,0	53,7
Ocupació a temps parcial**	24,1	33,9	34,6	41,0	30,1	40,2	33,7
Ocupació a temps complet***	49,1	37,7	13,5	37,5	41,4	10,8	12,6

* Menys de 7 hores a la setmana, ** Entre 7 i 21 hores a la setmana, *** Més de 21 hores a la setmana

* V de Cramer: 0,174 (home) i V de Cramer: 0,240 (dona)

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (2000)

tic) segons el gènere dona lloc a una situació on l'ocupació a temps parcial és cada vegada més freqüent, tant per als homes com per a les dones.

Amb relació a l'externalització de tasques, tal com diu Recio (2002), cal remarcar «una tendència moderada cap a una reducció de les tasques domèstiques i més recurs al mercat com a font per satisfer necessitats domèstiques». ⁴² Assistència per hores (18,8%), can- gur per als nens (2,6%), classes particulars (1,7%), assistència interina (0,9%) i personal per a la cura dels malalts o persones grans (0,4%) són els recursos emprats per externalitzar les tasques de la llar l'any 2006.

No obstant això, la situació laboral de l'individu és un factor que condiciona la possibilitat de recórrer al mercat. Així, si ens fixem en l'assistència per hores, el recurs més emprat l'any 2006, el nivell d'externalització dels empresaris i autònoms, un 28,5%, i de la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte indefinit, un 22,7% i un 18,2%, respectivament, és molt superior als nivells corresponents a la població inactiva, un 13,5%, a la població ocupada a temps parcial i complet amb contracte temporal, un 12,9% i un 11%, respectivament, i al col·lectiu a l'atur, un 8,2%.

Respecte a l'any 2000, a excepció de l'assistència interina, totes les altres categories mantenen o augmenten el nivell, en especial l'assistència per hores, que experimenta un increment de 3,4 punts percentuals. Aquest augment es concentra especialment en els sec-

42. RECIO, A., a GINER (2002).

Taula 3.8.3. Nivell d'externalització de les tasques de la llar a la província de Barcelona
 Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Inactiu</i>	<i>Aturat</i>	<i>Empresaris i autònoms</i>	<i>Ocupat a temps parcial indefinit</i>	<i>Ocupat a temps parcial indefinit</i>	<i>Ocupat a temps complet indefinit</i>	<i>Ocupat a temps complet temporal</i>	<i>Total</i>
2006								
Assistència interina (V de Cramer: 0,041)	0,8	0,4	2,0	0,0	0,0	0,9	0,4	0,9
Assistència per hores (V de Cramer: 0,115)	13,5	8,2	28,5	18,2	12,9	22,7	11,0	18,8
Cangur per als nens (V de Cramer: 0,079)	0,4	0,2	4,0	2,4	0,4	4,2	1,5	2,6
Personal per a la cura dels malalts o persones grans (V de Cramer: 0,026)	0,4	0,2	0,4	0,5	0,0	0,5	0,2	0,4
Classes particulars (V de Cramer: 0,020)	1,5	2,2	2,0	1,3	0,3	1,7	1,5	1,7
2000								
Assistència interina (V de Cramer: 0,050)	0,9	0,3	2,1	0,0	0,3	1,3	0,7	1,1
Assistència per hores (V de Cramer: 0,109)	13,0	5,3	22,8	17,4	9,8	18,9	8,8	15,4
Cangur per als nens (V de Cramer: 0,062)	0,3	0,6	1,4	4,4	1,4	2,7	1,8	1,7
Personal per a la cura dels malalts o persones grans (V de Cramer: 0,031)	0,3	0,0	0,3	0,0	0,5	0,2	0,7	0,3
Classes particulars (V de Cramer: 0,035)	1,2	2,1	2,3	2,4	2,3	1,7	1,3	1,7

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

tors dels empresaris i autònoms, en 5,7 punts percentuals, i dels ocupats a temps complet amb contracte indefinit, en 3,8 punts percentuals.

3.9. Associacionisme

El fet de pertànyer a un partit polític no està determinat per la situació laboral, a diferència del fet de pertànyer a un sindicat. La població ocupada a temps complet amb contracte indefinit presenta una afiliació sindical molt superior a la temporal.

Existeixen diverses maneres de participar en la vida política, però gairebé sempre és per mitjà d'associacions o entitats polítiques en un sentit ampli. «Els sindicats són organitzacions que representen un compromís per la defensa de determinats interessos que, tot i que a vegades puguin ser individuals, en general tenen a veure amb la vida col·lectiva.

Taula 3.9.1. Pertinença a un partit polític i a un sindicat segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Pertinença a un partit polític</i>		<i>Pertinença a un sindicat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	2,1	2,5	2,9	2,3
Aturat	1,5	0,5	2,4	6,0
Empresaris i autònoms	4,4	2,8	1,7	2,9
Ocupat a temps parcial indefinit	1,6	2,5	6,6	6,8
Ocupat a temps parcial temporal	1,0	1,9	3,2	5,2
Ocupat a temps complet indefinit	2,7	2,3	16,4	14,4
Ocupat a temps complet temporal	2,0	1,8	6,2	6,0
Total	2,5	2,3	8,5	8,1

* V de Cramer (2000): 0,054 partit polític; 0,166 sindicat

* V de Cramer (2006): 0,029 partit polític; 0,115 sindicat

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

En canvi, els partits polítics tenen com a objectiu promoure canvis socials i/o polítics». ⁴³ Aquesta participació també mostra un cert determinisme respecte a la situació laboral i en especial per als sindicats.

La situació laboral en termes generals no és un factor que determina la pertinença a un partit polític. No obstant això, cal remarcar algunes diferències que es detecten a partir de l'anàlisi descriptiva. Els empresaris i autònoms, en un 2,8%, els inactius, en un 2,5%, i els ocupats amb contracte indefinit a temps parcial i complet, en un 2,5% i un 2,3%, són els grups amb una participació més elevada en aquestes institucions. Cal fer notar, també, una pertinença més elevada de la població ocupada amb contracte indefinit en comparació de la població ocupada amb contracte temporal. Totes aquestes diferències, però, poden estar reflectint més participació política en edats més avançades. També cal dir que les variacions respecte a l'any 2000 són poc importants, a excepció de la disminució dels empresaris i autònoms, en 1,6 punts percentuals.

El percentatge de població que s'afilia a un sindicat, un 8,1% l'any 2006, és més elevat que el percentatge de població que s'afilia a un partit polític, i aquesta afiliació està més vinculada a la situació laboral. Així, l'any 2006, un 14,4% de la població ocupada a temps complet amb contracte indefinit i un 6,8% de la població ocupada a temps parcial amb contracte indefinit és membre d'un sindicat. La pertinença dels ocupats amb contracte temporal a temps complet se situa en un 6%, al mateix nivell que els aturats. Aquesta diferència entre la població ocupada a temps complet amb contracte temporal i la població ocupada a temps complet amb contracte indefinit, de 8,4 punts percentuals, té una incidència en termes de poder de negociació. Cal tenir en compte que el nivell de sindicació menys elevat de la població ocupada temporal pot estar motivada precisament per una rotació laboral més elevada (fet que impedeix capturar part dels beneficis derivats de la

43. MONTAGUT, T., a GINER (2002).

negociació col·lectiva) i per una manca de garanties laborals per desenvolupar aquest tipus d'activitat.

Respecte a l'any 2000 i en paral·lel als partits polítics, es pot apreciar una disminució de 0,4% del percentatge de pertinença a un sindicat. En aquest cas, però, la reducció no es produeix de forma generalitzada, sinó tot el contrari. La disminució més significativa es produeix en el cas dels ocupats amb contracte indefinit a temps complet, en 2 punts percentuals. La resta de situacions laborals, a excepció dels inactius i dels ocupats a temps complet amb contracte temporal, augmenten la seva presència en aquestes institucions.

4. Resum executiu

En aquesta monografia s'analitza quins són els factors que determinen l'activitat i l'ocupació a partir de l'Enquesta sobre condicions de vida i hàbits de la població. L'estudi d'aquests factors és d'especial rellevància per a la configuració de les polítiques d'ocupació.

L'àmbit d'anàlisi és la població de 18 a 64 anys de la província de Barcelona l'any 2000 i l'any 2006. A diferència d'altres treballs, l'anàlisi posa especial atenció a les variables socials i en concret a l'estructura de la llar. També s'hi inclou, però, un bloc de variables referents a les característiques personals i laborals de l'individu i un altre de variables territorials i urbanes.

Primerament, es duu a terme una anàlisi descriptiva per a la província de Barcelona d'aquests tres grans grups de variables, a fi de caracteritzar la població que serà objecte d'una posterior modelització. En segon lloc, s'examina l'efecte de cadascuna d'aquestes variables en l'ocupació, de manera separada per gènere, i es presta atenció al diferencial en les taxes d'ocupació per gènere, tot identificant quins factors expliquen aquest diferencial. En tercer lloc, s'efectua una anàlisi en el sentit invers, és a dir, s'examinen les característiques i els efectes socials de la situació laboral.

Determinants socials de l'activitat i l'ocupació

El mercat de treball de la província de Barcelona es caracteritza bàsicament per 3 trets estructurals. Primer, sobresurt el diferencial per gènere en les taxes d'activitat i ocupació, que és de 17,6 i 21,7 punts percentuals respectivament l'any 2006 a favor de l'home. En segon lloc, cal fer ressaltar el baix nivell de l'ocupació a temps parcial l'any 2006, que és d'un 11,1%, amb relació al nivell de la UE-15, que és d'un 20,2%. I en tercer lloc, també s'ha de destacar la desigual distribució per gènere del tipus de jornada: un 3,4% de la població ocupada masculina treballa a temps parcial mentre que un 20,7% de la població ocupada femenina treballa a temps complet. Aquests trets estructurals limiten el potencial del mercat de treball de la província de Barcelona.

Amb dades de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població es poden distingir 3 grans blocs de variables que condicionen la situació laboral:

- El primer d'aquests blocs correspon a les variables socials i institucionals. L'estructura de llar, i en especial el nombre de fills, i la distribució de la feina domèstica són factors que condicionen de manera clara la situació al mercat de treball. Cal fer notar que la incorporació de la dona al mercat de treball implica una nova distribució de

rols a la llar, i en concret més participació de l'home en les tasques domèstiques. En darrer terme s'aprecia un augment de la taxa d'activitat i ocupació del col·lectiu que resideix en habitatges de lloguer, malgrat que paral·lelament hi hagi un canvi en la composició per edats.

- El segon bloc fa referència a les variables personals i laborals. El nivell d'estudis acabats és un dels principals factors que expliquen la situació laboral de l'individu. La posició de l'individu en el cicle de vida també determina la relació amb el mercat de treball, i en especial per a les dones. La renda no laboral i la renda familiar, en canvi, incorporen forces de caràcter oposat que no permeten identificar quin és l'efecte final sobre la situació al mercat de treball. El salari per hora presenta un patró diferenciat segons el nivell d'estudis i en menor mesura segons l'activitat econòmica i el tipus de jornada. Per al conjunt de la província de Barcelona en el període 2000-2006, a més, es detecten tres canvis: una pèrdua de pes dels obrers qualificats en benefici dels obrers no qualificats, un procés de terciarització en paral·lel a un impuls de la construcció i un desplaçament de l'ocupació cap a empreses molt grans.
- El tercer bloc se centra en les variables territorials i urbanes. La província experimenta un procés de suburbanització en el període 2000-2006 i més similitud en termes de taxes d'activitat, ocupació i atur. La distribució del salari per hora és més favorable a la població resident a Barcelona, fet que s'explica per la desigual distribució territorial del nivell d'estudis. També cal fer notar que Barcelona és l'àmbit amb més presència del temps parcial i de llars unipersonals i monoparentals. Per al conjunt de la província de Barcelona cal apuntar un augment molt destacable del tipus de parella. Respecte a l'any 2000, també cal destacar un nivell d'autocontenció laboral municipal més baix, en sintonia amb un desplaçament de la població des de nuclis urbans a hàbitats més disseminats i urbanitzacions. Cal prestar atenció a la dotació d'equipaments que faciliten la conciliació de la vida familiar i laboral i, en concret, les escoles bressol.

El diferencial en la taxa d'ocupació per gènere

El diferencial per gènere en la taxa d'ocupació es pot atribuir principalment a les variables associades amb la distribució de rols entre home i dona (cap de família), l'estat civil, l'atenció als fills i el salari esperat l'any 2006. Aquesta darrera variable s'explica per l'experiència potencial, el nivell d'estudis, la nacionalitat i l'àmbit territorial. En termes més concrets, convé remarcar algunes qüestions addicionals:

- Cal destacar la incidència del nivell d'estudis sobre el salari esperat i, en especial, l'efecte positiu dels estudis de postgrau, un nivell salarial més elevat de la població resident a la ciutat de Barcelona i, per últim, l'efecte negatiu sobre els salaris de la condició d'immigrant.
- L'edat és una variable clau a l'hora d'explicar la participació laboral. El nombre i l'edat dels fills, també. Cal tenir present que l'efecte d'aquestes 2 variables difereix segons el gènere. Per a la dona l'efecte és negatiu i decreixent amb l'edat dels fills, mentre que per a l'home és positiu. La tinença de persones dependents presenta un efecte negatiu per a ambdós gèneres. Les tasques domèstiques i l'estat civil, en canvi, només

afecten les dones. Els fets d'haver de realitzar més tasques domèstiques i d'estar casada tenen un efecte positiu sobre les possibilitats d'ocupació de la dona. El règim de tinença també té una incidència sobre la situació laboral. La probabilitat d'estar ocupat augmenta a mesura que augmenten les despeses associades a l'habitatge de residència. Per últim, cal esmentar, per la seva importància, el fet d'ésser el cap de família, situació que fa més probable l'estat d'ocupació.

- Les simulacions de política efectuades indiquen que és possible eliminar el diferencial en la taxa d'ocupació per gènere. De fet s'obtindria una pràctica igualtat en la taxa d'ocupació entre home i dona si les dones tinguessin un salari esperat igual que els homes, en conjunció amb l'equiparació de la distribució de rols (mateixa proporció de caps de família masculins i femenins) i l'equiparació de l'efecte sobre l'ocupació de l'estat civil i el nombre de fills per gènere.

Les característiques i conseqüències socials de l'ocupació i l'activitat

La situació laboral de l'individu afecta les condicions de vida de la població en àmbits com els ingressos i dificultats econòmiques, consum, mobilitat laboral, habitatge, emancipació dels joves, tinença de fills, treball domèstic i associacionisme.

- El nivell d'ingressos individuals mensuals està determinat en bona mesura per la situació laboral. Els indicadors de percepció econòmica tenen un comportament desigual: l'índex de dificultats mensuals es redueix, si bé la possibilitat d'estalviar i les expectatives sobre el nivell de vida empitjoren en termes generals respecte a l'any 2000. Amb relació a la proporció de fills que van a l'escola privada sobresurt el creixent diferencial entre la població ocupada temporal i indefinida.
- La tinença de béns de consum a la llar varia segons la naturalesa del bé i la situació laboral. El rentaplats, l'aspiradora, l'ordinador personal i Internet són els béns amb més variabilitat segons la situació laboral. Les assegurances sobre l'habitatge recullen la segmentació en el mercat de l'habitatge segons el règim de tinença (lloguer o propietat) entre la població ocupada temporal i la indefinida. La despesa en transport i en lleure està molt relacionada amb la situació laboral i, per tant, són els empresaris i els ocupats a temps complet els que hi dediquen més recursos.
- El mitjà de transport utilitzat per anar a la feina presenta diferències notables segons el tipus de jornada i el tipus de contracte. El tipus de jornada condiciona en bona mesura la localització del lloc de treball. En darrer terme cal dir que el temps invertit en el desplaçament a la feina s'explica tant pel tipus de jornada com pel mitjà de transport utilitzat.
- El parc immobiliari de la província de Barcelona presenta una segmentació molt rellevant segons la situació laboral, que es reflecteix primerament en el règim de tinença de l'habitatge i, en segon lloc, en la superfície de l'habitatge i la taxa de possessió d'una segona residència. Aquesta segmentació afavoreix en aquests 3 aspectes el gruix de la població inactiva, la població ocupada amb contracte indefinit i el grup d'empresaris i autònoms.

- La tardana emancipació dels joves està estretament vinculada al mercat de treball. El nivell d'ingressos associat a cada situació laboral facilita o dificulta l'emancipació. No obstant això, cal fer ressaltar la creixent emancipació de la població ocupada temporal, que se situava en nivells molt baixos l'any 2000.
- El col·lectiu amb 1 o 2 fills a la província de Barcelona augmenta el seu pes respecte a l'any 2000, en detriment de població sense fills i amb més de 2 fills. Es confirma un patró diferenciat en la tinença de fills segons el tipus de contracte, és a dir, la població ocupada amb contracte temporal té menys fills que la població amb un contracte indefinit.
- S'aprecia més activitat dels homes en el treball domèstic i una disminució de les dones respecte a l'any 2000, fruit del procés d'incorporació de la dona al mercat de treball. Aquesta nova situació afavoreix la tendència a exterioritzar determinades tasques de la llar. Això no obstant, la situació laboral de l'individu condiciona la possibilitat de recórrer al mercat per exterioritzar aquestes tasques.
- El fet de pertànyer a un partit polític no està determinat per la situació laboral, a diferència del fet de pertànyer a un sindicat. La població ocupada a temps complet amb contracte indefinit presenta una afiliació sindical molt superior a la població amb contracte temporal.

5. Propostes i recomanacions

Després de dur a terme l'anàlisi dels determinants socials de l'activitat i l'ocupació, així com dels efectes socials de l'ocupació, es presenten un seguit de propostes i recomanacions:

1. Propostes i recomanacions amb relació als determinants socials de l'activitat i l'ocupació

En primer lloc, cal apuntar les mesures encaminades a una distribució més equitativa de les tasques domèstiques (i de les responsabilitats familiars). L'escolarització gratuïta dels fills de menys de 6 anys i les ajudes per atendre les persones dependents són instruments per facilitar la conciliació de la vida familiar i laboral.

En línia amb les anteriors polítiques de conciliació convé remarcar que l'estructura de la llar és un condicionant molt important de l'ocupació, en especial per a les dones. L'atenció especial a les llars monoparentals és un element que cal tenir present, atès el nivell més baix d'ocupació que presenta aquest col·lectiu.

En segon lloc, es proposa la reducció de la diferenciació salarial per gènere, atès que es tracta d'un component força rellevant a l'hora d'explicar la diferenciació de la taxa d'ocupació per gènere. Tot i que convindria dur a terme una anàlisi específica per a la província de Barcelona es pot apuntar que la concentració de l'ocupació femenina en establiments que paguen salaris comparativament més baixos és un dels factors més rellevants d'aquesta diferenciació. Val a dir que aquesta diferenciació salarial creix a mesura que augmenta la qualificació de la dona.⁴⁴

En tercer lloc, per la seva rellevància i per les disparitats respecte a la situació europea, cal destacar les mesures que impulsin el treball a temps parcial, i en especial a fora del nucli urbà de Barcelona, que és on els nivells són més baixos. Així, les propostes⁴⁵ que es fan són les següents:

- Fomentar el creixement d'aquest tipus de treball tant des de l'Administració pública (incentius contractuals) com des de l'empresa (es demana més flexibilitat i no associar les possibilitats de promoció en l'organització amb el tipus de jornada).

44. SIMÓN, H.; RAMOS, R.; SANROMÁ, E. (2007).

45. Vegeu PAGAN. (2007). Vegeu també GÓMEZ, S.; C. MARTÍ. (2004).

- Potenciar la contractació indefinida en aquest tipus de jornada, que se situa a nivells molt inferiors als de la contractació a temps complet.
- Impulsar la creació de llocs de treball a temps parcial de més qualitat, concentrats en sectors i ocupacions superiors i més ben remunerats.

En quart lloc, cal impulsar polítiques de formació orientades als següents objectius:

- La reconversió de població ocupada en feines no qualificades, i en especial en la construcció, atès que es tracta d'un sector amb un risc d'atur molt notable.
- Formar el col·lectiu que no entén el català (el col·lectiu immigrant).
- Impulsar la formació en aquells àmbits territorials amb un nivell d'estudis menor (els més allunyats de Barcelona).
- Trencar les inèrcies del determinisme en l'àmbit educatiu, és a dir, fer menys determinant el nivell d'estudis dels progenitors.
- Dur a terme polítiques de formació permanent.

En cinquè lloc, no es pot oblidar la rellevància de les mesures que afavoreixen l'envelliment actiu de la població, i en especial de la dona.⁴⁶ Cal tenir especial precaució en les transicions a la inactivitat del col·lectiu amb més de 45 anys.

En sisè lloc convé apuntar una reflexió sobre el procés de terciarització de l'economia catalana, que es conjuga amb una creixent demanda de treballadors no qualificats. Aquest model de creixement econòmic pot condicionar el creixement i la qualitat del mercat de treball. Per tant, a banda de les propostes realitzades per als col·lectius i les persones, convé tenir present també els elements que poden dinamitzar el sistema productiu de la província de Barcelona. En l'àmbit local es proposa analitzar la realitat dels sectors emergents en l'economia local (serveis per a la tercera edat, serveis logístics, serveis telemàtics, comerç de proximitat, serveis culturals, serveis de tecnologia avançada, etc.) i els nous perfils professionals i ocupacionals per tal d'impulsar-los.

En darrer lloc, no es poden oblidar els programes de suport per facilitar que s'encetin nous projectes empresarials. Cal enfortir especialment l'acompanyament dels emprenedors en les primeres etapes de creació de l'empresa.

2. Propostes i recomanacions en relació amb els efectes socials de la situació laboral

La situació laboral té una sèrie d'efectes socials d'ampli espectre, que van des dels ingressos, fins al consum, al treball domèstic, a l'habitatge, a l'emancipació dels joves, a l'associacionisme, al nombre de fills i a la mobilitat laboral. Des de les institucions públiques cal, doncs, promoure tota una sèrie de mesures en aquests diferents àmbits:

46. A l'Informe del mercat de treball de la província de Barcelona (2006, p. 169) es presenten mesures concretes [en línia]. <<http://www.diba.es/promoeco/publicacions/documentos/integre2005.pdf>>. Amb dades EPA també es posa de manifest que la dona es retira abans del mercat de treball (2006, p. 61).

- Ateses les diferències en el nivell d'ingressos de la població ocupada indefinida i temporal, es proposa analitzar la possible discriminació salarial entre aquests col·lectius a la província de Barcelona.⁴⁷
- Per fer front als reptes de la nova societat de la informació es recomanen polítiques que garanteixin l'accés a Internet de banda ampla a un preu assequible. També cal millorar la formació dels treballadors, i especialment la dels autònoms i empresaris, en el coneixement i les possibilitats de les TIC (Tecnologies de la Informació i Comunicació).
- Per al col·lectiu femení, o per a totes les persones en qui recauen les càrregues familiars, és important la millora a l'accés als serveis personals: escoles bressol, residències per a la gent gran, assistència a domicili..., per facilitar, així, la conciliació entre la vida familiar i la vida laboral.
- Polítiques d'habitatge per als joves, el col·lectiu amb més dificultats per accedir a la primera residència (fet que en retarda l'emancipació), ja sigui a través d'habitatges de protecció oficial de compra o de lloguer. En altres paraules, es recomana continuar la política d'ajuts per als col·lectius de rendes més desfavorides.
- La població ocupada a temps complet indefinit presenta una afiliació sindical molt superior a la temporal. Seria interessant analitzar amb més profunditat quins factors causen el diferencial del percentatge de sindicació entre treballadors temporals i indefinits, i en especial identificar la possible manca de garanties laborals per al primer d'aquests col·lectius (i intervenir-hi).
- Amb relació a la tinença de fills, es proposen ajuts de caràcter econòmic en general i de suport als equipaments que faciliten la conciliació de la vida familiar i laboral (p. ex., escoles bressol). Aquestes polítiques haurien d'afavorir tant la població ocupada amb contracte temporal (que solen tenir menys fills) com la indefinida, i en especial les famílies nombroses amb menys renda per membre de la llar.
- Les polítiques de mobilitat laboral tenen com a objectiu principal facilitar i possibilitar l'accés dels treballadors al seu lloc de treball. Amb l'impuls dels plans de mobilitat específics (polígons industrials i altres zones) s'ha de garantir especialment l'accessibilitat al lloc de treball dels col·lectius amb més dificultat de mobilitat.

D'altra banda, és recomanable desincentivar l'ús del vehicle privat en zones d'elevada congestió (com Barcelona i els seus accessos principals) i potenciar l'ús del transport públic que tingui en compte un model de transport menys radial i més en forma de xarxa.

Caldria analitzar amb més detall els motius de la davallada dels desplaçaments al lloc de treball a peu, en especial en el cas de les dones. Finalment, el menor nivell d'autocontenició laboral municipal fa necessari el plantejament de polítiques d'ocupació supramunicipals i supracomarcals.

47. Per a una anàlisi del cas espanyol vegeu DAVIA, M. A. i HERNANZ, V. (2004), p. 291-318.

6. Referències bibliogràfiques

- ANDERSON, P. M.; LEVINE, P. B. «Child care and mothers' employment decisions». *NBER Working Paper*, núm. 7058 (1999).
- ARANGO, L.; POSADA, C. «Labour participation in Colombia». *Applied Economics*, vol. 37 (2005), p. 1829-1838.
- BARCELÓ, C. «La tenencia de vivienda y la movilidad laboral en la Unión Europea». *Boletín económico* [Banco de España] (maig de 2007).
- BECKER, G. S. «A theory of the allocation of time». *Economic Journal*, vol. 75, 299 (1965), p. 493-517.
- BOVER, O.; ARELLANO, M. «Female labour force participation in the 1980s: The case of Spain». *Investigaciones Económicas*, vol. 19, 2 (1995), p. 171-194.
- CAIXA DE CATALUNYA. *Informe sobre la conjuntura econòmica*, núm. 115 (juliol 2007).
- CHEVALIER, A.; VIITANEN, K. «The causality between female labour force participation and the availability of childcare». *Applied Economics*, vol. 9 (2002), p. 915-918.
- COHEN, P.; BIANCHI, S. «Marriage, children, and women's employment: What do we know?». *Monthly Labor Review*, vol. 122, núm. 12 (1999), p. 22-31.
- DAVIA, M. A.; HERNANZ, V. «Temporary employment and segmentation in the Spanish labour market: an empirical analysis through the study of wage differentials». *Spanish Economic Review*, núm. 6 (2004), p. 291-318.
- ERMISCH, J. F.; WRIGHT, R. E. «Wage offers and full-time and part-time employment by British women». *Journal of Human Resources*, vol. 28, 1 (1993), p. 111-133.
- ERMISCH, J. F.; WRIGHT, R. E. «Lone parenthood and employment: male-female differences in Great Britain». *Labour Economics*, vol. 2. (1995), p. 299-317.
- FALZONE, J. S. «Labor market decisions of married women: With emphasis on part-time employment». *International Advances in Economic Research*, vol. 6, 4 (2000), p. 662-671.
- FRANZ, W. «An economics analysis of female work participation, education and fertility: Theory and empirical evidence for the Federal Republic of Germany». *Journal of Labor Economics*, vol. 3, 1, part 2: Trends in Women's Work, Education, and Family Building (1985), p. S218-S234.
- GARCÍA, I.; MOLINA, J. A.; MONTUENGA, V. «Intra-Household time allocation: gender differences in caring for children». *Mimeo* (2007).
- GELBACH, J. B. «Public schooling for young children and maternal labor supply». *American Economic Review*, vol. 92, 1 (2002), p. 307-322.
- GINER, S. (dir.). *Enquesta de la regió de Barcelona 2000. Condicions de vida i hàbits de la població. Informe general*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, 2002.
- GÓMEZ, S.; MARTÍ, C. «La incorporación de la mujer al mercado laboral: implicaciones personales, familiares, y profesionales, y medidas estructurales de conciliación trabajo-familia». *Documento de Investigación IESE* [Universidad de Navarra], núm. 557 (2004).

- GUTIÉRREZ, M. «L'ocupació a partir dels 55 anys». *Documents d'economia "La Caixa"*, núm. 2 (2006).
- GUTIÉRREZ, M. «El tiempo con los hijos y la actividad laboral de los padres». *Documents d'economia "La Caixa"*, núm. 6 (2007).
- HAUSMAN, J. A. «The effect of wages, taxes, and fixed costs on women's labor force participation». *Journal of Public Economics*, vol. 14 (1980) p. 161-194.
- HEATH, J.; CISCEL, D. «Patriarchy, family structure and the exploitation of women's labor». *Journal of Economic Issues*, vol. 22, núm. 3 (1988), p. 781-794.
- HECKMAN, J. «Shadow prices, market wages, and labor supply». *Econometrica*, vol. 42, 4 (1974), p. 679-194.
- HECKMAN, J. «Sample selection bias as a specification error». *Econometrica*, vol. 47, 1 (1979), p. 153-161.
- HERNÁNDEZ, P. J. «Segregación ocupacional de la mujer y discriminación salarial». *Revista de Economía Aplicada*, vol. 11, 4 (1996), p. 57-80.
- HILL, M. A. «Female labor force participation in developing and developed countries: consideration of the informal sector». *Review of Economics and Statistics*, vol. 65, 3 (1983), p. 459-468.
- IERMB. *El mercat de treball a la província de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2006.
- IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població. Barcelona: Diputació de Barcelona i Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 2000.
- Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona i Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 2006.
- JAUMOTTE, F. «Female labour force participation: Past trends and main determinants in OECD countries». *OECD Economics Department Working Paper*, núm. 376 (2003).
- JENKINS, S. P. «Lone mother's employment and full-time work probabilities». *Economic Journal*, vol. 102 (1992), p. 310-320.
- LÁZARO, N.; MOLTÓ M. L.; SÁNCHEZ, R. «Desigualdades de género en el trabajo. La brecha de género en el empleo y la distribución de las tareas de cuidado». *Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, núm. 50 (2004), p. 55-75.
- LÓPEZ, P.; LOZARES, C. «La construcción de la muestra de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2006». *Metodologies i Recerques*, 1 (2008).
- LÓPEZ, P.; LOZARES, C. «La conciliación entre las exigencias del ámbito productivo y las condiciones sociofamiliares: estudio de caso de una empresa». *Papers*, vol. 83 (2007), p. 123-144.
- LÓPEZ-BAZO, E.; EL-ATTAR, M. «Firm size and the entire distribution of wages. A semiparametric approach». *Applied Economics Letters* (2007). [En procés de publicació]
- MILLER, C. F. «Structural change in the probability of part-time participation by married women». *Bulletin of Economic Research*, vol. 49, 4 (1997), p. 257-273.
- MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES. *Anuario de estadísticas laborales y asuntos sociales 2000* (2000).
- MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES. *Anuario de estadísticas laborales y asuntos sociales 2005* (2005).
- MINCER, J. *Schooling, Experience and Earnings*. New York: Columbia University Press, 1974.
- NAM, S. «Determinants of female labor force participation: A study of Seoul, South Korea, 1970-1980». *Sociological Forum*, vol. 6, núm. 4 (1991), p. 641-659.
- NOVALES, A.; MATEOS, B. «Empleo, capital humano y participación femenina en España». *Investigaciones Económicas*, vol. 14, 3 (1990), p. 457-478.

- OAXACA, R. «Male-Female Differentials in Urban Labour Markets». *International Economic Review*, vol. 14, 3 (1973), p. 693-709.
- OGAWA, N.; ERMISCH, J. F. «Family structure, home time demands, and the employment patterns of Japanese married women». *Journal of Labor Economics*, vol. 14, 4 (1996), p. 677-702.
- OLIVER, J.; RAMOS, X.; RAYMOND, J. L. «Not all degrees yield the same return: Private and Social Returns to Higher Education for Males in Spain». *Document de Treball*, núm. 99 04 [Departament d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona] (1999).
- OPPENHEIM, K.; KUHLETHAU, K. «The perceived impact of child care costs on women's labor supply and fertility». *Demography*, vol. 29, núm. 4 (1992), p. 523-543.
- OTERO, M. S.; GRADÍN, C. «Segregación ocupacional en España, una perspectiva territorial». *Hacienda Pública Española*, vol. 159, 4 (2001), p. 163-190.
- PAGAN, R. «Diferencias salariales en el empleo a tiempo completo y a tiempo parcial». *Revista de Economía Aplicada* (2007). [En procés de publicació]
- POWELL, L. «Part-time versus full-time work and child care costs: evidence for married mothers». *Applied Economics*, vol. 30 (1998), p. 503-511.
- RAMOS, X. «Domestic work time and gender differentials in Great Britain 1992-1998. What do "new" men look like?». *International Journal of Manpower*, vol. 26, núm. 3 (2005), p. 265-295.
- RAYMOND, J. L.; ROIG, J. L. «La dotación de capital humano en la economía española». *Información Comercial Española*, núm. 829 (2006).
- RECCHINI, Z. «Family and female participation in the labor market in Latin America». *Latin American Research Review*, vol. 17, núm. 1 (1982), p. 101-104.
- REXROAT, C. «Race and marital status differences in the labor force behaviour of female family heads: The effect of household structure». *Journal of Marriage and the Family*, vol. 52, núm. 3 (1990), p. 591-601.
- RIBOUD, M. «An analysis of women's labor force participation in France: Cross-section estimates and time-series evidence». *Journal of Labor Economics*, vol. 3, 1 (1985), part 2: Trends in Women's Work, Education, and Family Building (1985), p. 177-200.
- RICA, S. de la; UGIDOS, A. «¿Son las diferencias en capital humano determinantes de las diferencias salariales observadas entre hombres y mujeres?». *Investigaciones Económicas*, vol. 19, 3 (1995), p. 395-414.
- SASAKI, M. «The causal effect of family structure on labor force participation among Japanese married women». *Journal of Human Resources*, vol. 37, 2 (2002), p. 429-440.
- SERRA, I. «Las políticas públicas de igualdad en el empleo y la economía social y cooperativa». *Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, núm. 50 (2004), p. 105-122.
- SIMÓN, H.; RAMOS, R.; SANROMÁ, E. «Evolución de las diferencias salariales por razón de género». *Revista de Economía Aplicada* (2007). [En premsa]
- SMITH, J.; WARD, M. «Time-series growth in the female labor force». *Journal of Labor Economics*, vol. 3, núm. 1 (1985), p. 59-90.
- TIENDA, M.; GLASS, J. «Household structure and labor force participation of black, Hispanic, and white mothers». *Demography*, vol. 22, núm. 3 (1985), p. 381-394.
- TUGORES, M. «Reconciling work and family from a gender perspective: an application to the balearic hotel industry». *Mimeo* (2007).
- YANG, B. «Part-time employment of married women in the USA: A cross sectional analysis». *American Journal of Economics and Sociology*, vol. 55, núm. 1 (1996), p. 61-72.
- ZAMORA, B. «Does female participation affect the sharing rule?». *Mimeo* (2007).

Annexos metodològics

1. Definició de variables i estadístics descriptius

Taula A.1.1. Definició de les variables de l'equació de salaris

Variable dependent

Log. (salari per hora esperat)

El salari es construeix a partir de la variable ingressos nets individuals mensuals i del número d'hores treballades a la setmana. Es restringeix el valor d'aquesta variable a l'origen laboral de la principal via d'ingressos de l'entrevistat (per exemple, s'assigna un valor perdut als individus que tenen com a font principal d'ingressos les rendes del capital). Es considera que un mes té 4 setmanes.

Variables de capital humà

Experiència

Definició tradicional. És la diferència entre l'edat de l'entrevistat, i els anys imputats d'escolarització, menys 6. S'expressa en anys.

Nivell educatiu

S'han creat 7 variables fictícies que recullen els següents nivells educatius: sense estudis, educació primària, educació secundària, formació professional (es fa la distinció entre els cicles de grau mitjà i superior), estudis universitaris i màster/doctorat.

Variables territorials

Barcelona

= 1 si resideix a Barcelona.

Primera corona

= 1 si resideix a la Primera corona metropolitana. Vegeu l'informe general de l'Enquesta de la regió de Barcelona 2000. IERMB (2002) per delimitació territorial.

Segona corona

= 1 si resideix a la Segona corona metropolitana.

Resta de la província de Barcelona

= 1 si resideix a la resta de la província de Barcelona.

Característiques personals i laborals

Immigrant

= 1 si l'entrevistat ha nascut fora d'Espanya.

Taula A.1.2. Definició de les variables de l'equació de participació laboral

Variable dependent

Situació laboral

Pren valor 0 si la persona està no ocupada i 1 si està ocupada.

Variables d'ingressos

Log. (salari per hora esperat)

Es construeixen a partir del valor que prediuen les equacions de salaris estimades (específiques per a cada gènere).

Variables d'estructura de la llar i responsabilitats familiars

Fills fins a 5 anys

Recompte del número de fills menors de 6 anys.

Fills entre 6 i 10 anys

Recompte del número de fills entre 6 i 10 anys.

Estat civil

= 1 si l'individu està casat.

Persones dependents

= 1 si a la llar de l'individu hi ha avis amb necessitats de tractament, membres discapacitats o membres malalts.

Persones ocupades a la llar

Recompte de les persones que es troben ocupades a la llar sense comptar l'entrevistat.

Cap de família

=1 si l'individu és cap de família.

Tasques domèstiques no realitzades

Recompte de les tasques de la llar realitzades pels altres membres de la llar (no per un tercer contractat). Aquesta variable pren forma d'índex amb un valor màxim de 7. Les tasques de la llar en qüestió són: bugada, neteja de la cuina, neteja de la casa, cuinar, comprar, les reparacions de l'habitatge i l'administració econòmica de la llar.

Característiques personals i altres variables

Edat

Variable fictícia que recull el tram d'edat de l'entrevistat. Els trams considerats són 18-24, 25-34, 35-44, 45-54 i 55-64.

Despesa a l'habitatge de residència

= 0 en propietat, 1 si té lloguer i 2 si l'habitatge de residència està en curs de pagament.

Taula A.1.3. Mitjana i desviacions estàndard de les variables a la província de Barcelona 2006

	<i>Dona</i>			<i>Home</i>		
	<i>Núm.</i>	<i>Mitjana</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Núm.</i>	<i>Mitjana</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de salaris						
Log. salari hora	1497	1,88	0,49	1887	2,02	0,46
Experiència	2727	23,33	14,43	2648	23,13	13,76
Experiència2	2727	752,28	775,76	2648	724,15	725,30
Sense estudis*	2727	0,06	0,23	2648	0,04	0,19
Estudis primaris	2727	0,32	0,47	2648	0,36	0,48
Estudis secundaris	2727	0,20	0,40	2648	0,20	0,40
FP1	2727	0,10	0,30	2648	0,10	0,30
FP2	2727	0,10	0,31	2648	0,12	0,33
Estudis universitaris	2727	0,22	0,41	2648	0,17	0,38
Estudis de postgrau	2727	0,01	0,08	2648	0,01	0,09
Immigrant	2727	0,12	0,33	2648	0,13	0,33
Barcelona*	2727	0,27	0,44	2648	0,26	0,44
Primera corona	2727	0,25	0,43	2648	0,27	0,44
Segona corona	2727	0,36	0,48	2648	0,34	0,47
Resta de la província	2727	0,12	0,33	2648	0,14	0,34
Equació de selecció						
Ocupat	2727	0,62	0,49	2648	0,81	0,39
Experiència	2727	23,33	14,43	2648	23,13	13,76
Experiència2	2727	752,28	775,76	2648	724,15	725,30
Sense estudis*	2727	0,06	0,23	2648	0,04	0,19
Estudis primaris	2727	0,32	0,47	2648	0,36	0,48
Estudis secundaris	2727	0,20	0,40	2648	0,20	0,40
FP1	2727	0,10	0,30	2648	0,10	0,30
FP2	2727	0,10	0,31	2648	0,12	0,33
Estudis universitaris	2727	0,22	0,41	2648	0,17	0,38
Estudis de postgrau	2727	0,01	0,08	2648	0,01	0,09
Immigrant	2727	0,12	0,33	2648	0,13	0,33
Barcelona*	2727	0,27	0,44	2648	0,26	0,44
Primera corona	2727	0,25	0,43	2648	0,27	0,44
Segona corona	2727	0,36	0,48	2648	0,34	0,47
Resta de la província	2727	0,12	0,33	2648	0,14	0,34
Cap de família	2727	0,21	0,41	2648	0,74	0,44
Fills menors a 5 anys	2727	0,25	0,55	2648	0,24	0,53
Fills entre 6 i 10 anys	2727	0,15	0,41	2648	0,17	0,44
Persones dependents	2727	0,07	0,26	2648	0,05	0,22
Estat civil	2727	0,61	0,49	2648	0,59	0,49
Despeses a l'habitatge de residència	2721	0,93	0,92	2639	0,96	0,91

* Categories de referència

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

Taula A.1.3. Mitjana i desviacions estàndard de les variables a la província de Barcelona 2000

	<i>Dona</i>			<i>Home</i>		
	<i>Núm.</i>	<i>Mitjana</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Núm.</i>	<i>Mitjana</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de salaris						
Log. salari hora	1340	1,79	0,52	1912	2,02	0,49
Experiència	2673	23,66	15,57	2683	23,06	14,84
Experiència2	2673	801,87	840,94	2683	752,18	786,53
Sense estudis*	2673	0,09	0,29	2683	0,05	0,22
Estudis primaris	2673	0,41	0,49	2683	0,42	0,49
Estudis secundaris	2673	0,18	0,38	2683	0,18	0,38
FP1	2673	0,09	0,28	2683	0,09	0,29
FP2	2673	0,08	0,28	2683	0,11	0,31
Estudis universitaris	2673	0,15	0,36	2683	0,14	0,35
Estudis de postgrau	2673	0,01	0,07	2683	0,01	0,09
Immigrant	2673	0,02	0,13	2683	0,01	0,11
Barcelona*	2673	0,26	0,44	2683	0,26	0,44
Primera corona	2673	0,28	0,45	2683	0,27	0,44
Segona corona	2673	0,34	0,47	2683	0,34	0,47
Resta de la província	2673	0,12	0,33	2683	0,13	0,34
Equació de selecció						
Ocupat	2673	0,57	0,50	2683	0,81	0,40
Experiència	2673	23,66	15,57	2683	23,06	14,84
Experiència2	2673	801,87	840,94	2683	752,18	786,53
Sense estudis*	2673	0,09	0,29	2683	0,05	0,22
Estudis primaris	2673	0,41	0,49	2683	0,42	0,49
Estudis secundaris	2673	0,18	0,38	2683	0,18	0,38
FP1	2673	0,09	0,28	2683	0,09	0,29
FP2	2673	0,08	0,28	2683	0,11	0,31
Estudis universitaris	2673	0,15	0,36	2683	0,14	0,35
Estudis de postgrau	2673	0,01	0,07	2683	0,01	0,09
Immigrant	2673	0,02	0,13	2683	0,01	0,11
Barcelona*	2673	0,26	0,44	2683	0,26	0,44
Primera corona	2673	0,28	0,45	2683	0,27	0,44
Segona corona	2673	0,34	0,47	2683	0,34	0,47
Resta de la província	2673	0,12	0,33	2683	0,13	0,34
Cap de família	2673	0,14	0,34	2683	0,69	0,46
Fills menors a 5 anys	2673	0,16	0,44	2683	0,16	0,43
Fills entre 6 i 10 anys	2673	0,15	0,41	2683	0,14	0,38
Persones dependents	2673	0,09	0,28	2683	0,08	0,27
Estat civil	2673	0,61	0,49	2683	0,59	0,49
Despeses a l'habitatge de residència	2668	0,69	0,89	2679	0,67	0,88

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2000

2. Desenvolupament matemàtic per l'estimació de les equacions de salari

Per analitzar el salari per hora dels individus tenint en compte la possible existència d'auto-selecció de la mostra utilitzarem la correcció proposada per Heckman (1979). Partim d'una equació d'oferta salarial tipus Mincer (1974):

$$\ln w_s = X_s \beta + e_s \quad [1]$$

On e_s és el salari per hora de l'individu s ; X_s és un vector de variables que afecten el salari; e_s és una variable aleatòria amb mitjana zero i variància constant que ens recull les característiques no observables que afecten el salari; i β és el vector de paràmetres a estimar. Cadascun dels individus compara aquest salari amb el seu salari de reserva w_{Rs} , i per tant únicament treballarà si $w_s > w_{Rs}$. Això vol dir que el salari esperat de cadascun dels individus que treballen serà:

$$E[\ln w_s | w_s > w_{Rs}] = X_s \beta + E[e_s | w_s > w_{Rs}] \quad [2]$$

En canvi, com ja hem assenyalat, hem de tenir en compte que únicament observem els salaris d'aquells individus on el salari supera el salari de reserva. Aquest fet fa que la nostra mostra quedi autoseleccionada, ja que $E[\ln w_s | w_s > w_{Rs}]$ no serà zero, i per tant, l'estimació per Mínims Quadrats Ordinaris de l'equació [1] seria inconsistent. Per solucionar el problema de selecció de la mostra utilitzarem la correcció proposada per Heckman (1979), on corrobora que és possible estimar de manera consistent el vector de paràmetres β de l'equació [1] estimant l'equació⁴⁸ següent:

$$\ln w_s = X_s \beta + \delta_{eu} \lambda_s - e_s \quad [3]$$

on

$$\lambda_s = \frac{\Phi(-Y_s \hat{\alpha})}{[1 - \Phi(-Y_s \hat{\alpha})]}$$

[4]

48. Per a un desenvolupament complet del model, vegeu de la RICA i UGIDOS (1995).

on λ és la inversa de la ràtio de Mills, σ_{ϵ_v} és la covariància entre els termes d'error de l'equació salarial i de participació, $\hat{\alpha}$ és el vector de coeficients estimats de l'equació de participació mitjançant un model pròbit, i $\mathbf{Y}$ i Φ són les funcions de densitat i distribució d'una normal tipificada.

Com mostra Heckman (1979), el terme λ aproxima la probabilitat de treballar, i la seva introducció a l'equació salarial ens permet estimar de manera consistent la resta de variables de l'equació de salaris.

3. Estimació de les equacions de salari per gènere

Taula A.3.1. Estimació de les equacions de salaris per gènere a la província de Barcelona 2006

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de salaris				
Constant	1,44	0,12	1,35	0,07
Experiència	0,02	0,00	0,03	0,00
Experiencia2	-0.00	-0.00	-0.00	-0.00
Sense estudis*				
Estudis primaris	-0,03	0,09	0,13	0,06
Estudis secundaris	0,25	0,10	0,38	0,06
FP1	0,13	0,10	0,28	0,07
FP2	0,20	0,10	0,30	0,07
Estudis universitaris	0,55	0,10	0,75	0,06
Estudis de postgrau	0,71	0,16	0,85	0,11
Immigrant	-0,19	0,03	-0,21	0,03
Barcelona*				
Primera corona	-0,05	0,03	-0,03	0,02
Segona corona	-0,04	0,03	-0,01	0,02
Reste de la província	-0,06	0,04	-0,07	0,03
Equació de selecció				
Constant	-0,09	0,18	0,74	0,22
Experiència	0,06	0,01	0,09	0,01
Experiencia2	0,00	0,00	-0.00	-0.00
Sense estudis*				
Estudis primaris	-0,22	0,15	-0,91	0,19
Estudis secundaris	-0,03	0,17	-1,00	0,21
FP1	-0,10	0,18	-0,59	0,23
FP2	0,24	0,18	-0,77	0,22
Estudis universitaris	0,61	0,17	-0,65	0,22
Estudis de postgrau	0,87	0,53	-0,33	0,56
Immigrant	-0,06	0,08	-0,24	0,10
Barcelona*				
Primera corona	0,09	0,08	0,08	0,09

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Segona corona	0,01	0,07	0,14	0,09
Resta de la província	0,03	0,10	0,12	0,11
Cap de família	0,42	0,08	0,41	0,12
Fills menors de 5 anys	-0,19	0,06	0,00	0,08
Fills entre 6 i 10 anys	-0,05	0,07	0,13	0,10
Persones dependents	-0,24	0,10	-0,37	0,13
Estat civil	-0,07	0,07	0,40	0,10
Despeses a l'habitatge de residència	0,09	0,03	0,08	0,04
Log	-0,21	0,06	-0,13	0,04
Wald Chi² (12)	389,96		832,60	
Número d'observacions	2534		2383	
Log. likelihood	-2209,32		-1799,42	

2000

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de salaris				
Constant	0,92	0,09	1,39	0,07
Experiència	0,04	0,00	0,03	0,00
Experiència2	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00
Sense estudis*				
Estudis primaris	0,12	0,07	0,10	0,06
Estudis secundaris	0,41	0,08	0,39	0,07
FP1	0,36	0,08	0,22	0,07
FP2	0,40	0,08	0,33	0,07
Estudis universitaris	0,93	0,08	0,75	0,07
Estudis de postgrau	1,18	0,15	1,11	0,11
Immigrant	-0,19	0,08	-0,22	0,09
Barcelona*				
Primera corona	-0,03	0,03	0,02	0,03
Segona corona	-0,02	0,03	0,01	0,03
Resta de la província	-0,07	0,04	-0,05	0,03
Equació de selecció				
Constant	0,10	0,17	0,85	0,21
Experiència	0,07	0,01	0,10	0,01
Experiència2	0,00	0,00	0,00	0,00
Sense estudis*				
Estudis primaris	-0,40	0,13	-1,00	0,17
Estudis secundaris	-0,50	0,15	-1,25	0,19
FP1	-0,23	0,16	-0,68	0,21
FP2	0,18	0,17	-0,71	0,21

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Estudis universitaris	0,69	0,17	-0,82	0,21
Estudis de postgrau	0,30	0,41	7,88	.
Immigrant	-0,27	0,21	0,11	0,30
Barcelona*				
Primera corona	-0,05	0,08	0,08	0,09
Segona corona	0,16	0,07	0,42	0,09
Resta de la província	0,29	0,10	0,43	0,11
Cap de família	0,34	0,11	0,76	0,14
Fills menors de 5 anys	-0,34	0,07	-0,01	0,12
Fills entre 6 i 10 anys	-0,22	0,07	0,00	0,13
Persones dependents	-0,47	0,10	-0,33	0,11
Estat civil	-0,21	0,09	0,32	0,12
Despeses a l'habitatge de residència	0,14	0,03	-0,09	0,04
Log	0,05	0,06	-0,19	0,04
Wald Chi ² (12)	570,58		676,01	
Número d'observacions	2490		2431	
Log. likelihood	-2118,07		-1940,89	

Nota: és la inversa de la ràtio de Mills. Les caselles ressaltades en vermell indiquen que les variables són no significatives

* Categories de referència

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

4. Desenvolupament matemàtic del model de participació

Una vegada hem realitzat la predicció del salari esperat per ambdós gèneres, analitzarem l'efecte d'aquesta variable, així com la resta d'arguments que poden afectar l'estat laboral. En el nostre cas, el conjunt d'elecció de l'individu consta de 2 estats: empleat i no empleat. De manera formal i seguint el treball d'Ogawa i Ermisch (1996), podem derivar la funció d'utilitat associada a l'elecció de l'estat laboral. Aquesta vindria determinada per un vector d'arguments de la funció d'utilitat indirecta, un vector de paràmetres i una variable aleatòria amb mitjana zero:

$$Y_s = Z \Psi_s + u_s \text{ per } s = 1, 2$$

[5]

L'estat laboral és escollit si, i només si:

$$Y_s > \max Y_j \text{ per } j = 1, 2, j \neq s$$

[6]

Si el vector (per) es distribueix seguint una distribució de valor extrem tipus I de manera idèntica i independentment distribuïda (iid), llavors:

$$\varepsilon_s = \max Y_j - u_s \text{ per } j = 1, 2, j \neq s$$

[7]

segueix una distribució logística binomial. Això significa que l'individu és observat a l'estat s quan $\varepsilon_s < Z\Psi_s$.

5. Estimació dels paràmetres de les equacions d'ocupació a partir d'un model lògit

Taula A.5.1. Equació de participació laboral. Província de Barcelona
2006

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coefficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coefficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de participació				
Constant	-5,69	0,48	-3,49	0,61
Edat entre 18 i 24 anys*				
Edat entre 25 i 34 anys	1,26	0,18	1,62	0,21
Edat entre 35 i 44 anys	0,56	0,20	1,55	0,28
Edat entre 45 i 54 anys	-0,30	0,21	0,66	0,30
Edat entre 55 i 64 anys	-1,53	0,23	-0,76	0,30
Fills fins a 5 anys	-0,38	0,09	0,12	0,17
Fills entre 6 i 10 anys	0,01	0,12	0,50	0,21
Persones dependents	-0,38	0,17	-0,45	0,22
Estat civil	-0,34	0,13	0,30	0,19
Tasques no realitzades	0,19	0,02	0,00	0,04
Despeses a l'habitatge de residència	0,12	0,05	0,20	0,07
Nombre d'ocupats a la llar	0,18	0,06	0,72	0,08
Cap de família	0,78	0,14	0,82	0,22
Log. salari esperat	2,78	0,25	1,39	0,30

2000

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coefficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coefficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Equació de participació				
Constant	-3,87	0,33	-2,07	0,65
Edat entre 18 i 24 anys*				
Edat entre 25 i 34 anys	0,87	0,18	1,12	0,18
Edat entre 35 i 44 anys	0,36	0,21	0,49	0,26
Edat entre 45 i 54 anys	-0,36	0,21	-0,15	0,29
Edat entre 55 i 64 anys	-1,15	0,21	-2,19	0,29
Fills fins a 5 anys	-0,59	0,11	0,26	0,28
Fills entre 6 i 10 anys	-0,37	0,12	0,26	0,27
Persones dependents	-0,70	0,16	-0,46	0,17

	<i>Dona</i>		<i>Home</i>	
	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>	<i>Coeficient</i>	<i>Desv. Est.</i>
Estat civil	-0,46	0,15	0,18	0,23
Tasques no realitzades	0,19	0,02	0,07	0,04
Despeses a l'habitatge de residència	0,19	0,05	-0,12	0,07
Nombre d'ocupats a la llar	-0,04	0,04	0,14	0,05
Cap de família	0,57	0,18	1,60	0,27
Log. salari esperat	2,42	0,21	1,13	0,31

Nota: les dades en negreta indiquen que les variables són no significatives

* Categories de referència

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2006

Taula A.5.2. Descomposició del diferencial d'ocupació per gènere a la província de Barcelona
Any 2000

	<i>Component</i>	<i>Percentatge respecte al total</i>
	1,51	100,2%
Diferència de característiques	1,52	
Edat	0,01	0,5%
Fills	0,00	-0,2%
Persones dependents	0,00	0,3%
Estat civil	0,00	-0,3%
Tasques no realitzades	0,21	13,8%
Despeses a l'habitatge de residència	0,00	0,2%
Nombre d'ocupats a la llar	0,01	0,4%
Cap de família	0,88	58,1%
Log. salari esperat	0,41	27,4%
Diferència en l'efecte de les característiques	0,00	-0,2%
Constant	1,80	119,3%
Edat	-0,04	-3,0%
Fills	0,23	15,3%
Persones dependents	0,02	1,4%
Estat civil	0,39	25,7%
Tasques no realitzades	-0,29	-19,1%
Despeses a l'habitatge de residència	-0,21	-14,2%
Nombre d'ocupats a la llar	0,14	9,5%
Cap de família	0,14	9,3%
Log. salari esperat	-2,18	-144,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ECVHP 2000

Annex estadístic

Taules

TA1.1. Taxa d'activitat, ocupació i atur dels homes per tipologia de la llar a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Unipersonal	85,9	80,0	3,4	9,6	88,9	88,4
Monoparental amb fills	66,9	74,2	15,8	9,9	79,4	82,3
Llar sense nucli	83,8	83,1	4,7	7,0	88,0	89,3
Monoparental amb fills + altres	74,2	69,2	20,6	20,9	93,4	87,6
Parella	74,9	76,9	5,7	5,3	79,4	81,2
Parella amb fills	82,2	81,4	5,4	6,6	86,8	87,2
Parella + altres	63,8	73,5	15,2	7,7	75,2	79,6
Parella amb fills + altres	78,3	82,3	7,0	7,1	84,2	88,6
2 o més nuclis	73,2	78,3	12,4	3,7	83,6	81,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.2. Taxa d'activitat, ocupació i atur de les dones per tipologia de la llar a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Unipersonal	64,6	70,6	8,2	4,1	70,3	73,7
Monoparental amb fills	68,0	66,5	10,5	11,9	76,0	75,4
Llar sense nucli	72,2	79,7	5,7	3,3	76,5	82,4
Monoparental amb fills + altres	51,7	64,4	29,6	12,3	73,4	73,4
Parella	55,8	58,5	6,1	5,5	59,4	61,9
Parella amb fills	55,6	61,0	10,8	10,5	62,4	68,2
Parella + altres	48,7	63,9	19,1	10,0	60,1	71,0
Parella amb fills + altres	55,8	62,8	9,8	8,4	61,9	68,5
2 o més nuclis	44,8	64,9	22,2	7,2	57,6	70,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.3. Treball a la llar i situació laboral per gènere

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Inactivitat</i>		<i>Atur</i>		<i>Treball a temps parcial</i>		<i>Treball a temps complet</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Home								
Inactivitat o ocupació marginal*	13,7	14,1	4,3	4,2	2,8	3,5	79,3	78,2
Ocupació a temps parcial**	15,4	12,9	6,2	7,2	3,2	1,9	75,1	77,9
Ocupació a temps complet***	23,7	23,0	15,2	9,0	5,6	3,1	55,5	64,9
Dona								
Inactivitat o ocupació marginal*	25,1	21,8	4,2	4,1	9,1	14,3	61,6	59,9
Ocupació a temps parcial**	20,3	21,5	5,8	5,2	11,6	12,3	62,3	61,0
Ocupació a temps complet***	53,5	47,8	8,6	8,9	13,1	12,7	24,8	30,6
Total								
Inactivitat o ocupació marginal*	16,5	16,0	4,3	4,2	4,3	6,3	74,9	73,5
Ocupació a temps parcial**	18,1	17,4	6,0	6,2	7,9	7,3	68,0	69,0
Ocupació a temps complet***	50,7	45,5	9,2	8,9	12,4	11,8	27,7	33,9

* Menys de 7 hores a la setmana. ** Entre 7 i 21 hores a la setmana. *** Més de 21 hores a la setmana

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.4. Taxa d'activitat, ocupació i atur segons la superfície de l'habitatge a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 i 64 anys

	<i>Taxa d'ocupació</i>		<i>Taxa d'atur</i>		<i>Taxa d'activitat</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Menys de 50 m ²	57,7	63,0	9,6	11,0	68,4	75,3
Més de 50 m ²	69,1	71,5	5,5	5,6	74,9	77,3

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.5. Nivell d'estudis finalitzats dels homes segons el nivell d'estudis dels seus progenitors a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Sense estudis</i>	<i>Estudis primaris</i>	<i>Estudis secundaris (sense FP)</i>	<i>FP I</i>	<i>FP II</i>	<i>Estudis universitaris</i>	<i>Estudis de postgrau</i>
2000							
Sense estudis	12,9	59,4	7,7	7,5	7,2	5,1	0,2
Estudis primaris	0,7	38,4	19,8	12,5	13,6	14,7	0,4
Estudis secundaris	0,5	12,0	30,5	8,8	17,4	30,0	0,8
Estudis universitaris	0,6	6,9	40,9	4,5	7,3	35,2	4,7
2006							
Sense estudis	10,7	56,2	8,1	9,1	11,9	3,9	0,1
Estudis primaris	0,5	33,7	11,1	14,0	23,5	16,5	0,7
Estudis secundaris	0,3	13,2	13,3	17,3	27,0	27,4	1,5
Estudis universitaris	0,4	7,3	4,5	10,8	19,9	52,8	4,2

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.6. Nivell d'estudis finalitzats de les dones segons el nivell d'estudis dels seus progenitors a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Sense estudis</i>	<i>Estudis primaris</i>	<i>Estudis secundaris (sense FP)</i>	<i>FP I</i>	<i>FP II</i>	<i>Estudis universitaris</i>	<i>Estudis de postgrau</i>
2000							
Sense estudis	23,2	56,3	6,2	5,9	4,5	3,9	0,0
Estudis primaris	1,4	39,3	20,7	10,7	11,5	15,7	0,7
Estudis secundaris	0,0	8,6	37,1	6,3	17,6	29,5	0,8
Estudis universitaris	0,0	4,8	32,9	4,7	6,1	49,5	2,0
2006							
Sense estudis	13,5	56,0	8,3	7,3	10,3	4,5	0,1
Estudis primaris	1,0	31,5	12,2	13,9	23,0	17,9	0,5
Estudis secundaris	0,3	11,3	10,4	14,0	29,6	33,4	0,9
Estudis universitaris	0,2	4,8	5,0	9,8	21,7	54,8	3,6

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.7. Opinió sobre el nivell de vida fa un any segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Era millor</i>		<i>Era igual</i>		<i>Era pitjor</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	13,5	12,6	76,6	60,6	9,9	26,8
Aturat	19,4	13,1	73,7	50,9	6,9	36,0
Empresaris i autònoms	11,4	23,7	76,1	59,3	12,4	17,0
Ocupat a temps parcial indefinit	9,5	20,5	78,1	55,7	12,4	23,9
Ocupat a temps parcial temporal	11,2	21,7	71,9	54,5	16,8	23,8
Ocupat a temps complet indefinit	9,1	21,1	76,8	59,5	14,0	19,4
Ocupat a temps complet temporal	11,8	29,7	68,6	48,3	19,5	21,9
Total	11,5	19,9	75,3	57,8	13,1	22,3

* V de Cramer (2000): 0,073 i V de Cramer (2006): 0,099

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.8. Règim de tinença de l'habitatge segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Propietat pagada</i>		<i>Lloguer</i>		<i>Propietat en curs de pagament</i>	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Inactiu	65,8	52,7	10,7	17,2	23,5	30,1
Aturat	54,5	39,6	15,2	23,1	30,3	37,3
Empresaris i autònoms	53,7	38,3	10,3	14,6	35,9	47,0
Ocupat a temps parcial	72,8	35,6	4,3	17,8	23,0	46,6
Ocupat a temps parcial temporal	67,1	50,0	11,0	18,8	21,9	31,2
Ocupat a temps complet indefinit	48,6	34,9	8,7	14,2	42,7	50,8
Ocupat a temps complet temporal	61,0	33,6	13,3	27,3	25,7	39,1
Total	56,9	39,1	10,7	18,0	32,5	43,0

* V de Cramer (2000): 0,137 i V de Cramer (2006): 0,143

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.9. Règim de tinença de l'habitatge segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

	<i>Propietat pagada</i>		<i>Lloguer</i>		<i>Propietat en curs de pagament</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	75,9	69,6	12,1	11,1	12,0	19,3
Aturat	65,5	70,6	21,1	11,3	13,4	18,0
Empresaris i autònoms	74,8	53,3	11,1	16,6	14,1	30,2
Ocupat a temps parcial indefinit	72,3	72,2	11,4	10,8	16,3	17,0
Ocupat a temps parcial temporal	65,9	61,3	23,0	17,6	11,1	21,1
Ocupat a temps complet indefinit	66,4	57,9	10,2	12,9	23,4	29,3
Ocupat a temps complet temporal	66,1	41,1	22,3	32,9	11,6	25,9
Total	71,3	61,8	12,5	13,6	16,2	24,6

* V de Cramer (2000): 0,122 i V de Cramer (2006): 0,136

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

TA1.10. Percentatge d'emancipació segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 29 anys

	<i>Home</i>		<i>Dona</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	2,1	0,7	14,6	16,6
Aturat	6,9	12,9	21,3	35,7
Empresaris i autònoms	46,4	39,3	-	37,0
Ocupat a temps parcial indefinit	-	-	-	27,8
Ocupat a temps parcial temporal	5,3	-	18,1	35,8
Ocupat a temps complet indefinit	27,1	36,5	33,7	40,2
Ocupat a temps complet temporal	11,4	31,9	20,3	33,1
Total	16,9	26,0	23,4	31,6

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

Fonts TA1.11. Percentatge d'emancipació segons la situació laboral a la província de Barcelona

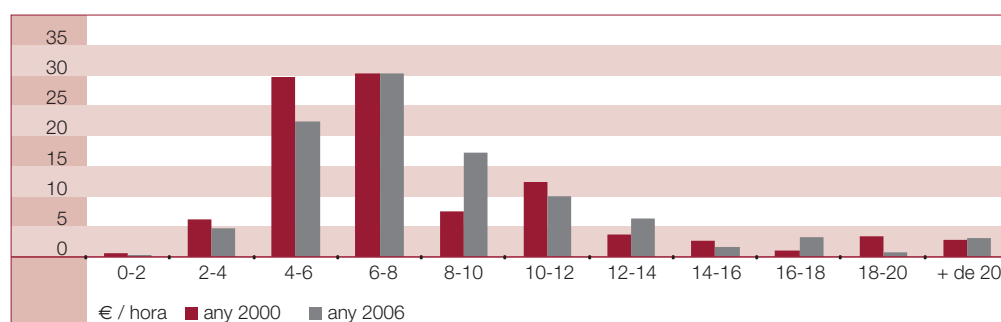
Any 2000 i 2006 (en %). Cohort: de 18 a 34 anys

	<i>Home</i>		<i>Dona</i>	
	<i>2000</i>	<i>2006</i>	<i>2000</i>	<i>2006</i>
Inactiu	2,8	4,1	30,7	39,5
Aturat	15,3	34,4	35,6	51,1
Empresaris i autònoms	59,8	61,6	58,6	62,1
Ocupat a temps parcial indefinit	-	-	43,3	63,8
Ocupat a temps parcial temporal	-	-	36,5	52,2
Ocupat a temps complet indefinit	48,5	58,3	50,1	63,9
Ocupat a temps complet temporal	21,3	42,0	29,9	50,5
Total	32,8	45,3	39,4	55,0

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

GA1.1. Distribució del nivell d'ingressos nets mensuals dels homes a la província de Barcelona

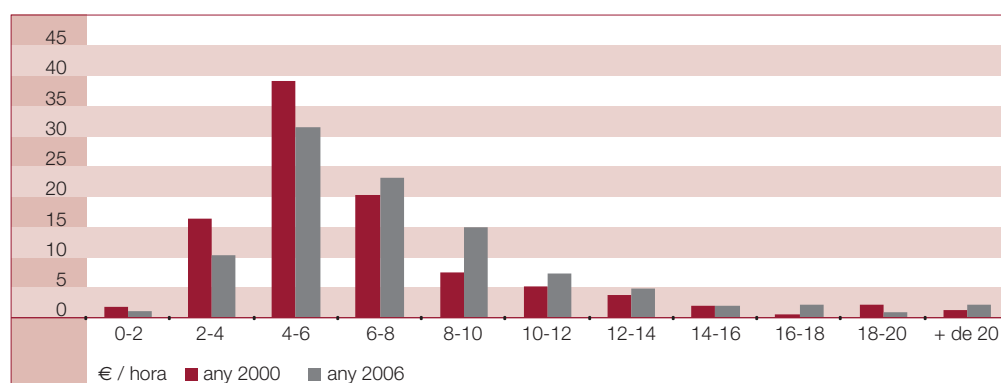
Any 2000 i 2006 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

GA1.2. Distribució del nivell d'ingressos nets mensuals de les dones a la província de Barcelona

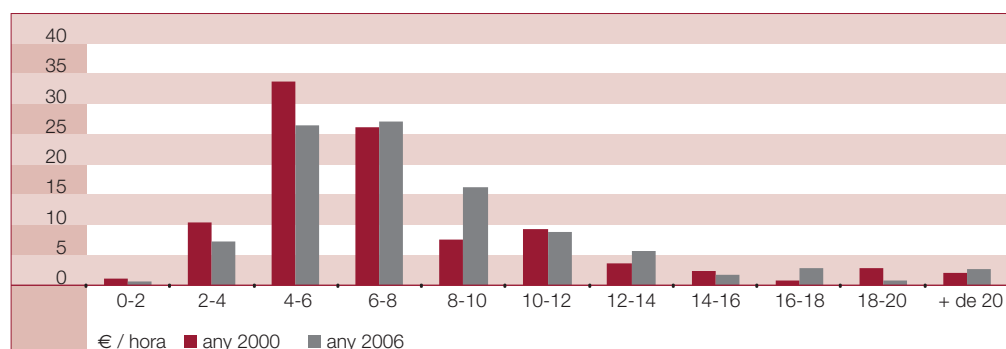
Any 2000 i 2006 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

GA1.3. Distribució del nivell d'ingressos nets mensuals a la província de Barcelona

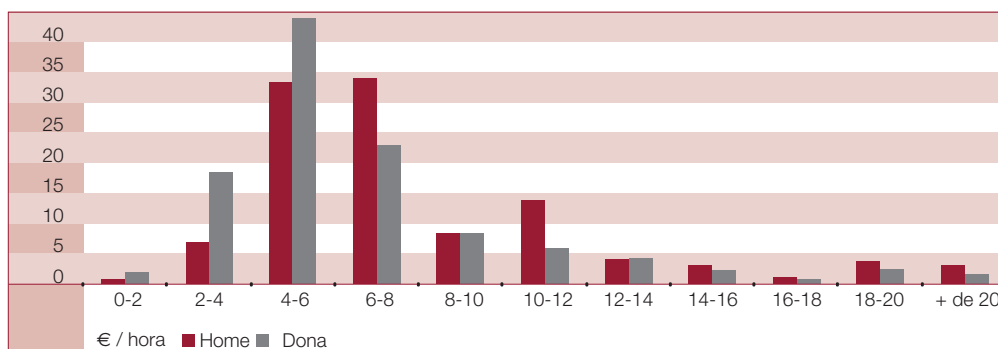
Any 2000 i 2006 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

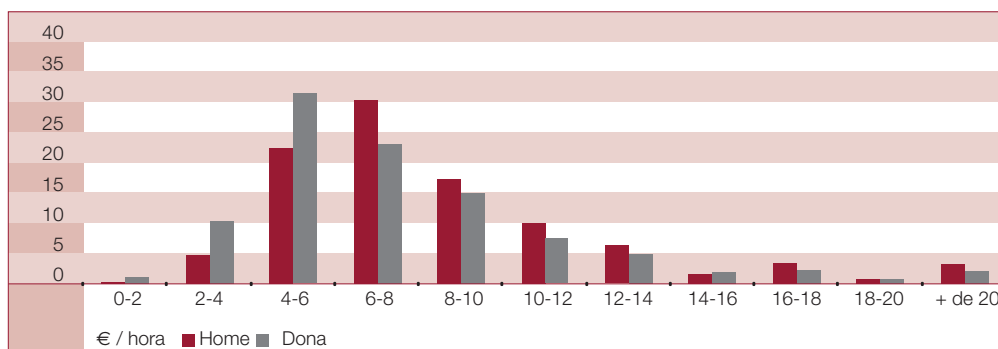
GA1.4. Distribució del nivell d'ingressos nets mensuals per gènere a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

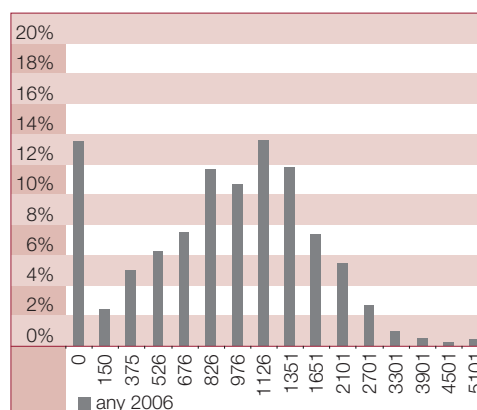
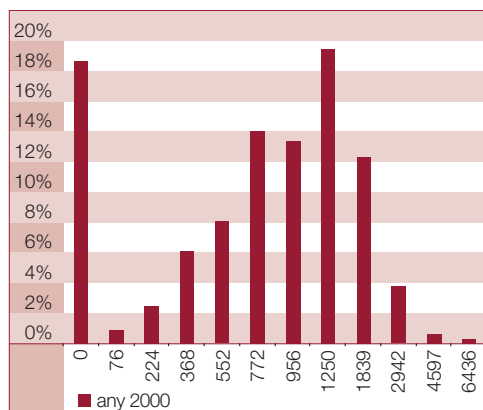
Any 2006 (en %)

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

GA1.5. Distribució del nivell d'ingressos nets mensuals a la província de Barcelona

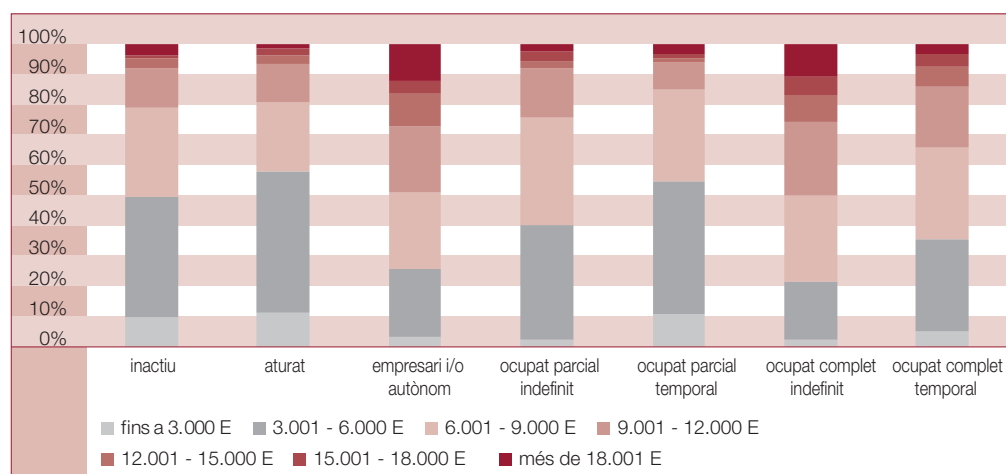
Any 2000 i 2006 (en %). En € constants 2006. Cohort: de 18 a 64 anys

Fonts: IERMB, 2000. Idescat i IERMB, 2006

GA1.6. Ingressos anuals per membres a la llar segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

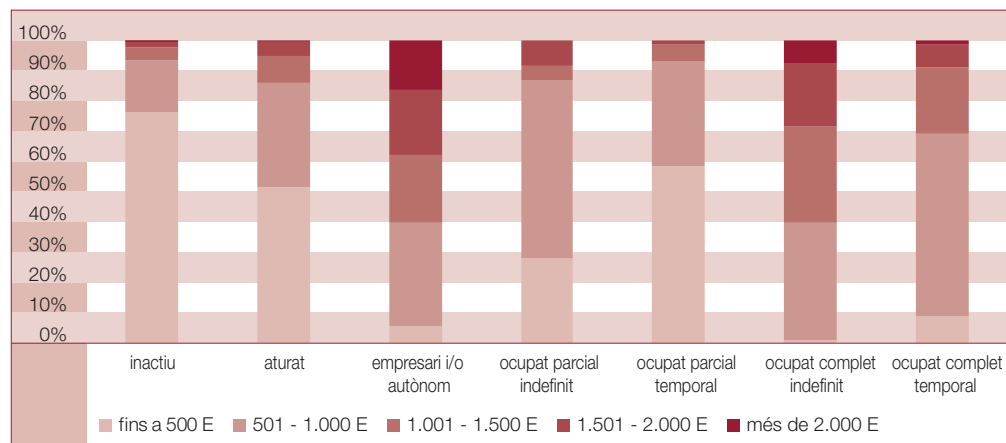

* V de Cramer: 0,141

Font: IERMB, 2000

GA1.7. Ingressos individuals mensuals segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

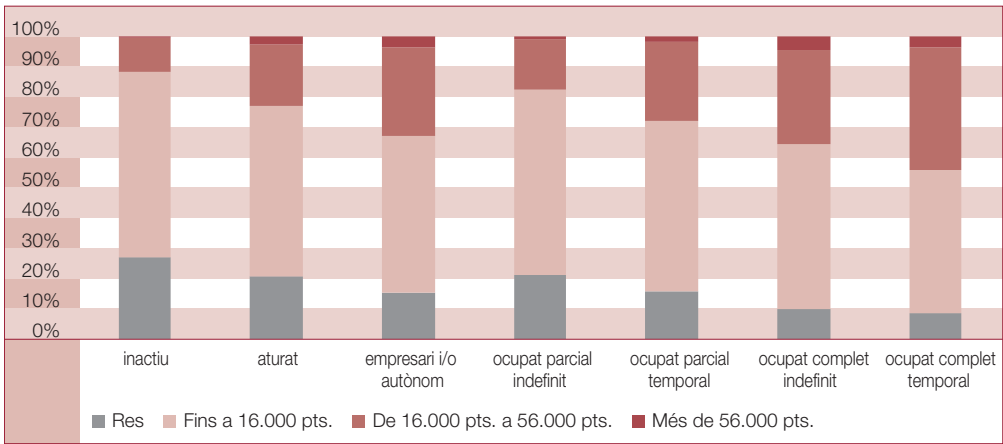

* V de Cramer: 0,392

Font: IERMB, 2000

GA1.8. Despesa personal mensual en activitats de lleure segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

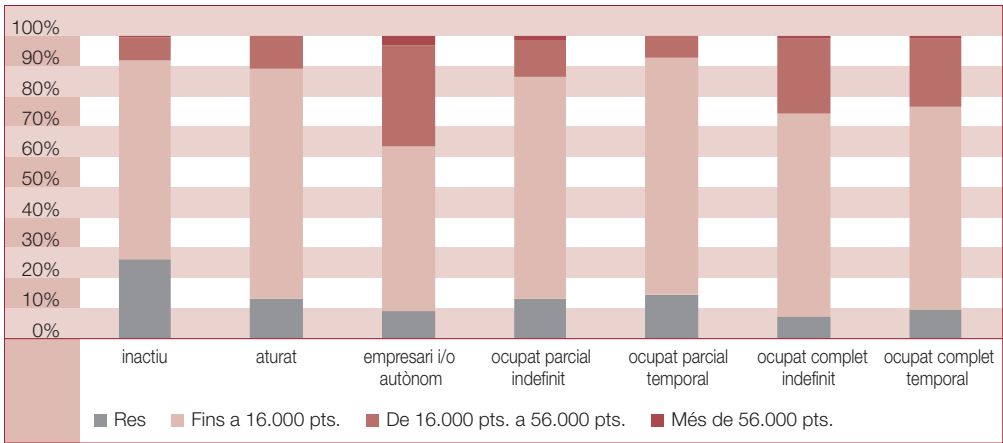

* V de Cramer: 0,136

Font: IERMB, 2000

GA1.9. Despesa personal mensual en transport segons la situació laboral a la província de Barcelona

Any 2000 (en %). Cohort: de 18 a 64 anys

* V de Cramer: 0,161

Font: IERMB, 2000

Nota final

Aquest treball forma part de la sèrie d'explotacions monogràfiques encarregades per la Diputació de Barcelona a l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona a partir de les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida i Hàbits de la Població de Catalunya (ECVHPC) 2006.

Amb les explotacions monogràfiques de l'ECVHPC 2006, la Diputació de Barcelona dona continuïtat als treballs d'anàlisi de caràcter sectorial realitzats en edicions anteriors.

Aquests estudis, impulsats per diferents àrees i serveis de la Corporació, han estat coordinats en aquesta edició del 2006 per l'Observatori Territorial de la Direcció d'Anàlisi dels Governos Locals i el Territori.

Podeu consultar els diferents estudis monogràfics publicats a l'adreça:
www.diba.cat/territori

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

La col·lecció **Documents de Treball** facilita als agents del món local documentació actualitzada per contribuir a la millora de la gestió de les polítiques públiques locals.

Aquesta obra és una anàlisi de l'impacte social que genera la situació del mercat de treball. L'anàlisi s'ha fet a partir de l'estudi dels àmbits vitals de la població (situació econòmica de la família, formació, feina, salut, percepció i ús del territori, etc.), vistos des d'un doble vessant: els efectes de la situació social de les persones sobre la seva probabilitat de tenir feina, i les circumstàncies socials i la qualitat de vida que la seva situació laboral comporta.

L'estudi, impulsat per l'Àrea de Desenvolupament Econòmic, s'emmarca en la sèrie d'explotacions monogràfiques que la Diputació de Barcelona realitza de l'Enquesta de Condicions de Vida i Hàbits de la Població de Catalunya, coordinades per l'Observatori Territorial de la Direcció d'Anàlisi dels Governos Locals i el Territori.

Diputació de Barcelona
Àrea de Desenvolupament Econòmic
Servei de Mercat de Treball
Travessera de les Corts, 131-159
Recinte Maternitat. Pavelló Mestral
08028 Barcelona
Tel. 934 022 538 • Fax 934 022 525
www.diba.cat/promoeco

Àrea de Presidència
Direcció d'Anàlisi
dels Governos Locals i el Territori
Observatori Territorial
Rambla de Catalunya, 126, 7a planta
08008 Barcelona
Tel. 934 022 256 • Fax 934 049 146
www.diba.cat/territori

